

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1975 Nr. 123

A. TITEL

*Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap,
met Bijlagen;
Parijs, 30 mei 1975*

B. TEKST ¹⁾

Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag,

Overwegende dat de omvang van de voor werkzaamheden op het gebied van de ruimtevaart benodigde menselijke, technische en financiële hulpbronnen, zodanig is, dat deze de middelen van ieder Europees land afzonderlijk te boven gaan;

Overwegende de Resolutie, aangenomen door de Europese Ruimteconferentie op 20 december 1972, en bevestigd door de Europese Ruimteconferentie op 31 juli 1973, waarbij besloten is dat een nieuwe organisatie, het „Europees Ruimte-Agentschap” genaamd, zal worden gevormd uit de Europese Organisatie voor Ruimte-onderzoek en de Europese Organisatie voor de ontwikkeling en de vervaardiging van dragers van ruimtevoertuigen, en dat het doel zal zijn in zoverre en zo spoedig als dit redelijkerwijs mogelijk is de nationale Europese ruimteprogramma's te integreren in een Europees ruimteprogramma;

Verlangende de Europese samenwerking op het gebied van het ruimteonderzoek en de ruimtetechnologie en de toepassing hiervan

¹⁾ De Deense, de Duitse, de Italiaanse, de Spaanse en de Zweedse tekst zijn niet afgedrukt. De Engelse en de Franse tekst zijn afgedrukt op blz. 46 e.v.

in de ruimte, uitsluitend voor vreedzame doeleinden voort te zetten en te versterken, met het oog op hun gebruik voor wetenschappelijke doeleinden en voor operationele ruimtesystemen bestemd voor praktische toepassing;

Verlangende voor de verwezenlijking van deze doelstellingen één Europese ruimte-organisatie op te richten om de doeltreffendheid van alle Europese inspanningen op het gebied van de ruimtevaart te verhogen door een beter gebruik van de hulpbronnen die thans ten behoeve van de ruimte worden aangewend en om een gemeenschappelijk Europees ruimteprogramma tot stand te brengen, uitsluitend voor vreedzame doeleinden,

Zijn overeengekomen als volgt:

Artikel I

Oprichting van het Agentschap

1. Hierbij wordt een Europese Organisatie opgericht, „Europees Ruimte-Agentschap” genaamd, hierna te noemen „het Agentschap”.
2. De leden van het Agentschap, hierna te noemen „Lid-Staten”, zijn de Staten die partij bij dit Verdrag zijn overeenkomstig de artikelen XX en XXII.
3. Alle Lid-Staten nemen deel aan de in artikel V, eerste lid, letter a, genoemde verplichte werkzaamheden en dragen bij in de vaste gemeenschappelijke kosten van het Agentschap, bedoeld in Bijlage II.
4. De Zetel van het Agentschap is gevestigd in het gebied van Parijs.

Artikel II

Doel

Het doel van het Agentschap is de samenwerking tussen de Europese Staten op het gebied van het ruimte-onderzoek en de ruimte-technologie en de toepassing hiervan in de ruimte, uitsluitend voor vreedzame doeleinden, tot stand te brengen en te bevorderen, met het oog op hun gebruik voor wetenschappelijke doeleinden en voor operationele ruimtesystemen bestemd voor praktische toepassing:

- (a) door het uitwerken en ten uitvoer leggen van een Europees ruimtebeleid op lange termijn, door aanbevelingen te doen bij de Lid-Staten inzake doelstellingen op ruimtegebied en door de onderlinge afstemming van het beleid van de Lid-Staten met betrekking tot andere nationale en internationale organisaties en instellingen;

- (b) door het uitwerken en ten uitvoer leggen van werkzaamheden en programma's op ruimtegebied;
- (c) door het coördineren van het gemeenschappelijk Europees ruimteprogramma en de nationale programma's en door het geleidelijk en zo volledig mogelijk integreren van laatstgenoemde programma's in het gemeenschappelijk Europees ruimteprogramma, in het bijzonder wat betreft de ontwikkeling van applicatiesatellieten;
- (d) door het uitwerken en ten uitvoer leggen van het bij zijn programma passende industriële beleid en door aanbevelingen te doen bij de Lid-Staten inzake een samenhangend industrieel beleid.

Artikel III

Inlichtingen en gegevens

1. De Lid-Staten en het Agentschap vergemakkelijken de uitwisseling van wetenschappelijke en technische inlichtingen op het gebied van het ruimte-onderzoek en de ruimte-technologie en de toepassing hiervan in de ruimte, met dien verstande dat een Lid-Staat niet verplicht is tot mededeling van buiten het Agentschap om verkregen inlichtingen, indien hij van mening is dat een zodanige mededeling onverenigbaar is met de belangen van zijn eigen veiligheid of met zijn eigen overeenkomsten met derden, of met de voorwaarden waaronder hij zodanige inlichtingen heeft verkregen.

2. Bij de uitvoering van zijn werkzaamheden bedoeld in Artikel V draagt het Agentschap er zorg voor dat de wetenschappelijke resultaten, na voorafgaand gebruik hiervan door de voor de proefnemingen verantwoordelijke wetenschappelijke onderzoekers, worden gepubliceerd of op andere wijze in brede kring toegankelijk gemaakt. De hieruit voortkomende verwerkte gegevens zijn eigendom van het Agentschap.

3. Bij het plaatsen van opdrachten of bij het aangaan van overeenkomsten verzekert het Agentschap zich, met betrekking tot de daaruit voortvloeiende uitvindingen en technische gegevens, van zodanige rechten als passend zijn voor de bescherming van zijn belangen, van die van de Lid-Staten die aan het desbetreffende programma deelnemen, alsmede van die van natuurlijke personen en rechtspersonen die onder hun rechtsmacht vallen. Deze rechten houden met name in het recht van toegang, van bekendmaking en van gebruik. Deze uitvindingen en technische gegevens worden aan de deelnemende Staten medegedeeld.

4. Uitvindingen en technische gegevens die eigendom van het Agentschap zijn, worden aan de Lid-Staten bekendgemaakt en kun-

nen door deze Lid-Staten en door de onder hun rechtsmacht vallende natuurlijke personen en rechtspersonen voor hun eigen doeleinden kosteloos worden gebruikt.

5. De gedetailleerde voorschriften voor de toepassing van de bovengenoemde bepalingen worden door de Raad met een tweederde meerderheid van alle Lid-Staten aangenomen.

Artikel IV

Uitwisseling van personen

De Lid-Staten vergemakkelijken de uitwisseling van personen die werkzaamheden verrichten die tot de bevoegdheid van het Agentschap behoren, voor zover zulks verenigbaar is met de toepassing op een ieder van de wetten en voorschriften van deze Staten inzake binnenkomst en verblijf in, of vertrek uit hun grondgebied.

Artikel V

Werkzaamheden en programma's

1. De werkzaamheden van het Agentschap omvatten verplichte werkzaamheden, waaraan alle Lid-Staten deelnemen, en niet-verplichte werkzaamheden, waaraan alle Lid-Staten deelnemen uitgezonderd die welke uitdrukkelijk verklaren niet in deelname geïnteresseerd te zijn.

(a) Met betrekking tot de verplichte werkzaamheden dient het Agentschap:

- (i) zorg te dragen voor de uitvoering van basiswerkzaamheden, zoals opleiding, documentatie, studie betreffende toekomstige projecten en technologisch onderzoek;
- (ii) zorg te dragen voor het opstellen en uitvoeren van een wetenschappelijk programma, dat onder meer satellieten en andere ruimtesystemen omvat;
- (iii) ter zake dienende inlichtingen te verzamelen en door te geven aan de Lid-Staten, te wijzen op leemten en dubbel werk en met raad en daad mede te werken aan de harmonisatie van de internationale en nationale programma's;
- (iv) regelmatige contacten te onderhouden met de gebruikers van ruimtetechnieken en zich op de hoogte te houden van hun behoeften.

(b) Met betrekking tot de niet-verplichte werkzaamheden draagt het Agentschap, overeenkomstig de bepalingen van Bijlage III, zorg voor de uitvoering van programma's, die in het bijzonder het volgende kunnen omvatten:

- (i) het ontwerpen, ontwikkelen, vervaardigen, lanceren, in een omloopbaan brengen en controleren van satellieten en andere ruimtesystemen;
- (ii) het ontwerpen, ontwikkelen, vervaardigen en exploiteren van lanceerinstallaties en ruimtetransportsystemen.

2. Op het gebied van de ruimte-applicaties kan het Agentschap eventueel operationele werkzaamheden verrichten op door de Raad bij meerderheid van alle Lid-Staten vast te stellen voorwaarden.

In dit verband dient het Agentschap:

- (a) de betrokken met de exploitatie belaste organisaties de eigen installaties ter beschikking te stellen, die voor hen van nut kunnen zijn;
- (b) eventueel ten behoeve van de betrokken met de exploitatie belaste organisaties zorg te dragen voor de lancering, het in een omloopbaan brengen en het controleren van operationele applicatiesatellieten;
- (c) alle andere werkzaamheden te verrichten, waarom door de gebruikers wordt verzocht en die door de Raad zijn goedgekeurd.

De kosten van deze operationele werkzaamheden worden door de betrokken gebruikers gedragen.

3. Met betrekking tot de coördinatie en integratie van de in artikel II, letter c, genoemde programma's, ontvangt het Agentschap tijdig inlichtingen van de Lid-Staten betreffende plannen voor nieuwe ruimteprogramma's, vergemakkelijkt het het overleg tussen de Lid-Staten, verricht het alle noodzakelijke evaluaties en stelt het passende, door de Raad met eenparigheid van stemmen van alle Lid-Staten aan te nemen voorschriften op. De doelstellingen en procedures voor de internationalisatie van de programma's zijn vervat in Bijlage IV.

Artikel VI

Installaties en diensten

1. Voor de uitvoering van de aan het Agentschap toevertrouwde programma's:

- (a) dient het Agentschap zijn eigen capaciteit te handhaven, nodig voor de voorbereiding van en het toezicht op zijn taken en, te dien einde, de vestigingen en de installaties op te richten en te exploiteren, die voor zijn werkzaamheden vereist zijn;
- (b) kan het Agentschap bijzondere overeenkomsten aangaan voor de uitvoering van bepaalde delen van zijn programma's door, of in samenwerking met, nationale instellingen van de Lid-

Staten ofwel voor het in beheer nemen door het Agentschap zelf van bepaalde nationale installaties.

2. Bij de uitvoering van hun programma's trachten de Lid-Staten en het Agentschap bij voorrang van hun bestaande installaties en beschikbare diensten een zo goed mogelijk gebruik te maken en ze te rationaliseren; zij richten derhalve geen nieuwe installaties of diensten op alvorens de mogelijkheid tot gebruik van de bestaande middelen te hebben onderzocht.

Artikel VII

Industrieel beleid

1. Het industriële beleid dat het Agentschap dient uit te werken en toe te passen krachtens artikel II, letter d, is er met name op gericht:

- (a) te voldoen aan de eisen van het gemeenschappelijk Europees ruimteprogramma en van de gecoördineerde nationale ruimteprogramma's, op economisch verantwoorde wijze;
- (b) de concurrentiepositie van de Europese industrie in de wereld te verbeteren door het handhaven en ontwikkelen van de ruimtetechnologie en door het bevorderen van de rationalisatie en de ontwikkeling van een industriële structuur die tegemoetkomt aan de eisen van de markt, waarbij in de eerste plaats gebruik wordt gemaakt van het bestaande industriële potentieel van alle Lid-Staten;
- (c) er voor zorg te dragen dat alle Lid-Staten, met inachtneming van hun financiële bijdrage, op billijke wijze deelnemen aan de uitvoering van het gemeenschappelijk Europees ruimteprogramma en aan de daarmee samenhangende ontwikkeling van de ruimtetechnologie; in het bijzonder geeft het Agentschap bij de uitvoering van zijn programma's zoveel mogelijk de voorkeur aan de industrie van alle Lid-Staten en stelt het haar op zo ruim mogelijke schaal in de gelegenheid deel te nemen aan het werk van technologisch belang dat ten behoeve van het Agentschap wordt verricht;
- (d) de voordelen van een beroep op vrije mededinging in alle gevallen te benutten, behoudens wanneer dit onverenigbaar zou zijn met andere vastgelegde doelstellingen van het industriële beleid.

Andere doelstellingen kunnen door de Raad met eenparigheid van stemmen van alle Lid-Staten worden vastgesteld.

De gedetailleerde regelingen voor het bereiken van deze doelstellingen zijn vervat in Bijlage V en in de door de Raad met twee derde meerderheid van alle Lid-Staten aan te nemen en periodiek te herziene voorschriften.

2. Voor de uitvoering van zijn programma's maakt het Agentschap op zo ruim mogelijke schaal gebruik van externe contractanten, voor zover zulks verenigbaar is met de handhaving van zijn eigen capaciteit, bedoeld in artikel VI, eerste lid.

Artikel VIII

Draagraketten en andere ruimtetransportsystemen

1. Bij het bepalen van zijn missies houdt het Agentschap rekening met de draagraketten of andere ruimtetransportsystemen ontwikkeld, hetzij in het kader van zijn programma's, hetzij door een Lid-Staat, hetzij met een bijdrage van betekenis door het Agentschap en geeft het de voorkeur aan het gebruik daarvan voor passende nuttige ladingen, tenzij een zodanig gebruik een onredelijk nadeel met zich brengt op het gebied van kosten, betrouwbaarheid en geschiktheid voor de desbetreffende missie in vergelijking met het gebruik van andere draagraketten of ruimtetransportmiddelen die op het beoogde tijdstip beschikbaar zijn.

2. Indien de in artikel V bedoelde werkzaamheden of programma's het gebruik omvatten van draagraketten of andere ruimtetransportsystemen, stellen de deelnemende Staten op het ogenblik waarop het desbetreffende programma voor goedkeuring of aanvaarding wordt voorgelegd de Raad ervan in kennis welke draagraket of welk ruimtetransportsysteem wordt beoogd. Indien tijdens de uitvoering van een programma de deelnemende Staten wensen over te gaan tot het gebruik van een andere draagraket of van een ander ruimtetransportsysteem dan oorspronkelijk werd voorzien, spreekt de Raad zich uit over deze wijziging overeenkomstig dezelfde regels als die welke golden met betrekking tot de oorspronkelijke goedkeuring of aanvaarding van het programma.

Artikel IX

Gebruik van installaties, hulp aan de Lid-Staten en levering van produkten

1. Mits het gebruik voor zijn eigen werkzaamheden en programma's hiervan geen nadeel ondervindt, stelt het Agentschap zijn installaties aan iedere Lid-Staat ter beschikking, die verzoekt deze voor zijn eigen programma's te mogen gebruiken, en wel op kosten van deze Staat. De Raad stelt met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten de modaliteiten van praktische aard vast volgens welke deze installaties ter beschikking worden gesteld.

2. Indien een of meer Lid-Staten een project wensen aan te vangen, dat buiten de in artikel V genoemde werkzaamheden en programma's, doch binnen de doelstellingen van het Agentschap valt

kan de Raad met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten besluiten tot hulpverlening door het Agentschap. De hieruit voor het Agentschap voortvloeiende kosten worden door de betrokken Staat of Staten gedragen.

3. (a) De in het kader van een programma van het Agentschap ontwikkelde produkten worden geleverd aan elke Lid-Staat die aan de financiering van het desbetreffende programma heeft deelgenomen en die daarom ten eigen behoeve verzoekt.
De Raad stelt, met een tweede derde meerderheid van alle Lid-Staten, de modaliteiten van praktische aard vast volgens welke deze produkten worden geleverd, en in het bijzonder stelt hij de maatregelen vast, welke het Agentschap ten aanzien van zijn contractanten moet nemen ten einde de verzoekende Lid-Staat in de gelegenheid te stellen zich zodanige produkten aan te schaffen.
- (b) Deze Lid-Staat kan het Agentschap verzoeken mede te delen of het van oordeel is dat de door de contractanten voorgestelde prijzen billijk en redelijk zijn en of het deze prijzen onder soortgelijke omstandigheden voor eigen behoefte aanvaardbaar zou achten.
- (c) Het inwilligen van de in dit lid bedoelde verzoeken mag geen bijkomende kosten voor het Agentschap met zich brengen en de verzoekende Lid-Staat dient al de eruit voortvloeiende kosten te dragen.

Artikel X

Organen

De organen van het Agentschap zijn de Raad en de Directeur-Generaal, bijgestaan door personeel.

Artikel XI

De Raad

1. De Raad bestaat uit vertegenwoordigers van de Lid-Staten.
2. De Raad komt in vergadering bijeen telkens wanneer daartoe behoefte bestaat, hetzij op het niveau van afgevaardigden, hetzij op ministerieel niveau. De vergaderingen worden gehouden in de Zetel van het Agentschap, tenzij de Raad anders besluit.
3. (a) De Raad kiest voor de duur van twee jaar een voorzitter en vice-voorzitters; dezen kunnen eenmaal voor de duur van een jaar worden herkozen. De Voorzitter leidt de werkzaamheden van de Raad en draagt zorg voor de voor-

bereiding van de besluiten ervan; hij stelt de Lid-Staten op de hoogte van voorstellen voor de uitvoering van een niet-verplicht programma; hij verleent zijn medewerking aan de coördinatie van de werkzaamheden van de organen van het Agentschap. Hij onderhoudt contact met de Lid-Staten, via hun afgevaardigden in de Raad, omtrent vraagstukken van algemeen beleid die het Agentschap betreffen en tracht hun opvattingen daaromtrent met elkaar in overeenstemming te brengen. In de periode tussen de vergaderingen dient hij de Directeur-Generaal van advies en ontvangt van hem alle noodzakelijke inlichtingen.

- (b) De Voorzitter wordt bijgestaan door een Bureau, waarvan de samenstelling door de Raad wordt vastgesteld en dat door de Voorzitter wordt bijeengeroepen. Het Bureau dient de Voorzitter van advies bij de voorbereiding van de vergaderingen van de Raad.

4. Wanneer de Raad op ministerieel niveau in vergadering bijeenkomt, kiest hij een voorzitter voor de duur van de vergadering. Deze voorzitter roept de volgende ministeriële vergadering bijeen.

5. Naast de elders in dit Verdrag vastgestelde taken en in overeenstemming met de bepalingen van dit Verdrag, heeft de Raad de volgende taken:

- (a) met betrekking tot de werkzaamheden en het programma bedoeld in artikel V, eerste lid, letter a, punten (i) en (ii):
- (i) het goedkeuren, met een meerderheid van alle Lid-Staten, van de werkzaamheden en het programma; besluiten ter zake kunnen slechts worden gewijzigd door met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten genomen nieuwe besluiten;
 - (ii) het vaststellen, bij een met eenparigheid van stemmen van alle Lid-Staten genomen besluit, van de omvang van de middelen die aan het Agentschap gedurende de eerstvolgende periode van vijf jaar ter beschikking worden gesteld;
 - (iii) het vaststellen, bij een met eenparigheid van stemmen van alle Lid-Staten genomen besluit, tegen het einde van het derde jaar van elke periode van vijf jaar en na beoordeling van de situatie, van de omvang van de middelen die het Agentschap voor de nieuwe periode van vijf jaar, beginnende aan het einde van dit derde jaar, ter beschikking worden gesteld;
- (b) met betrekking tot de werkzaamheden bedoeld in artikel V, eerste lid, letter a, punten (iii) en (iv):

- (i) het bepalen van een beleid dat aan het doel van het Agentschap beantwoordt;
 - (ii) het aannemen, met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten, van tot de Lid-Staten gerichte aanbevelingen;
- (c) met betrekking tot de niet-verplichte programma's bedoeld in artikel V, eerste lid, letter b:
- (i) het aanvaarden, met een meerderheid van alle Lid-Staten, van het programma;
 - (ii) het eventueel in de loop van de uitvoering vaststellen van de volgorde van prioriteit van de programma's;
- (d) het vaststellen van de jaarlijkse werkplannen van het Agentschap;
- (e) met betrekking tot de begrotingen als bepaald in Bijlage II:
- (i) het aannemen, met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten, van de jaarlijkse algemene begroting van het Agentschap;
 - (ii) het aannemen, met een twee derde meerderheid van de deelnemende Staten, van elke programmabegroting;
- (f) het aannemen, met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten, van het Financieel Reglement en van alle andere financiële regelingen van het Agentschap;
- (g) het bezien van de uitgaven voor de verplichte en niet-verplichte werkzaamheden bedoeld in artikel V, eerste lid;
- (h) het goedkeuren en publiceren van de gecontroleerde jaarrekeningen van het Agentschap;
- (i) het aannemen, met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten, van het Personeelsstatuut;
 - (j) het aannemen, met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten, van voorschriften krachtens welke, rekening houdende met de vreedzame doeleinden van het Agentschap, machtiging wordt verleend tot het buiten het grondgebied van de Lid-Staten brengen van in het kader van de werkzaamheden van het Agentschap of met zijn medewerking verworven technologische kennis en ontwikkelde producten;
- (k) het beslissen over de toelating van een nieuwe Lid-Staat overeenkomstig artikel XXII;
- (l) het beslissen over de regelingen te treffen overeenkomstig artikel XXIV ingeval een Lid-Staat dit Verdrag opzegt of ophoudt lid te zijn krachtens artikel XVIII;

- (m) het nemen van alle andere maatregelen die nodig zijn voor het bereiken van het doel van het Agentschap binnen het kader van dit Verdrag.
6. (a) Elke Lid-Staat bezit in de Raad één stem. Een Lid-Staat heeft evenwel geen stemrecht waar het aangelegenheden betreft, die uitsluitend betrekking hebben op een aanvaard programma waaraan hij niet deelneemt.
- (b) Een Lid-Staat heeft in de Raad geen stemrecht, indien het bedrag van zijn achterstallige aan het Agentschap verschuldigde bijdragen voor alle werkzaamheden en programma's bedoeld in artikel V, waaraan hij deelneemt, hoger is dan het vastgestelde bedrag van zijn bijdragen voor het lopende begrotingsjaar. Bovendien heeft een Lid-Staat, wiens achterstallige bijdrage aan een der programma's bedoeld in artikel V, eerste lid, letter a, punt (ii), of letter b, waaraan hij deelneemt, hoger is dan het vastgestelde bedrag van zijn bijdragen aan dat programma voor het lopende begrotingsjaar, geen stemrecht in de Raad, inzake vraagstukken die uitsluitend op dat programma betrekking hebben. In een zodanig geval kan de Lid-Staat echter toestemming verkrijgen in de Raad zijn stem uit te brengen, wanneer een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten van mening is dat het niet betalen van de bijdragen te wijten is aan omstandigheden buiten zijn macht.
- (c) Op iedere vergadering van de Raad is de aanwezigheid van afgevaardigden van een meerderheid van alle Lid-Staten noodzakelijk om het quorum te vormen.
- (d) Tenzij in dit Verdrag anders is bepaald, worden de besluiten van de Raad genomen met een eenvoudige meerderheid van stemmen van de vertegenwoordigde, hun stem uitbrengende Lid-Staten.
- (e) Bij het vaststellen van de eenparigheid of de meerderheden van stemmen, voorgeschreven in dit Verdrag, wordt geen rekening gehouden met een Lid-Staat die geen stemrecht heeft.
7. De Raad stelt zijn reglement van orde vast.
8. (a) De Raad stelt een Commissie voor het Wetenschappelijke Programma in, waarnaar hij alle zaken verwijst, die het verplichte wetenschappelijke programma als bedoeld in artikel V, eerste lid, letter a, punt (ii), betreffen. De Raad machtigt die Commissie beslissingen over dit programma te nemen, waarbij hij zich evenwel steeds zijn taken met betrekking tot het vaststellen van de omvang van de midde-

len en het aannemen van de jaarlijkse begroting voorbehoudt. De taakomschrijving van de Commissie wordt door de Raad vastgesteld met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten en in overeenstemming met dit artikel.

- (b) De Raad kan andere voor het doel van het Agentschap noodzakelijke ondergeschikte organen instellen. Over de instelling en de taakomschrijving van deze organen, alsmede over de gevallen waarin zij beslissingsbevoegdheid hebben, besluit de Raad met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten.
- (c) Wanneer een ondergeschikt orgaan een aangelegenheid onderzoekt die uitsluitend betrekking heeft op slechts een van de niet-verplichte programma's bedoeld in artikel V, eerste lid, letter b, hebben niet-deelnemende Staten geen stemrecht, tenzij alle deelnemende Staten anders besluiten.

Artikel XII

Directeur-generaal en personeel

- 1. (a) De Raad benoemt met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten een Directeur-Generaal voor een vastgestelde termijn en kan met dezelfde meerderheid zijn dienstverband beëindigen.
- (b) De Directeur-Generaal is de hoogste leidinggevende functionaris van het Agentschap en vertegenwoordigt het in rechte. Hij treft alle noodzakelijke maatregelen voor het beheer van het Agentschap, de uitvoering van de programma's, de tenuitvoerlegging van het beleid en het bereiken van de doeleinden van het Agentschap; zulks in overeenstemming met de richtlijnen uitgevaardigd door de Raad. Hij oefent het gezag uit over de instellingen van het Agentschap. Ten aanzien van het financiële beheer van het Agentschap handelt hij overeenkomstig de bepalingen van Bijlage II. Hij stelt een jaarverslag voor de Raad op, dat wordt gepubliceerd. Hij kan ook voorstellen doen betreffende werkzaamheden en programma's, alsmede betreffende maatregelen welke het bereiken van de doeleinden van het Agentschap moeten verzekeren. Hij neemt zonder stemrecht deel aan de vergaderingen van het Agentschap.
- (c) De Raad kan de benoeming van de Directeur-Generaal voor een noodzakelijk geachte tijdsduur uitstellen, hetzij bij de inwerkingtreding van dit Verdrag hetzij als zich nadien een vacature voordoet. In dat geval benoemt de Raad een persoon die de functie van Directeur-Generaal waarneemt en stelt diens bevoegdheden en verantwoordelijkheden vast.

2. De Directeur-Generaal wordt bijgestaan door het door hem noodzakelijk geachte wetenschappelijk en technisch personeel, beleidspersoneel en administratief personeel en wel binnen de door de Raad toegestane grenzen.

3. (a) Leidinggevend personeel, als zodanig door de Raad aangemerkt, wordt benoemd en ontslagen door de Raad op voorstel van de Directeur-Generaal. Voor benoemingen en ontslagen door de Raad is een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten vereist.
- (b) De overige personeelsleden worden benoemd of ontslagen door de Directeur-Generaal, die daarbij handelt op gezag van de Raad.
- (c) Al het personeel wordt aangeworven op grond van bekwaamheid, waarbij rekening wordt gehouden met een evenredige verdeling van de beschikbare plaatsen onder de onderdanen van de Lid-Staten. Benoeming, en beëindiging van dienstverband geschiedt overeenkomstig het Personeelsstatuut.
- (d) Wetenschappelijke onderzoekers die geen deel uitmaken van het personeel en die spuurwerk verrichten bij de instellingen van het Agentschap zijn onderworpen aan het gezag van de Directeur-Generaal en aan alle door de Raad aangenomen algemene voorschriften.

4. De verantwoordelijkheden van de Directeur-Generaal en het personeel ten opzichte van het Agentschap dragen een uitsluitend internationaal karakter. Bij de uitoefening van hun taak vragen noch ontvangen dezen instructies van enige regering of autoriteit buiten het Agentschap. Iedere Lid-Staat is gehouden het internationaal karakter van de verantwoordelijkheden van de Directeur-Generaal en van de personeelsleden te eerbiedigen en tracht niet hen bij de uitoefening van hun taak te beïnvloeden.

Artikel XIII

Financiële bijdragen

1. Iedere Lid-Staat draagt bij in de kosten van de uitvoering van werkzaamheden en van het programma bedoeld in artikel V, eerste lid, letter a, en, overeenkomstig Bijlage II, in de gemeenschappelijke kosten van het Agentschap, volgens een schaal aangenomen door de Raad met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten, hetzij om de drie jaar ten tijde van de beoordeling bedoeld in artikel XI, vijfde lid, letter a, punt (iii), of wanneer de Raad met eenparigheid van stemmen van alle Lid-Staten besluit een nieuwe schaal vast te stellen. De schaal van bijdragen wordt gebaseerd op het gemiddelde

nationale inkomen van elke Lid-Staat over de laatste drie jaar waarover statistieken beschikbaar zijn.

Niettemin

- (a) is geen Lid-Staat verplicht hogere bijdragen te betalen dan vijftientwintig procent van de door de Raad ter dekking van deze kosten vastgestelde som van de bijdragen;
- (b) kan de Raad met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten besluiten rekening te houden met eventuele bijzondere omstandigheden van een Lid-Staat en diens bijdrage dienovereenkomstig tijdelijk te verminderen. In het bijzonder wanneer het jaarlijks inkomen per hoofd van de bevolking in een Lid-Staat lager ligt dan een door de Raad met eenzelfde meerderheid vast te stellen bedrag, wordt zulks beschouwd als een bijzondere omstandigheid in de zin van deze bepaling.

2. Iedere Lid-Staat draagt bij in de kosten van de uitvoering van elk niet-verplicht programma vallend onder artikel V, eerste lid, letter b, tenzij hij uitdrukkelijk heeft verklaard niet in deelname geïnteresseerd te zijn en derhalve geen deelnemer is. Tenzij alle deelnemende Staten anders besluiten, wordt de schaal van bijdragen voor een bepaald programma gebaseerd op het gemiddelde nationale inkomen van iedere deelnemende Staat over de laatste drie jaar waarover statistieken beschikbaar zijn. Deze schaal wordt herzien, hetzij om de drie jaar, hetzij wanneer de Raad besluit een nieuwe schaal vast te stellen overeenkomstig het eerste lid. Geen Lid-Staat is echter verplicht op grond van deze schaal hogere bijdragen te betalen dan vijftientwintig procent van de som van de bijdragen voor het desbetreffende programma. Niettemin dient het door elke deelnemende Staat te betalen percentage van de bijdrage tenminste gelijk te zijn aan vijftientwintig procent van zijn volgens het eerste lid vastgestelde percentage van de bijdrage, tenzij alle deelnemende Staten bij de aanvaarding of tijdens de uitvoering van het programma anders besluiten.

3. Voor het vaststellen van de in het eerste en tweede lid bedoelde bijdragen-schalen dienen dezelfde statistische systemen te worden gebruikt; deze worden vastgelegd in het Financieel Reglement.

4. (a) Elke Staat die geen partij was bij het Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor Ruimte-onderzoek of bij het Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor de ontwikkeling en de vervaardiging van dragers voor ruimtevoertuigen en die partij wordt bij dit Verdrag, verricht naast zijn bijdragen een speciale betaling op basis van de waarde die het vermogen van het Agentschap op dat ogenblik heeft. Het bedrag van deze speciale betaling wordt door de Raad met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten vastgesteld.

- (b) Alle overeenkomstig het bepaalde in letter a verrichte betalingen worden in mindering gebracht op de bijdragen van de andere Lid-Staten, tenzij de Raad met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten anders besluit.

5. De krachtens dit artikel verschuldigde bijdragen worden betaald overeenkomstig Bijlage II.

6. De Directeur-Generaal kan, met inachtneming van eventueel door de Raad gegeven richtlijnen, giften of legaten aan het Agentschap aanvaarden, mits deze niet onderworpen zijn aan voorwaarden die onverenigbaar zijn met de doeleinden van het Agentschap.

Artikel XIV

Samenwerking

1. Het Agentschap kan, wanneer de Raad daartoe met eenparigheid van stemmen van alle Lid-Staten besluit, met andere internationale organisaties en instellingen alsmede met regeringen, organisaties en instellingen van niet-Lid-Staten samenwerken en te dien einde overeenkomsten met hen sluiten.

2. Deze samenwerking kan de vorm aannemen van deelname door niet-Lid-Staten of internationale organisaties aan een of meer programma's bedoeld in artikel V, eerste lid, letter a, punt (ii), of artikel V, eerste lid, letter b. Onverminderd de krachtens het eerste lid van dit artikel te nemen besluiten worden de gedetailleerde regelingen voor een zodanige samenwerking van geval tot geval door de Raad vastgesteld met een twee derde meerderheid van de aan het desbetreffende programma deelnemende Staten. Deze regelingen kunnen inhouden dat een niet-Lid-Staat stemrecht in de Raad bezit wanneer deze aangelegenheden behandelt, welke uitsluitend betrekking hebben op het programma waaraan die Staat deelneemt.

3. Deze samenwerking kan eveneens de vorm aannemen van het verlenen van geassocieerd lidmaatschap aan niet-Lid-Staten, die zich verplichten tenminste bij te dragen voor de studies betreffende toekomstige projecten bedoeld in artikel V, eerste lid, letter a, punt (i). De gedetailleerde regelingen voor elk zodanig geassocieerd lidmaatschap worden van geval tot geval door de Raad met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten vastgesteld.

Artikel XV

Rechtspositie, voorrechten en immuniteiten

1. Het Agentschap bezit rechtspersoonlijkheid.

2. Het Agentschap, zijn personeelsleden en deskundigen, alsmede de vertegenwoordigers van de Lid-Staten genieten de rechtsbevoegdheid, de voorrechten en de immuniteiten vastgesteld in Bijlage I.

3. Tussen het Agentschap en de Lid-Staten op wier grondgebied de Zetel van het Agentschap en de overeenkomstig artikel VI opgerichte vestigingen zijn gelegen, worden overeenkomsten gesloten betreffende de Zetel en de vestigingen.

Artikel XVI

Wijzigingen

1. De Raad kan de Lid-Staten aanbevelingen doen tot wijziging van dit Verdrag en van Bijlage I daarbij. Een Lid-Staat die een wijziging wenst voor te stellen, doet de Directeur-Generaal mededeling van het wijzigingsvoorstel. De Directeur-Generaal stelt de Lid-Staten in kennis van een hem aldus medegedeelde wijziging en wel ten minste drie maanden voordat deze wijziging door de Raad wordt besproken.

2. Een door de Raad aanbevolen wijziging treedt in werking dertig dagen nadat de Franse Regering van alle Lid-Staten kennisgeving van aanvaarding heeft ontvangen. De Franse Regering doet alle Lid-Staten mededeling van de datum van inwerkingtreding van een zodanige wijziging.

3. De Raad kan met eenparigheid van stemmen van alle Lid-Staten elke andere Bijlage bij dit Verdrag wijzigen, mits zodanige wijzigingen niet in strijd zijn met het Verdrag. Een zodanige wijziging treedt in werking op een door de Raad met eenparigheid van stemmen van alle Lid-Staten vast te stellen datum. De Directeur-Generaal doet alle Lid-Staten mededeling van een aldus aangenomen wijziging en van de datum waarop zij in werking treedt.

Artikel XVII

Geschillen

1. Elk geschil tussen twee of meer Lid-Staten of tussen een of meer van hen en het Agentschap, betreffende de uitlegging of de toepassing van dit Verdrag of van de Bijlagen daarbij, alsmede elk geschil bedoeld in artikel XXVI van Bijlage I, dat niet wordt bijgelegd door bemiddeling van de Raad, wordt op verzoek van een partij bij het geschil onderworpen aan arbitrage.

2. Tenzij de partijen bij het geschil anders overeenkomen, is de arbitrageprocedure in overeenstemming met dit artikel en met door de Raad met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten aan te nemen aanvullende regels.

3. Het Scheidsgerecht bestaat uit drie leden. Elke partij bij het geschil benoemt een scheidsman; de twee scheidsmannen benoemen de derde scheidsman, die het voorzitterschap van het Scheidsgerecht op zich neemt. De aanvullende regels bedoeld in het tweede lid bepalen de te volgen procedure indien de benoemingen niet binnen een bepaald tijdsbestek plaats hebben gevonden.

4. Lid-Staten of het Agentschap die geen partij zijn bij het geschil, kunnen zich met toestemming van het Scheidsgerecht voegen in de procedure, wanneer dit van mening is dat zij een wezenlijk belang hebben bij de beslissing van de zaak.

5. Het Scheidsgerecht bepaalt zelf zijn zetel en stelt zelf zijn reglement van orde vast.

6. De uitspraak van het Scheidsgerecht wordt gedaan bij meerderheid van zijn leden, die zich niet van stemming mogen onthouden. De uitspraak is definitief en bindend voor alle partijen bij het geschil en er kan geen beroep tegen worden aangetekend. De partijen dienen onverwijld gevolg te geven aan de uitspraak. In geval van onenigheid omtrent de betekenis of de strekking van de uitspraak, geeft het Scheidsgerecht uitleg op verzoek van een partij bij het geschil.

Artikel XVIII

Het niet nakomen van verplichtingen

Een Lid-Staat, die zijn uit het Verdrag voortvloeiende verplichtingen niet nakomt, houdt op lid te zijn van het Agentschap, na een door de Raad met een twee derde meerderheid van alle Lid-Staten genomen besluit. In een zodanig geval is het bepaalde in artikel XXIV van toepassing.

Artikel XIX

Voortbestaan van rechten en verplichtingen

Op de datum waarop dit Verdrag in werking treedt, neemt het Agentschap alle rechten en verplichtingen over van de Europese Organisatie voor Ruimte-onderzoek en van de Europese Organisatie voor de ontwikkeling en de vervaardiging van dragers voor ruimtevoertuigen.

Artikel XX

Ondertekening en bekrachtiging

1. Dit Verdrag staat tot 31 december 1975 open voor ondertekening door de Staten die lid zijn van de Europese Ruimteconferentie. De Bijlagen bij dit Verdrag vormen een integrerend deel daarvan.

2. Dit Verdrag dient te worden bekrachtigd of aanvaard. De akten van bekrachtiging of aanvaarding worden nedergelegd bij de Franse Regering.

3. Na de inwerkingtreding van dit Verdrag en in afwachting van de nederlegging van zijn akte van bekrachtiging of aanvaarding kan een ondertekenende Staat zonder stemrecht deelnemen aan de vergaderingen van het Agentschap.

Artikel XXI

Inwerkingtreding

1. Dit Verdrag treedt in werking wanneer de volgende Staten, die Lid zijn van de Europese Organisatie voor Ruimte-onderzoek of van de Europese Organisatie voor de ontwikkeling en de vervaardiging van dragers voor ruimtevoertuigen het hebben ondertekend en hun akten van bekrachtiging of aanvaarding hebben nedergelegd bij de Franse Regering: het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Franse Republiek, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, de Italiaanse Republiek, het Koninkrijk der Nederlanden, Spanje, het Koninkrijk Zweden en de Zwitserse Bondsstaat. Voor een Staat die dit Verdrag na de inwerkingtreding ervan bekrachtigt, aanvaardt, of daartoe toetreedt, wordt het Verdrag van kracht op de datum van nederlegging door deze Staat van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding.

2. Het Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor Ruimte-onderzoek en het Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor de ontwikkeling en de vervaardiging van dragers voor ruimtevoertuigen treden buiten werking op de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag.

Artikel XXII

Toetreding

1. Na de inwerkingtreding van dit Verdrag kan iedere Staat tot het Verdrag toetreden na een met eenparigheid van stemmen van alle Lid-Staten genomen besluit van de Raad.

2. Een Staat die tot dit Verdrag wenst toe te treden, doet daarvan mededeling aan de Directeur-Generaal, die de Lid-Staten van dit verzoek in kennis stelt en wel ten minste drie maanden voordat het aan de Raad ter beslissing wordt voorgelegd.

3. De akten van toetreding worden nedergelegd bij de Franse Regering.

Artikel XXIII

Mededelingen

De Franse Regering doet alle ondertekenende en toetredende Staten mededeling van:

- (a) de datum van nederlegging van iedere akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding,
- (b) de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag en van wijzigingen overeenkomstig artikel XVI, tweede lid,
- (c) de opzegging van het Verdrag door een Lid-Staat.

Artikel XXV

Opzegging

1. Nadat dit Verdrag zes jaar van kracht is geweest, kan iedere Lid-Staat het opzeggen door daarvan mededeling te doen aan de Franse Regering, die de andere Lid-Staten en de Directeur-Generaal hiervan mededeling doet. De opzegging wordt van kracht aan het einde van het begrotingsjaar volgende op het jaar waarin daarvan mededeling werd gedaan aan de Franse Regering. Nadat de opzegging van kracht is geworden, blijft de betrokken Staat verplicht het door hem verschuldigde aandeel in de met de goedgekeurde vastleggingskredieten overeenkomende betalingskredieten te honoreren, welke zijn gebruikt zowel uit de begrotingen voor het lopende jaar waaraan hij bijdroeg op het tijdstip dat de opzegging werd medegedeeld aan de Franse Regering, als uit voorgaande begrotingen.

2. Een Lid-Staat die het Verdrag opzegt, stelt het Agentschap schadeloos voor elk vermogensverlies op zijn grondgebied, tenzij met het Agentschap een bijzondere overeenkomst kan worden gesloten inzake het voortgezet gebruik van dit vermogen door het Agentschap of de voortzetting van bepaalde werkzaamheden van het Agentschap op het grondgebied van genoemde Staat. Een zodanige bijzondere overeenkomst bepaalt in het bijzonder in hoeverre en op welke voorwaarden de bepalingen van dit Verdrag, nadat de opzegging van kracht is geworden, van toepassing zullen blijven op het gebruik van dit vermogen en de voortzetting van deze werkzaamheden.

3. Een Lid-Staat die het Verdrag opzegt en het Agentschap stellen gezamenlijk aanvullende verplichtingen vast, die genoemde Staat moet dragen.

4. De betrokken Staat behoudt de rechten die hij heeft verworven tot aan de datum waarop de opzegging van kracht wordt.

Artikel XXV

Ontbinding

1. Het Agentschap wordt ontbonden wanneer het aantal Lid-Staten minder dan vijf wordt. Het kan te allen tijde worden ontbonden nadat daarover door de Lid-Staten overeenstemming is bereikt.

2. In geval van ontbinding stelt de Raad een liquidatie-orgaan in, dat in onderhandeling zal treden met de Staten op wier grondgebied de Zetel en de vestigingen van het Agentschap op dat ogenblik zijn gevestigd. De rechtspersoonlijkheid van het Agentschap blijft bestaan ten behoeve van de liquidatie.

3. Elk overschot wordt verdeeld onder de Staten die op het ogenblik van de ontbinding lid van het Agentschap zijn, en wel in verhouding tot de bijdragen die zij vanaf het tijdstip waarop zij partij werden bij dit Verdrag daadwerkelijk hebben betaald. Indien er een tekort is, wordt dit over dezelfde Staten omgeslagen in verhouding tot hun voor het dan lopende begrotingsjaar vastgestelde bijdragen.

Artikel XXVI

Registratie

Zodra dit Verdrag in werking is getreden, doet de Franse Regering het registreren bij het Secretariaat van de Verenigde Naties, in overeenstemming met artikel 102 van het Handvest der Verenigde Naties.

BIJLAGE I**Voorrechten en immuniteiten****Artikel I**

Het Agentschap bezit rechtspersoonlijkheid. Het heeft in het bijzonder de bevoegdheid overeenkomsten te sluiten, roerende en onroerende goederen te verwerven en te vervreemden, en in rechte op te treden.

Artikel II

Onverminderd de artikelen XXII en XXIII, zijn gebouwen en erven van het Agentschap onschendbaar.

Artikel III

De archieven van het Agentschap zijn onschendbaar.

Artikel IV

1. Het Agentschap geniet immuniteit van jurisdictie en executie behalve:

- (a) voor zover het er bij besluit van de Raad uitdrukkelijk afstand van doet in een bijzonder geval; de Raad is verplicht van deze immuniteit afstand te doen in alle gevallen waar handhaving ervan de loop van het recht zou belemmeren en er afstand van kan worden gedaan zonder de belangen van het Agentschap te schaden;
- (b) in geval van een burgerlijke rechtsvordering ingesteld door een derde wegens schade die voortvloeit uit een ongeval veroorzaakt door een aan het Agentschap toebehorend of ten behoeve van hem gebruikt motorvoertuig, of met betrekking tot een verkeersovertreding waarbij een zodanig voertuig is betrokken;
- (c) in geval van tenuitvoerlegging van een scheidsrechterlijke uitspraak gedaan hetzij ingevolge artikel XXV, hetzij ingevolge artikel XXVI;
- (d) in geval van derden beslag, gelast bij een beslissing van de gerechtelijke autoriteiten, op salarissen en emolumenten door het Agentschap aan een personeelslid verschuldigd.

2. De eigendommen en het vermogen van het Agentschap, ongeacht waar deze zich bevinden, genieten immuniteit van elke vorm van vordering, inbeslagneming, onteigening en beslaglegging. Zij genieten eveneens immuniteit van elke vorm van administratieve dwang

of voorlopige gerechtelijke maatregelen, behalve voor zover deze tijdelijk geboden zouden zijn in verband met het voorkomen van ongevallen waarbij aan het Agentschap toebehorende of te zijnen behoeve gebruikte motorvoertuigen zijn betrokken, en het instellen van een onderzoek naar de toedracht van die ongevallen.

Artikel V

1. In het kader van zijn officiële werkzaamheden zijn het Agentschap, zijn vermogen en zijn inkomsten, vrijgesteld van directe belastingen.

2. Indien door of ten behoeve van het Agentschap aankopen van aanzienlijke waarde worden verricht of een beroep wordt gedaan op diensten van aanzienlijke waarde, strikt noodzakelijk voor de uitoefening van de officiële werkzaamheden van het Agentschap, en indien in de prijs van zodanige aankopen of diensten belastingen of rechten zijn begrepen, nemen de Lid-Staten zo mogelijk passende maatregelen met het oog op vrijstelling of terugbetaling van zodanige belastingen of rechten.

Artikel VI

Goederen die door of ten behoeve van het Agentschap worden ingevoerd of uitgevoerd en die strikt noodzakelijk zijn voor de uitoefening van zijn officiële werkzaamheden, zijn vrijgesteld van alle in- en uitvoerrechten en belastingen en van alle in- en uitvoerverboden en -beperkingen.

Artikel VII

1. Voor de toepassing van de artikelen V en VI omvatten de officiële werkzaamheden van het Agentschap zijn administratieve werkzaamheden met inbegrip van zijn handelingen in verband met het stelsel van sociale verzekering, en werkzaamheden verricht op het gebied van het ruimte-onderzoek en de ruimtetechnologie en de toepassing hiervan in de ruimte overeenkomstig het doel van het Agentschap zoals bepaald in het Verdrag.

2. In hoeverre andere toepassingen van bedoeld onderzoek of bedoelde technologie en werkzaamheden welke worden uitgevoerd overeenkomstig artikel V, tweede lid, en artikel IX van het Verdrag, kunnen worden beschouwd als deel van de officiële werkzaamheden van het Agentschap, wordt van geval tot geval door de Raad beslist na overleg met de bevoegde autoriteiten van de betrokken Lid-Staten.

3. Het bepaalde in de artikelen V en VI is niet van toepassing op belastingen en rechten die niet anders zijn dan een vergoeding voor diensten van openbaar nut.

Artikel VIII

Geen vrijstelling wordt verleend uit hoofde van de artikelen V en VI ten aanzien van goederen aangekocht of ingevoerd of diensten verricht voor eigen behoefte van de personeelsleden van het Agentschap.

Artikel IX

1. Goederen verworven ingevolge artikel V of ingevoerd ingevolge artikel VI mogen niet worden verkocht of afgestaan dan op voorwaarden vastgesteld door de Lid-Staten die de vrijstellingen hebben verleend.

2. De overdracht van goederen en het verlenen van diensten tussen de Zetel en de vestigingen van het Agentschap, tussen de verschillende vestigingen onderling of, met het doel een programma van het Agentschap uit te voeren, tussen de vestigingen en een nationale instelling van een Lid-Staat, zijn vrij van heffingen of beperkingen van welke aard dan ook; indien nodig nemen de Lid-Staten alle passende maatregelen met het oog op vrijstelling of terugbetaling van dergelijke heffingen of met het oog op opheffing van dergelijke beperkingen.

Artikel X

De verspreiding van geschriften en ander voorlichtingsmateriaal dat door of aan het Agentschap wordt verzonden, wordt op geen enkele wijze beperkt.

Artikel XI

Het Agentschap kan alle soorten fondsen, valuta's, kasgeld of waardepapieren ontvangen en onder zich houden; het kan daarover vrijelijk beschikken voor elk in het Verdrag genoemd doel en het kan rekeningen aanhouden in elke valuta, voor zover dat nodig is voor het nakomen van zijn verplichtingen.

Artikel XII

1. Met betrekking tot zijn officiële berichtgeving en het overbrengen van al zijn documenten geniet het Agentschap een behandeling die niet minder gunstig is dan die welke elke Lid-Staat andere internationale organisaties doet genieten.

2. Er wordt geen censuur uitgeoefend op de officiële berichtgeving van het Agentschap, ongeacht de middelen waarmee bedoelde berichtgeving geschiedt.

Artikel XIII

De Lid-Staten nemen alle gepaste maatregelen om binnenkomst, of verblijf in, dan wel vertrek uit, hun grondgebied van personeelsleden van het Agentschap te vergemakkelijken.

Artikel XIV

1. De vertegenwoordigers van de Lid-Staten genieten bij de uitoefening van hun functie alsmede op hun reizen naar de plaats van samenkomst en terug de volgende voorrechten en immuniteiten:

- (a) immuniteit van arrestatie en gevangenhouding, alsmede van inbeslagneming van hun persoonlijke bagage;
- (b) immuniteit van jurisdictie, ook na het beëindigen van hun opdracht, met betrekking tot handelingen, waaronder begrepen gesproken en geschreven woorden door hen in de uitoefening van hun functie verricht; deze immuniteit geldt evenwel niet in geval van een verkeersovertreding begaan door een vertegenwoordiger van een Lid-Staat, noch in geval van schade veroorzaakt door een motorvoertuig dat toebehoort aan of bestuurd werd door de betrokken vertegenwoordiger;
- (c) onschendbaarheid van al hun officiële papieren en documenten;
- (d) het recht codes te gebruiken en documenten of correspondentie te ontvangen per speciale koerier of in een verzegelde tas;
- (e) vrijstelling voor henzelf en hun echtgenoten van alle maatregelen die de binnenkomst van vreemdelingen beperken, alsmede van de aan de registratie van vreemdelingen verbonden formaliteiten;
- (f) dezelfde faciliteiten ter zake van valuta- en deviezenbepalingen als die welke worden verleend aan de vertegenwoordigers van buitenlandse regeringen die met een tijdelijke officiële opdracht zijn belast;
- (g) dezelfde douanefaciliteiten ten aanzien van hun persoonlijke bagage als die welke aan diplomatieke ambtenaren worden verleend.

2. Voorrechten en immuniteiten worden aan vertegenwoordigers van Lid-Staten verleend niet ten behoeve van hun persoonlijk voordeel doch ten einde in volledige onafhankelijkheid hun functie bij het Agentschap te kunnen uitoefenen. Een Lid-Staat is derhalve verplicht de immuniteit van een vertegenwoordiger op te heffen waar handhaving ervan de loop van het recht zou belemmeren en er afstand van kan worden gedaan zonder de doeleinden waarvoor zij was toegekend te schaden.

Artikel XV

Behalve de voorrechten en immuniteiten genoemd in artikel XVI geniet de Directeur-Generaal van het Agentschap en, wanneer zich een vacature voordoet, de persoon die is benoemd om deze functie waar te nemen, dezelfde voorrechten en immuniteiten als die waarop diplomatieke ambtenaren van vergelijkbare rang aanspraak kunnen maken.

Artikel XVI

De personeelsleden van het Agentschap:

- (a) genieten, ook nadat zij de dienst van het Agentschap hebben verlaten, immuniteit van jurisdictie met betrekking tot handelingen, waaronder begrepen gesproken en geschreven woorden, door hen in de uitoefening van hun functie verricht; deze immuniteit geldt evenwel niet in geval van een verkeers-overtreding begaan door een personeelslid van het Agentschap, noch in geval van schade veroorzaakt door een motorvoertuig dat toebehoort aan of dat bestuurd werd door het betrokken personeelslid;
- (b) zijn vrijgesteld van alle verplichtingen met betrekking tot de militaire dienst;
- (c) genieten onschendbaarheid van al hun officiële papieren en documenten;
- (d) genieten, te zamen met hun inwonende gezinsleden, dezelfde faciliteiten ten aanzien van vrijstelling van alle maatregelen die de immigratie beperken en de inschrijving van vreemdelingen regelen, als die welke in het algemeen worden toegekend aan personeelsleden van internationale organisaties;
- (e) genieten dezelfde voorrechten met betrekking tot deviezenbepalingen als die welke in het algemeen worden toegekend aan personeelsleden van internationale organisaties;
- (f) genieten in tijden van internationale crisis, dezelfde faciliteiten ten aanzien van repatriëring als diplomatieke ambtenaren; hun inwonende gezinsleden genieten dezelfde faciliteiten;
- (g) hebben het recht, wanneer zij zich voor de eerste maal in de betrokken Lid-Staat vestigen, hun meubelen en persoonlijke bezittingen vrij van rechten in te voeren en hebben bij beëindiging van hun functie in die Lid-Staat, het recht hun meubelen en persoonlijke bezittingen vrij van rechten uit te voeren, in beide gevallen met inachtneming van de voorwaarden die de Lid-Staat, in wiens grondgebied dit recht wordt uitgeoefend, noodzakelijk acht.

Artikel XVII

Deskundigen die niet behoren tot de in artikel XVI bedoelde personeelsleden, genieten tijdens het uitoefenen van hun functie bij het Agentschap of tijdens het uitvoeren van opdrachten voor het Agentschap alsook tijdens reizen die zij in verband daarmee maken, de volgende voorrechten en immuniteiten, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun functie:

- (a) immuniteit van jurisdictie met betrekking tot handelingen, waaronder begrepen gesproken en geschreven woorden, door hen in de uitoefening van hun functie verricht, behalve in geval van een door een deskundige begane verkeersovertreding, of in geval van schade veroorzaakt door een hem toebehorend of door hem bestuurd motorvoertuig; deskundigen blijven deze immuniteit genieten ook na beëindiging van hun functie bij het Agentschap;
- (b) onschendbaarheid van al hun officiële papieren en documenten;
- (c) dezelfde faciliteiten met betrekking tot valuta- en deviezenbepalingen, alsmede ten aanzien van hun persoonlijke bagage, als die welke worden toegekend aan ambtenaren van buitenlandse regeringen die met een tijdelijke officiële opdracht zijn belast.

Artikel XVIII

1. Met inachtneming van de voorwaarden en volgens de procedures zoals die door de Raad zijn vastgesteld, zijn de Directeur-Generaal en de personeelsleden van het Agentschap onderworpen aan een belasting ten gunste van het Agentschap op door het Agentschap betaalde salarissen en emolumenten. Deze salarissen en emolumenten zijn vrij van nationale inkomstenbelasting; de Lid-Staten behouden zich evenwel het recht voor rekening te houden met deze salarissen en emolumenten bij de berekening van de belasting die geheven wordt op inkomsten uit andere bronnen.

2. De bepalingen van het eerste lid zijn niet van toepassing op door het Agentschap aan zijn vroegere Directeuren-Generaal en personeelsleden betaalde jaargelden en pensioenen.

Artikel XIX

De artikelen XVI en XVIII zijn van toepassing op alle categorieën van personeelsleden waarop het Personeelsstatuut van het Agentschap van toepassing is. De Raad bepaalt de categorieën van deskundigen op wie artikel XVII van toepassing is. De namen, hoedanigheden en adressen van de personeelsleden en deskundigen bedoeld in dit artikel worden op gezette tijden aan de Lid-Staten medegedeeld.

Artikel XX

Ingeval het Agentschap een eigen stelsel van sociale verzekering instelt, zijn de Directeur-Generaal en de personeelsleden vrijgesteld van alle verplichte bijdragen aan de nationale sociale verzekeringsorganen, met inachtneming van de overeenkomsten overeenkomstig artikel XXVIII met de Lid-Staten gesloten.

Artikel XXI

1. De voorrechten en immuniteiten bepaald in deze Bijlage worden de Directeur-Generaal, de personeelsleden en deskundigen van het Agentschap niet verleend tot hun persoonlijk voordeel. Zij beogen uitsluitend om, in alle omstandigheden, het onbelemmerd functioneren van het Agentschap, alsook de volledige onafhankelijkheid van de personen aan wie zij worden verleend, te waarborgen.

2. De Directeur-Generaal is verplicht iedere immuniteit op te heffen in alle gevallen waarin handhaving ervan de loop van het recht zou belemmeren, en wanneer er afstand van kan worden gedaan zonder de belangen van het Agentschap te schaden. Ten aanzien van de Directeur-Generaal is de Raad bevoegd deze immuniteit op te heffen.

Artikel XXII

1. Het Agentschap werkt te allen tijde samen met de bevoegde autoriteiten van de Lid-Staten ten einde een goede rechtsbedeling te vergemakkelijken, de naleving van politievoorschriften en van voorschriften met betrekking tot de behandeling van explosieven en ontvlambare materialen, de volksgezondheid, de arbeidsinspectie of andere soortgelijke nationale wetgeving te verzekeren, alsmede ieder misbruik van de in deze Bijlage bedoelde voorrechten, immuniteiten en faciliteiten te voorkomen.

2. De wijze waarop de in het eerste lid genoemde samenwerking zal plaats vinden kan worden vastgelegd in de in artikel XXVIII bedoelde aanvullende overeenkomsten.

Artikel XXIII

Iedere Lid-Staat behoudt zich het recht voor alle voorzorgen te treffen die nodig zijn in het belang van zijn veiligheid.

Artikel XXIV

Geen enkele Lid-Staat is verplicht de in de artikelen XIV, XV, XVI, letters b, e en g, en XVII, letter c, bedoelde voorrechten en immuniteiten toe te kennen aan zijn eigen onderdanen of aan personen die op het tijdstip waarop zij hun werkzaamheden in die Lid-Staat aanvangen er ingezetene van zijn.

Artikel XXV

1. Bij het sluiten van alle schriftelijke contracten, niet zijnde contracten gesloten overeenkomstig het Personeelsstatuut, moet het Agentschap voorzien in arbitrage. De arbitrageclausule of de voor dit doel gesloten bijzondere arbitrage-overeenkomst bepaalt de van toepassing zijnde wet, alsmede het land waar de scheidsmannen zitting hebben. De arbitrageprocedure is die van dat land.

2. De tenuitvoerlegging van de scheidsrechterlijke uitspraak wordt beheerst door de regels die van kracht zijn in de Staat op wiens grondgebied de uitspraak ten uitvoer wordt gelegd.

Artikel XXVI

Iedere Lid-Staat kan aan het internationale Scheidsgerecht bedoeld in artikel XVII van het Verdrag elk geschil voorleggen:

- (a) dat betrekking heeft op door het Agentschap veroorzaakte schade;
- (b) dat iedere andere niet-contractuele aansprakelijkheid van het Agentschap betreft;
- (c) waarbij de Directeur-Generaal, een personeelslid of een deskundige van het Agentschap is betrokken en met betrekking waartoe de desbetreffende persoon zich overeenkomstig de artikelen XV, XVI, letter a, of XVII, letter a, op immuniteit van jurisdictie kan beroepen, indien deze immuniteit niet overeenkomstig artikel XXI is opgeheven. In geschillen waarbij aanspraak op immuniteit van jurisdictie wordt gemaakt overeenkomstig de artikelen XVI, letter a, of XVII, letter a, wordt de aansprakelijkheid van het Agentschap, voor deze arbitrage, in de plaats gesteld van die van de personen bedoeld in de genoemde artikelen.

Artikel XXVII

Het Agentschap treft passende voorzieningen voor een bevredigende regeling van geschillen die ontstaan tussen het Agentschap en de Directeur-Generaal, de personeelsleden of de deskundigen met betrekking tot hun arbeidsvoorwaarden.

Artikel XXVIII

Het Agentschap kan, bij besluit van de Raad, met een of meer Lid-Staten aanvullende akkoorden sluiten ten einde uitvoering te geven aan de bepalingen van deze Bijlage met betrekking tot die Staat of die Staten, alsmede andere overeenkomsten sluiten ten einde een goede functionering van het Agentschap te waarborgen en zijn belangen veilig te stellen.

BIJLAGE II*Financiële bepalingen***Artikel I**

1. Het begrotingsjaar van het Agentschap loopt van 1 januari tot en met de eerstvolgende 31 december.

2. De Directeur-Generaal doet de Lid-Staten uiterlijk 1 september van elk jaar toekomen:

- (a) een ontwerp voor een algemene begroting,
- (b) ontwerpen voor programmabegrotingen.

3. De algemene begroting omvat:

- (a) een staat van uitgaven, welke de geraamde uitgaven aangeeft voor de werkzaamheden bedoeld in artikel V, eerste lid, letter a, punten (i), (iii) en (iv) van het Verdrag, met inbegrip van de vaste gemeenschappelijke, alsmede de niet-vaste gemeenschappelijke kosten en de ondersteuningskosten betreffende de programma's bedoeld in artikel V, eerste lid, letter a, punt (ii), en artikel V, eerste lid, letter b, van het Verdrag; de vaste en niet-vaste gemeenschappelijke kosten en de ondersteuningskosten worden omschreven in het Financieel Reglement; de ramingen der uitgaven worden gerangschikt naar het soort werk en onder algemene hoofdstukken;
- (b) een staat van inkomsten, welke aangeeft:
 - (i) de bijdragen van alle Lid-Staten aan de uitgaven met betrekking tot de werkzaamheden bedoeld in artikel V, eerste lid, letter a, punten (i), (iii) en (iv) van het Verdrag, met inbegrip van de vaste gemeenschappelijke kosten;
 - (ii) de bijdragen van de deelnemende Staten aan de niet-vaste gemeenschappelijke kosten en de ondersteuningskosten bestemd, overeenkomstig het Financieel Reglement, voor de programma's bedoeld in artikel V, eerste lid, letter a, punt (ii) en artikel V, eerste lid, letter b, van het Verdrag;
 - (iii) andere inkomsten.

4. Elke programmabegroting omvat:

- (a) een staat van uitgaven, welke aangeeft:
 - (i) de geraamde directe uitgaven met betrekking tot het programma en gerangschikt onder algemene hoofdstukken, zoals omschreven in het Financieel Reglement;

- (ii) de geraamde niet-vaste gemeenschappelijke kosten en de ondersteuningskosten bestemd voor het programma;
 - (b) een staat van inkomsten, welke aangeeft:
 - (i) de bijdragen van de deelnemende Staten aan de directe uitgaven, bedoeld in letter a, punt (i);
 - (ii) andere inkomsten;
 - (iii) ter herinnering, de bijdragen van de deelnemende Staten aan de niet-vaste gemeenschappelijke kosten en de ondersteuningskosten bedoeld in letter a, punt (ii), zoals bepaald in de algemene begroting.
5. De goedkeuring van de algemene begroting en van elke programmabegroting door de Raad geschiedt voor de aanvang van elk begrotingsjaar.
6. De algemene begroting en de programmabegrotingen worden voorbereid en uitgevoerd overeenkomstig het Financieel Reglement.

Artikel II

1. De Raad kan de Directeur-Generaal verzoeken hem een herziene begroting voor te leggen, indien de omstandigheden dit nodig maken.
2. Een besluit dat extra uitgaven met zich brengt, wordt eerst dan door de Raad geacht te zijn goedgekeurd, nadat deze een door de Directeur-Generaal ingediende raming van de desbetreffende extra uitgaven heeft goedgekeurd.

Artikel III

1. Indien hierom door de Raad wordt verzocht, neemt de Directeur-Generaal in de algemene begroting of in de desbetreffende programmabegroting de voor volgende jaren geraamde uitgaven op.
2. Bij het aannemen van de jaarlijkse begrotingen van het Agentschap onderzoekt de Raad opnieuw de omvang der middelen en verrijkt de nodige aanpassingen met inachtneming van veranderingen in het prijspeil en voor onvoorziene wijzigingen gedurende de uitvoering van de programma's.

Artikel IV

1. De goedgekeurde uitgaven voor de werkzaamheden bedoeld in artikel V van het Verdrag worden bestreden uit bijdragen, vastgesteld overeenkomstig artikel XIII van het Verdrag.
2. Wanneer een Staat overeenkomstig artikel XXII toetreedt tot het Verdrag, worden de bijdragen van de andere Lid-Staten opnieuw

vastgesteld. Een nieuwe schaal, die van kracht wordt op een door de Raad te bepalen datum, wordt opgesteld op basis van de statistieken van het nationale inkomen over dezelfde jaren als die welke aan de bestaande schaal ten grondslag liggen. Indien nodig worden terugbetalingen verricht, ten einde te verzekeren dat de door alle Lid-Staten voor het lopende jaar betaalde contributies in overeenstemming zijn met het besluit van de Raad.

3. (a) De wijze waarop de betalingen van de bijdragen moeten geschieden ten einde de nodige geldmiddelen van het Agentschap te waarborgen, wordt bepaald in het Financieel Reglement.
- (b) De Directeur-Generaal stelt de Lid-Staten in kennis van de hoogte van hun bijdrage en van de data waarop de betalingen dienen plaats te vinden.

Artikel V

1. De begrotingen van het Agentschap worden uitgedrukt in rekeneenheden. De rekeneenheid komt overeen met 0,88867088 gram fijn goud; de Raad kan bij een met eenparigheid van stemmen genomen besluit van alle Lid-Staten een andere definitie van de rekeneenheid aannemen.

2. Elke Lid-Staat betaalt zijn bijdragen in zijn eigen valuta.

Artikel VI

1. De Directeur-Generaal houdt een nauwkeurige boekhouding bij van alle inkomsten en uitgaven. Aan het einde van elk begrotingsjaar stelt de Directeur-Generaal in overeenstemming met het Financieel Reglement afzonderlijke jaarrekeningen op voor elk programma, bedoeld in artikel V van het Verdrag.

2. De begrotingsboekhouding, de begroting en het financieel beheer alsmede alle andere handelingen met financiële gevolgen, worden onderzocht door een Controlecommissie. De Raad wijst bij twee derde meerderheid van alle Lid-Staten, de Lid-Staten aan, die op een billijke basis bij toerbeurt worden uitgenodigd accountants voor deze Commissie te benoemen, bij voorkeur uit hun eigen hoofdambtenaren, en hij benoemt met dezelfde meerderheid uit hun midden een Voorzitter van de Commissie voor een termijn van ten hoogste drie jaar.

3. Het doel van de controle, die zal plaatsvinden op basis van stukken en, indien nodig, ter plaatse, is na te gaan of de uitgaven in overeenstemming zijn met de ramingen op de begroting alsmede

vast te stellen of de boekhouding op wettige en juiste wijze wordt gevoerd. De Commissie brengt eveneens verslag uit over het economisch beheer van de financiële middelen van het Agentschap. Na het afsluiten van elk begrotingsjaar stelt de Commissie een verslag op, dat door de meerderheid van haar leden wordt goedgekeurd en dat daarna aan de Raad wordt doorgezonden.

4. De Controlecommissie vervult verder die andere functies welke in het Financieel Reglement zijn bepaald.

5. De Directeur-Generaal verschaft de accountants al die gegevens en hulp die zij bij de uitoefening van hun taak nodig hebben.

BIJLAGE III*Niet-verplichte programma's bedoeld in artikel V,
eerste lid, letter b, van het Verdrag***Artikel I**

1. Wanneer een voorstel tot uitvoering van een niet-verplicht programma bedoeld in artikel V, eerste lid, letter b, van het Verdrag wordt ingediend, deelt de Voorzitter van de Raad het aan alle Lid-Staten ter bestudering mede.

2. Wanneer de Raad in overeenstemming met artikel XI, vijfde lid, letter c, punt (i), van het Verdrag de uitvoering van een niet-verplicht programma in het kader van het Agentschap heeft aanvaard, dient elke Lid-Staat die niet van plan is deel te nemen aan dit programma, binnen drie maanden uitdrukkelijk te verklaren, dat hij niet in deelname geïnteresseerd is; de deelnemende Staten stellen een Verklaring op, waarin met inachtneming van artikel III, eerste lid, hun verbintenissen worden vastgelegd met betrekking tot:

- (a) de Fasen van het programma;
- (b) de voorwaarden van uitvoering ervan, met inbegrip van het tijdschema, het indicatieve financiële raam en de indicatieve deelbedragen voor de Fasen van het programma, alsmede alle andere bepalingen betreffende het beheer en de uitvoering ervan;
- (c) de schaal van bijdragen vastgesteld overeenkomstig artikel XIII, tweede lid, van het Verdrag;
- (d) de duur en de omvang van de eerste bindende financiële verplichting.

3. De Verklaring wordt de Raad ter kennisneming toegezonden, te zamen met een ontwerp van de uitvoeringsregels, die hem ter goedkeuring worden voorgelegd.

4. Indien een deelnemende Staat de bepalingen van de Verklaring en van de uitvoeringsregels niet binnen de in de Verklaring vastgestelde termijn kan aanvaarden, houdt hij op deelnemende Staat te zijn. Andere Lid-Staten kunnen later deelnemende Staten worden, wanneer zij deze bepalingen aanvaarden op met de deelnemende Staten vast te stellen voorwaarden.

Artikel II

1. Het programma wordt uitgevoerd overeenkomstig de bepalingen van het Verdrag en, tenzij anders bepaald in deze Bijlage of

in de uitvoeringsregels, overeenkomstig de in het Agentschap van kracht zijnde regels en procedures. Besluiten van de Raad worden genomen overeenkomstig deze Bijlage en de uitvoeringsregels. Bij gebrek aan uitdrukkelijke bepalingen in deze Bijlage of in de uitvoeringsregels is de stemprocedure, vastgelegd in het Verdrag of het reglement van orde van de Raad, van toepassing.

2. Besluiten betreffende de aanvang van een nieuwe Fase worden genomen met een twee derde meerderheid van alle deelnemende Staten, mits deze meerderheid ten minste twee derde van de bijdragen voor het programma vertegenwoordigt. Kan een besluit betreffende de aanvang van een nieuwe Fase niet worden genomen, dan plegen de deelnemende Staten die het programma niettemin wensen voort te zetten, onderling overleg en zij treffen regelingen voor de voortzetting ervan. Zij brengen hierover verslag uit aan de Raad, die eventueel alle nodige maatregelen neemt.

Artikel III

1. Indien het programma een fase van projectdefinitie omvat, maken de deelnemende Staten tegen het einde van de fase een nieuwe schatting van de kosten van het programma. Indien deze nieuwe schatting aantoont dat de kosten die van het in artikel I bedoelde indicatieve financiële raam met meer dan 20% overschrijden, kan iedere deelnemende Staat zich uit het programma terugtrekken. De deelnemende Staten die het programma niettemin wensen voort te zetten, plegen onderling overleg en treffen regelingen voor de voortzetting ervan. Zij brengen hierover verslag uit aan de Raad, die eventueel alle nodige maatregelen neemt.

2. Gedurende elke Fase zoals omschreven in de Verklaring, stelt de Raad met twee derde meerderheid van alle deelnemende Staten de jaarlijkse begrotingen vast binnen het desbetreffende financiële raam of de desbetreffende deelbedragen.

3. De Raad stelt een procedure vast, volgens welke het financiële raam of de deelbedragen kunnen worden herzien in geval van veranderingen in het prijspeil.

4. Wanneer het financiële raam of een deelbedrag dient te worden herzien om andere redenen dan vermeld in het eerste en het derde lid, passen de deelnemende Staten de volgende procedure toe:

- (a) geen deelnemende Staat is gerechtigd zich uit het programma terug te trekken, tenzij de cumulatieve overschrijding van de kosten meer beloopt dan 20% van de bedragen van het oorspronkelijke financiële raam of van het herziene raam, vastgesteld overeenkomstig de procedure neergelegd in het eerste lid;

- (b) indien de cumulatieve overschrijding van de kosten meer beloopt dan 20% van de bedragen van het desbetreffende financiële raam, kan elke deelnemende Staat zich uit het programma terugtrekken. De Staten die het programma niettemin wensen voort te zetten, plegen onderling overleg, treffen regelingen voor de voortzetting ervan en brengen hierover verslag uit aan de Raad, die eventueel alle nodige maatregelen neemt.

Artikel IV

Het Agentschap, optredend ten behoeve van de deelnemende Staten, is eigenaar van de satellieten, ruimtesystemen en andere zaken vervaardigd in het kader van het programma alsmede van de voor de uitvoering van het programma verworven installaties en uitrusting. De Raad beslist ten aanzien van iedere overdracht van eigendom.

Artikel V

1. Opzegging van het Verdrag door een Lid-Staat brengt de terugtrekking van deze Lid-Staat mede uit alle programma's waaraan hij deelneemt. Artikel XXIV van het Verdrag is van toepassing op de rechten en verplichtingen die uit deze programma's voortvloeien.

2. Het besluit om niet langer aan een programma deel te nemen overeenkomstig artikel II, tweede lid, of het besluit om zich eruit terug te trekken overeenkomstig artikel III, eerste lid en vierde lid, letter b, wordt van kracht op de datum, waarop de Raad de in die artikelen bedoelde verslagen ontvangt.

3. Een deelnemende Staat die besluit een programma niet voort te zetten overeenkomstig artikel II, tweede lid, of die zich uit een programma terugtrekt overeenkomstig artikel III, eerste lid, en vierde lid, letter b, behoudt de rechten welke door de deelnemende Staten tot op de datum waarop zijn terugtrekking van kracht wordt, zijn verworven. Na die datum vloeien voor hem geen verdere rechten of verplichtingen voort uit het gedeelte van het programma, waaraan hij niet langer deelneemt. Hij blijft gehouden zijn aandeel bij te dragen in de betalingskredieten overeenkomend met de vastleggingskredieten goedgekeurd in de begroting voor het lopende of een voorgaand begrotingsjaar en die betrekking hebben op een in uitvoering zijnde Fase van het programma. De deelnemende Staten kunnen in de Verklaring echter eenparig overeenkomen dat een Staat die besluit een programma niet voort te zetten, of die zich daaruit terugtrekt, gehouden blijft zijn totale aandeel in het oorspronkelijke financiële raam of de deelbedragen van het programma bij te dragen.

Artikel VI

1. De deelnemende Staten kunnen met een twee derde meerderheid van alle deelnemende Staten die ten minste twee derde van de bijdragen voor het programma vertegenwoordigen, besluiten de uitvoering van een programma stop te zetten.

2. Het Agentschap doet de deelnemende Staten mededeling van de voltooiing van een programma overeenkomstig de uitvoeringsregels; na ontvangst van een zodanige mededeling houden deze uitvoeringsregels op van kracht te zijn.

BIJLAGE IV*Internationalisatie van nationale programma's***Artikel I**

De voornaamste doelstelling van de internationalisatie van nationale programma's is, dat elke Lid-Staat aan de andere Lid-Staten de mogelijkheid biedt in het kader van het Agentschap deel te nemen aan ieder nieuw civiel ruimteproject dat hij, hetzij alleen, hetzij in samenwerking met een andere Lid-Staat beoogt uit te voeren.

Te dien einde:

- (a) doet elke Lid-Staat aan de Directeur-Generaal van het Agentschap mededeling van ieder zodanig project voor het begin van fase B ervan (projectdefinitiefase);
- (b) dienen het tijdschema en de inhoud van de voorstellen tot deelname aan een project het voor de andere Lid-Staten mogelijk te maken een wezenlijk aandeel te nemen in de daaraan verbonden werkzaamheden. Redenen die dit moeilijk uitvoerbaar maken en mogelijke voorwaarden die de Lid-Staat die het initiatief tot het project neemt, aan de toewijzing van werkzaamheden aan andere Lid-Staten wenst te verbinden, moeten vroegtijdig aan het Agentschap worden medegedeeld;
- (c) geeft de Lid-Staat die het initiatief tot het project neemt een toelichting op de door hem voorgestelde regelingen voor het technisch beheer van het project, alsmede de redenen voor die regelingen;
- (d) doet de Lid-Staat die het initiatief tot het project neemt alles wat in zijn vermogen ligt om, in het kader van het genoemde project, alle redelijke antwoorden in te passen, onder voorbehoud dat een akkoord wordt bereikt over het peil van de uitgaven en de wijze, waarop de uitgaven en de werkzaamheden worden verdeeld binnen de grenzen van het tijdschema vereist door de projectbeslissingen. Hij doet vervolgens overeenkomstig Bijlage III een uitdrukkelijk voorstel, indien het project overeenkomstig die Bijlage dient te worden uitgevoerd;
- (e) wordt de uitvoering van een project in het kader van het Agentschap niet uitgesloten op grond van het enkele feit dat dit project niet in die mate tot deelname van andere Lid-Staten heeft geleid als oorspronkelijk voorgesteld door de Lid-Staat die het initiatief tot het project neemt.

Artikel II

De Lid-Staten doen alles wat in hun vermogen ligt om te verzekeren, dat de bilaterale en multilaterale ruimteprojecten die zij in

samenwerking met niet-Lid-Staten ondernemen, de wetenschappelijke, economische of industriële doelstellingen van het Agentschap niet nadelig beïnvloeden. In het bijzonder:

- (a) stellen zij het Agentschap van zodanige projecten in kennis, voorzover zij van mening zijn, dat dit die projecten niet nadelig beïnvloedt;
 - (b) bespreken zij met de andere Lid-Staten zodanige ter kennis gebrachte projecten, ten einde het kader voor ruimere deelname vast te stellen. Indien ruimere deelname mogelijk blijkt, zijn de procedures genoemd in artikel I, letter b tot en met e, van toepassing.
-

BIJLAGE V*Industrieel beleid***Artikel I**

1. Bij de uitvoering van het in artikel VII van het Verdrag bedoelde industriële beleid, handelt de Directeur-Generaal in overeenstemming met de bepalingen van deze Bijlage en de richtlijnen van de Raad.

2. De Raad beziet steeds het potentieel en de structuur van de industrie in verhouding tot de werkzaamheden van het Agentschap, en wel in het bijzonder:

- (a) de algemene structuur van de industrie en de industriële groeperingen,
- (b) de gewenste mate van specialisatie in de industrie en de methoden om deze te bereiken,
- (c) de coördinatie van het desbetreffende industriële beleid van de afzonderlijke Staten,
- (d) de wisselwerking met het desbetreffende industriële beleid van andere internationale instellingen,
- (e) de verhouding tussen industriële productie capaciteit en potentiële markten,
- (f) de organisatie van gesprekken met de industrie,

ten einde in staat te zijn het industriële beleid van het Agentschap te volgen en zo nodig aan te passen.

Artikel II

1. Bij het plaatsen van alle opdrachten, geeft het Agentschap de voorkeur aan de industrie en de organisatie van de Lid-Staten. Echter wordt binnen elk niet-verplicht programma, vallende onder artikel V, eerste lid, letter b, van het Verdrag, bijzondere voorkeur gegeven aan de industrie en de organisaties van de deelnemende Staten.

2. De Raad beslist of en in hoeverre het Agentschap van de bovengenoemde voorkeursregeling kan afwijken.

3. De vraag of een onderneming moet worden beschouwd als behorend tot een der Lid-Staten, wordt beoordeeld naar de volgende criteria: plaats van de zetel der onderneming, van haar centra waar de beslissingen worden genomen en van haar onderzoekcentra, en het grondgebied waar de werkzaamheden zullen worden verricht. In geval van twijfel beslist de Raad of een onderneming moet worden geacht al of niet tot een Lid-Staat te behoren.

Artikel III

1. In het beginstadium van de procedure die leidt tot het toewijzen van de opdracht en nog voor het verzenden van de uitnodigingen tot inschrijving, legt de Directeur-Generaal aan de Raad ter goedkeuring het aanschaffingsbeleid voor, dat hij voorstelt te volgen voor iedere opdracht die

- (a) een geraamde waarde heeft die bepaalde grenzen te boven gaat, vastgesteld in de regelingen inzake het industriële beleid en die afhankelijk zijn van de aard van de werkzaamheden, of
- (b) naar het oordeel van de Directeur-Generaal, niet voldoende gedekt is door de regelingen inzake het industriële beleid of door de aanvullende richtlijnen vastgesteld door de Raad, of die aanleiding zou kunnen geven tot een conflict met deze regelingen of richtlijnen.

2. De aanvullende richtlijnen bedoeld in het eerste lid, letter b, worden op gezette tijden door de Raad vastgesteld indien hij deze nuttig oordeelt voor het bepalen van die gebieden waarvoor voorafgaand overleg krachtens het eerste lid noodzakelijk is.

3. De opdrachten van het Agentschap worden door de Directeur-Generaal rechtstreeks en zonder verdere inschakeling van de Raad toegewezen, behalve in de volgende gevallen:

- (a) wanneer uit de onderlinge vergelijking van de binnengekomen offertes blijkt dat een opdrachtnemer moet worden aanbevelen, waarvan de keuze strijdig zou zijn, hetzij met de eerdere door de Raad krachtens het eerste lid verstrekte aanwijzingen, hetzij met de algemene richtlijnen inzake industrieel beleid welke zijn aanvaard ingevolge de in artikel I, tweede lid, bedoelde studies van de Raad. In dit geval legt de Directeur-Generaal aan de Raad de aangelegenheid ter beslissing voor, licht toe waarom hij een afwijking noodzakelijk acht, en geeft tevens aan of een andere beslissing van de Raad technisch, operationeel of anderszins een raadzaam alternatief zou vormen;
- (b) wanneer de Raad om bijzondere redenen besloten heeft een hernieuwd onderzoek in te stellen alvorens de opdracht toe te wijzen.

4. De Directeur-Generaal brengt op nog nader vast te stellen regelmatige tijdstippen aan de Raad verslag uit over de gedurende de voorafgaande periode toegewezen opdrachten en omtrent de procedures leidend tot de toewijzing van opdrachten die voor de komende periode zijn voorzien, ten einde de Raad in staat te stellen de tenuitvoerlegging van het industriële beleid van het Agentschap te volgen.

Artikel IV

De geografische spreiding van alle opdrachten van het Agentschap wordt beheerst door de volgende algemene regels:

1. De totale rendementscoëfficiënt van een Lid-Staat is de verhouding tussen zijn procentuele aandeel in de door hem ontvangen opdrachten, berekend ten opzichte van het totaalbedrag van de in alle Lid-Statens geplaatste opdrachten, en zijn totale procentuele aandeel in de bijdragen. Bij de berekening van deze totale rendementscoëfficiënt wordt echter geen rekening gehouden met opdrachten die geplaatst zijn in Lid-Statens, noch met bijdragen die betaald zijn door Lid-Statens, in het kader van een programma dat in uitvoering is genomen:

- (a) uit hoofde van artikel VIII van het Verdrag inzake de oprichting van een Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek, mits de desbetreffende Overeenkomst te dien einde bepalingen bevat of indien alle deelnemende Statens dit later bij eenparig besluit overeenkomen;
- (b) uit hoofde van artikel V, eerste lid, letter b, van het onderhavige Verdrag, mits alle oorspronkelijk deelnemende Statens dit bij eenparig besluit overeenkomen.

2. Voor de berekening van de rendementscoëfficiënt worden afwegingsfactoren toegepast op de waarde van de opdrachten op basis van hun technologische betekenis. De afwegingsfactoren worden door de Raad vastgesteld. Ten aanzien van eenzelfde opdracht van aanzienlijke waarde kan meer dan één afwegingsfactor worden toegepast.

3. De spreiding van de door het Agentschap geplaatste opdrachten moet gericht zijn op een ideale situatie waarin iedere totale rendementscoëfficiënt gelijk is aan 1.

4. De rendementscoëfficiënten worden per kwartaal berekend en cumulatief opgegeven met het oog op het formele onderzoek bedoeld in het vijfde lid.

5. Het formele onderzoek van de stand der geografische spreiding van opdrachten vindt om de drie jaar plaats.

6. De spreiding van opdrachten tussen ieder formeel onderzoek van de stand van zaken dient zodanig te zijn dat ten tijde van ieder formeel onderzoek de cumulatieve totale rendementscoëfficiënt van iedere Lid-Staat niet wezenlijk van de ideale waarde afwijkt. Voor de eerste periode van drie jaar wordt de onderste grens van de cumulatieve rendementscoëfficiënt op 0,8 vastgesteld. Ten tijde van elk formeel onderzoek kan de Raad deze onderste grens voor de volgende periode van drie jaar herzien, met dien verstande dat deze nooit beneden de 0,8 komt te liggen.

7. Voor door de Raad vast te stellen categorieën van opdrachten, in het bijzonder voor opdrachten voor vergevorderd onderzoek en ontwikkeling, alsmede voor opdrachten voor de met de projecten verband houdende technologie, worden afzonderlijke schattingen van de rendementscoëfficiënt verricht en aan de Raad medegedeeld. De Directeur-Generaal bespreekt deze schattingen op nog nader vast te stellen regelmatige tijdstippen met de Raad, ter bepaling van de maatregelen die noodzakelijk worden geacht tot herstel van eventuele onevenwichtigheden.

Artikel V

1. Wanneer tijdens één van de aan het einde van elke driejaarlijkse periode te verrichten formele onderzoeken blijkt, dat de totale rendementscoëfficiënt van een Lid-Staat beneden de in artikel IV, zesde lid, vastgestelde onderste grens ligt, doet de Directeur-Generaal aan de Raad voorstellen om de situatie binnen een jaar recht te trekken. Deze voorstellen dienen te blijven binnen de regelingen van het Agentschap betreffende het plaatsen van opdrachten.

2. Indien na deze periode van een jaar het evenwicht niet is hersteld, legt de Directeur-Generaal aan de Raad voorstellen voor, waarin de noodzaak om de situatie recht te trekken voorrang heeft boven de regelingen van het Agentschap betreffende het plaatsen van opdrachten.

Artikel VI

Elk besluit dat op grond van overwegingen van industrieel beleid wordt genomen en dat tot gevolg heeft dat een bepaalde onderneming of organisatie van een Lid-Staat wordt uitgesloten van mededinging bij het verkrijgen van opdrachten van het Agentschap op een bepaald gebied behoeft de instemming van die Lid-Staat.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende gevolmachtigden, daartoe behoorlijk gemachtigd, dit Verdrag hebben ondertekend.

GEDAAN te Parijs, op 30 mei 1975, in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Franse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Spaanse en de Zweedse taal, zijnde al deze teksten gelijkelijk authentiek, in één enkel exemplaar, dat zal worden nedergelegd in het archief van de Franse Regering, die daarvan gewaarmerkte afschriften doet toekomen aan alle ondertekenende of toetredende Staten.

Teksten van dit Verdrag opgesteld in andere officiële talen van de Lid-Staten van het Agentschap worden bij een met eenparigheid van stemmen genomen besluit van alle Lid-Staten authentiek verklaard. Deze teksten worden nedergelegd in het archief van de Franse Regering, die daarvan gewaarmerkte afschriften doet toekomen aan alle ondertekenende of toetredende Staten.

In overeenstemming met artikel XX is het Verdrag ondertekend voor de volgende Staten:

België	30 mei 1975
de Bondsrepubliek Duitsland	30 mei 1975
Denemarken	30 mei 1975
Frankrijk	30 mei 1975
Italië	30 mei 1975
het <i>Koninkrijk der Nederlanden</i>	30 mei 1975
Spanje	30 mei 1975
het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland ..	30 mei 1975
Zweden	30 mei 1975
Zwitserland	30 mei 1975

Convention for the establishment of a European Space Agency

The States parties to this Convention,

Considering that the magnitude of the human, technical and financial resources required for activities in the space field is such that these resources lie beyond the means of any single European country,

Considering the Resolution adopted by the European Space Conference on 20 December 1972 and confirmed by the European Space Conference on 31 July 1973, which decided that a new organisation, called the "European Space Agency", would be formed out of the European Space Research Organisation and the European Organisation for the Development and Construction of Space Vehicle Launchers, and that the aim would be to integrate the European national space programmes into a European space programme as far and as fast as reasonably possible,

Desiring to pursue and to strengthen European cooperation, for exclusively peaceful purposes, in space research and technology and their space applications, with a view to their being used for scientific purposes and for operational space applications systems,

Desiring, in order to achieve these aims, to establish a single European space organisation to increase the efficiency of the total of European space efforts by making better use of the resources at present devoted to space and to define a European space programme for exclusively peaceful purposes,

Have agreed as follows:

Article I

Establishment of the Agency

1. A European organisation, called the "European Space Agency", hereinafter referred to as "the Agency", is hereby established.
2. The members of the Agency, hereinafter referred to as "Member States", shall be the States which are parties to this Convention in accordance with Articles XX and XXII.
3. All Member States shall participate in the mandatory activities referred to in Article V.1(a) and shall contribute to the fixed common costs of the Agency, referred to in Annex II.

Convention portant création d'une Agence spatiale européenne

Les Etats parties à la présente Convention,

Considérant que l'importance des ressources humaines, techniques et financières nécessaires aux activités relevant du domaine spatial est telle que ces ressources dépassent les possibilités individuelles des pays européens;

Considérant la Résolution de la Conférence spatiale européenne adoptée le 20 décembre 1972 et confirmée par la Conférence spatiale européenne le 31 juillet 1973, qui décide qu'une nouvelle organisation appelée „Agence spatiale européenne” sera créée à partir de l'Organisation européenne de recherches spatiales et de l'Organisation européenne pour la mise au point et la construction de lanceurs d'engins spatiaux et qu'une intégration des programmes spatiaux nationaux européens, aussi poussée et aussi rapide qu'il est raisonnablement possible, sera recherchée pour former un programme spatial européen;

Désireux de poursuivre et de renforcer la coopération européenne, à des fins exclusivement pacifiques, dans les domaines de la recherche et de la technologie spatiales et de leurs applications spatiales, en vue de leur utilisation à des fins scientifiques et pour des systèmes spatiaux opérationnels d'applications;

Désireux pour atteindre ces buts, d'établir une organisation spatiale européenne unique qui permette d'accroître l'efficacité de l'ensemble de l'effort spatial européen par une meilleure utilisation des ressources actuellement consacrées à l'espace et de définir un programme spatial européen ayant des fins exclusivement pacifiques,

Sont convenus de ce qui suit:

Article premier

Création de l'Agence

1. Il est institué par la présente Convention une organisation européenne appelée „Agence spatiale européenne”, ci-après dénommée „l'Agence”.

2. Les membres de l'Agence, ci-après dénommés „les Etats membres”, sont les Etats qui sont parties à la présente Convention en application des articles XX et XXII.

3. Tous les Etats membres participent aux activités obligatoires mentionnées à l'article V,1 (a) et contribuent aux frais communs fixes de l'Agence visés à l'annexe II.

4. The Headquarters of the Agency shall be situated in the Paris area.

Article II

Purpose

The purpose of the Agency shall be to provide for and to promote, for exclusively peaceful purposes, cooperation among European States in space research and technology and their space applications, with a view to their being used for scientific purposes and for operational space applications systems,

- (a) by elaborating and implementing a long-term European space policy, by recommending space objectives to the Member States, and by concerting the policies of the Member States with respect to other national and international organisations and institutions;
- (b) by elaborating and implementing activities and programmes in the space field;
- (c) by coordinating the European space programme and national programmes, and by integrating the latter progressively and as completely as possible into the European space programme, in particular as regards the development of applications satellites;
- (d) by elaborating and implementing the industrial policy appropriate to its programme and by recommending a coherent industrial policy to the Member States.

Article III

Information and data

1. Member States and the Agency shall facilitate the exchange of scientific and technical information pertaining to the fields of space research and technology and their space applications, provided that a Member State shall not be required to communicate any information obtained outside the Agency if it considers that such communication would be inconsistent with the interests of its own security or its own agreements with third parties, or the conditions under which such information has been obtained.

2. In carrying out its activities under Article V, the Agency shall ensure that any scientific results shall be published or otherwise made widely available after prior use by the scientists responsible for the experiments. The resulting reduced data shall be the property of the Agency.

4. Le siège de l'Agence est situé dans la région de Paris.

Article II

Mission

L'Agence a pour mission d'assurer et de développer, à des fins exclusivement pacifiques, la coopération entre Etats européens dans les domaines de la recherche et de la technologie spatiales et de leurs applications spatiales, en vue de leur utilisation à des fins scientifiques et pour des systèmes spatiaux opérationnels d'applications:

- (a) en élaborant et en mettant en oeuvre une politique spatiale européenne à long terme, en recommandant aux Etats membres des objectifs en matière spatiale et en concertant les politiques des Etats membres à l'égard d'autres organisations et institutions nationales et internationales;
- (b) en élaborant et en mettant en oeuvre des activités et des programmes dans le domaine spatial;
- (c) en coordonnant le programme spatial européen et les programmes nationaux, et en intégrant ces derniers progressivement et aussi complètement que possible dans le programme spatial européen, notamment en ce qui concerne le développement de satellites d'applications;
- (d) en élaborant et en mettant en oeuvre la politique industrielle appropriée à son programme et en recommandant aux Etats membres une politique industrielle cohérente.

Article III

Informations et données

1. Les Etats membres et l'Agence facilitent l'échange d'informations scientifiques et techniques relevant des domaines de la recherche et de la technologie spatiales et de leurs applications spatiales, étant entendu qu'aucun Etat membre n'est tenu de communiquer une information obtenue en dehors du cadre de l'Agence s'il estime une telle communication incompatible avec les exigences de sa sécurité, les stipulations de ses accords avec des tiers ou les conditions sous lesquelles il a lui-même acquis cette information.

2. En assurant l'exécution des activités visées à l'article V, l'Agence veille à ce que leurs résultats scientifiques soient publiés ou, de toute autre façon, rendus largement accessibles après avoir été utilisés par les chercheurs responsables des expériences. Les données dépouillées qui en résultent sont la propriété de l'Agence.

3. When placing contracts or entering into agreements, the Agency shall, with regard to the resulting inventions and technical data, secure such rights as may be appropriate for the protection of its interests, of those of the Member States participating in the relevant programme, and of those of persons and bodies under their jurisdiction. These rights shall include in particular the rights of access, of disclosure, and of use. Such inventions and technical data shall be communicated to the participating States.

4. Those inventions and technical data that are the property of the Agency shall be disclosed to the Member States and may be used for their own purposes by these Member States and by persons and bodies under their jurisdiction, free of charge.

5. The detailed rules for the application of the foregoing provisions shall be adopted by the Council, by a two-thirds majority of all Member States.

Article IV

Exchange of persons

Member States shall facilitate the exchange of persons concerned with work within the competence of the Agency, consistent with the application to any person of their laws and regulations relating to entry into, stay in, or departure from, their territories.

Article V

Activities and programmes

1. The activities of the Agency shall include mandatory activities, in which all Member States participate, and optional activities, in which all Member States participate apart from those that formally declare themselves not interested in participating therein.

- (a) With respect to the mandatory activities, the Agency shall
 - (i) ensure the execution of basic activities, such as education, documentation, studies of future projects and technological research work;
 - (ii) ensure the elaboration and execution of a scientific programme including satellites and other space systems;
 - (iii) collect relevant information and disseminate it to Member States, draw attention to gaps and duplication, and provide advice and assistance for the harmonisation of international and national programmes;

3. Dans la passation des contrats ou la conclusion des accords, l'Agence réserve, en ce qui concerne les inventions et données techniques en découlant, les droits appropriés à la sauvegarde de ses intérêts et de ceux des Etats membres participant au programme considéré, ainsi que de ceux des personnes physiques et morales relevant de leur juridiction. Ces droits comportent notamment les droits d'accès, de communication et d'utilisation. Ces inventions et données techniques sont portées à la connaissance des Etats participants.

4. Les inventions et données techniques qui sont la propriété de l'Agence sont communiquées aux Etats membres et peuvent être utilisées pour leurs propres besoins, gratuitement, par lesdits Etats et par les personnes physiques ou morales relevant de leur juridiction.

5. Les règles détaillées d'application des dispositions ci-dessus sont adoptées par le Conseil à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres.

Article IV

Echanges de personnes

Les Etats membres facilitent les échanges de personnes dont l'activité se rapporte aux domaines de la compétence de l'Agence, dans la mesure compatible avec l'application à toute personne des lois et règlements concernant l'entrée ou le séjour sur leur territoire, ainsi que la sortie de leur territoire.

Article V

Activités et programmes

1. Les activités de l'Agence comprennent des activités obligatoires auxquelles tous les Etats membres participent et des activités facultatives auxquelles tous les Etats membres participent, sauf ceux qui déclarent formellement ne pas être intéressés à y participer.

(a) Au titre des activités obligatoires, l'Agence:

- (i) assure l'exécution des activités de base, telles que l'enseignement, la documentation, l'étude de projets futurs et les travaux de recherche technologique;
- (ii) assure l'élaboration et l'exécution d'un programme scientifique comportant des satellites et autres systèmes spatiaux;
- (iii) rassemble et diffuse aux Etats membres les informations pertinentes, signale les lacunes ou les doubles emplois, fournit des conseils et une aide en vue de l'harmonisation des programmes internationaux et nationaux;

- (iv) maintain regular contact with the users of space techniques and keep itself informed of their requirements.
- (b) With respect to the optional activities, the Agency shall ensure, in accordance with the provisions of Annex III, the execution of programmes which may, in particular, include
 - (i) the design, development, construction, launching, placing in orbit, and control of satellites and other space systems;
 - (ii) the design, development, construction, and operation of launch facilities and space transport systems.

2. In the area of space applications the Agency may, should the occasion arise, carry out operational activities under conditions to be defined by the Council by a majority of all Member States. When so doing the Agency shall

- (a) place at the disposal of the operating agencies concerned such of its own facilities as may be useful to them;
- (b) ensure as required, on behalf of the operating agencies concerned, the launching, placing in orbit and control of operational application satellites;
- (c) carry out any other activity requested by users and approved by the Council.

The cost of such operational activities shall be borne by the users concerned.

3. With respect to the coordination and integration of programmes referred to in Article II (c), the Agency shall receive in good time from Member States information on projects relating to new space programmes, facilitate consultations among the Member States, undertake any necessary evaluation and formulate appropriate rules to be adopted by the Council by a unanimous vote of all Member States. The objectives and procedures of the internationalisation of programmes are set out in Annex IV.

Article VI

Facilities and services

1. For the execution of the programmes entrusted to it, the Agency
- (a) shall maintain the internal capability required for the preparation and supervision of its tasks and, to this end, shall establish and operate such establishments and facilities as are required for its activities;

- (iv) maintient des contacts réguliers avec les utilisateurs de techniques spatiales et s'informe de leurs besoins.
 - (b) Au titre des activités facultatives, l'Agence assure, conformément aux dispositions de l'annexe III, l'exécution de programmes qui peuvent notamment comporter:
 - (i) l'étude, le développement, la construction, le lancement, la mise en orbite et le contrôle de satellites et d'autres systèmes spatiaux;
 - (ii) l'étude, le développement, la construction et la mise en oeuvre de moyens de lancement et de systèmes de transport spatiaux.
2. Dans le domaine des applications spatiales, l'Agence peut, le cas échéant, assurer des activités opérationnelles à des conditions qui sont définies par le Conseil à la majorité de tous les Etats membres. A ce titre, l'Agence:
- (a) met à la disposition des organismes d'exploitation intéressés celles de ses installations qui peuvent leur être utiles;
 - (b) assure le cas échéant, pour le compte des organismes d'exploitation intéressés, le lancement, la mise en orbite et le contrôle de satellites opérationnels d'applications;
 - (c) exécute toute autre activité demandée par les utilisateurs et approuvée par le Conseil.

Les coûts de ces activités opérationnelles sont supportés par les utilisateurs intéressés.

3. Au titre de la coordination et de l'intégration des programmes visés à l'article II (c), l'Agence reçoit des Etats membres communication, en temps utile, des projets relatifs à de nouveaux programmes spatiaux, facilite les consultations entre les Etats membres, procède à toutes évaluations nécessaires et formule des règles appropriées qui sont adoptées par le Conseil à l'unanimité de tous les Etats membres. Les objectifs et les procédures de l'internationalisation des programmes figurent à l'annexe IV.

Article VI

Installations et services

1. Pour l'exécution des programmes qui lui sont confiés, l'Agence:
 - (a) maintient la capacité interne nécessaire à la préparation et à la supervision de ses tâches et, à cette fin, crée et fait fonctionner les établissements et installations qui sont nécessaires à ses activités;

- (b) may enter into special arrangements for the execution of certain parts of its programmes by, or in cooperation with, national institutions of the Member States, or for the management by the Agency itself of certain national facilities.

2. In implementing their programmes, the Member States and the Agency shall endeavour to make the best use of their existing facilities and available services as a first priority, and to rationalise them; accordingly they shall not set up new facilities or services without having first examined the possibility of using the existing means.

Article VII

Industrial policy

1. The industrial policy which the Agency is to elaborate and apply by virtue of Article II (d) shall be designed in particular to

- (a) meet the requirements of the European space programme and the coordinated national space programmes in a cost-effective manner;
- (b) improve the world-wide competitiveness of European industry by maintaining and developing space technology and by encouraging the rationalisation and development of an industrial structure appropriate to market requirements, making use in the first place of the existing industrial potential of all Member States;
- (c) ensure that all Member States participate in an equitable manner, having regard to their financial contribution, in implementing the European space programme and in the associated development of space technology; in particular the Agency shall, for the execution of its programmes, grant preference to the fullest extent possible to industry in all Member States, which shall be given the maximum opportunity to participate in the work of technological interest undertaken for the Agency;
- (d) exploit the advantages of free competitive bidding in all cases, except where this would be incompatible with other defined objectives of industrial policy.

Other objectives may be defined by the Council by a unanimous decision of all Member States.

The detailed arrangements for the attainment of these objectives shall be those set out in Annex V and in rules which shall be adopt-

- (b) peut passer des arrangements particuliers qui permettent l'exécution de certaines parties de ses programmes par des institutions nationales des Etats membres ou en coopération avec ces dernières, ou bien qui concernent la prise en charge par elle-même de la gestion de certaines installations nationales.

2. Dans la réalisation de leurs programmes, les Etats membres et l'Agence s'efforcent d'utiliser au mieux et en priorité leurs installations existantes et leurs services disponibles et de les rationaliser; en conséquence, ils ne créent des installations ou services nouveaux qu'après avoir examiné la possibilité de recourir aux moyens existants.

Article VII

Politique industrielle

1. La politique industrielle que l'Agence a pour mission d'élaborer et d'appliquer en vertu de l'article II (d) doit être conçue notamment de façon à:

- (a) répondre aux besoins du programme spatial européen et des programmes spatiaux nationaux coordonnés, d'une manière économiquement efficiente;
- (b) améliorer la compétitivité de l'industrie européenne dans le monde, en maintenant et développant la technologie spatiale et en encourageant la rationalisation et le développement d'une structure industrielle appropriée aux besoins du marché, en utilisant en premier lieu le potentiel industriel déjà existant de tous les Etats membres;
- (c) garantir que tous les Etats membres participent de façon équitable, compte tenu de leur contribution financière, à la mise en oeuvre du programme spatial européen et au développement connexe de la technologie spatiale; en particulier, pour l'exécution de ses programmes, l'Agence donne, dans toute la mesure du possible, la préférence aux industries de l'ensemble des Etats membres, qui reçoivent les plus grandes possibilités de participer aux travaux d'intérêt technologique entrepris pour son compte;
- (d) bénéficier des avantages de l'appel à la concurrence dans tous les cas, sauf lorsque cela serait incompatible avec les autres objectifs définis de la politique industrielle.

D'autres objectifs peuvent être définis par le Conseil statuant à l'unanimité de tous les Etats membres.

Les dispositions détaillées relatives à la réalisation de ces objectifs figurent à l'annexe V et dans des règlements qui sont adoptés par le

ed by the Council by a two-thirds majority of all Member States and reviewed periodically.

2. For the execution of its programmes, the Agency shall make the maximum use of external contractors consistent with the maintenance of the internal capability referred to in Article VI.1.

Article VIII

Launchers and other space transport systems

1. When defining its missions, the Agency shall take into account the launchers or other space transport systems developed within the framework of its programmes, or by a Member State, or with a significant Agency contribution, and shall grant preference to their utilisation for appropriate payloads if this does not present an unreasonable disadvantage compared with other launchers or space transport means available at the envisaged time, in respect of cost, reliability and mission suitability.

2. If activities or programmes under Article V include the use of launchers or other space transport systems, the participating States shall, when the programme in question is submitted for approval or acceptance, inform the Council of the launcher or space transport system envisaged. If during the execution of a programme the participating States wish to use a launcher or space transport system other than the one originally adopted, the Council shall make a decision on this change in accordance with the same rules as those applied in respect of the initial approval or acceptance of the programme.

Article IX

Use of facilities, assistance to Member States, and supply of products

1. Provided that their use for its own activities and programmes is not thereby prejudiced, the Agency shall make its facilities available, at the cost of the State concerned, to any Member State that asks to use them for its own programmes. The Council shall determine, by a two-thirds majority of all Member States, the practical arrangements under which the facilities will be made available.

2. If, outside the activities and programmes referred to in Article V but within the purpose of the Agency, one or more Member States wish to engage in a project, the Council may decide by a two-thirds majority of all Member States to make available the assistance of the Agency. The resulting cost to the Agency shall be met by the Member State or States concerned.

Conseil à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres et qui font l'objet de révisions périodiques.

2. Pour l'exécution de ses programmes, l'Agence fait appel au maximum à des contractants extérieurs, dans la mesure compatible avec le maintien de la capacité interne mentionnée à l'article VI,1.

Article VIII

Lanceurs et autres systèmes de transport spatiaux

1. En définissant ses missions, l'Agence tient compte des lanceurs ou autres systèmes de transport spatiaux développés soit dans le cadre de ses programmes, soit par un Etat membre, soit avec une contribution substantielle de l'Agence, et elle accorde la préférence à leur utilisation pour les charges utiles appropriées sauf si cette utilisation présente, par rapport à l'utilisation d'autres lanceurs ou moyens de transport spatiaux disponibles à l'époque envisagée, un désavantage déraisonnable sur le plan du coût, de la fiabilité et de l'adéquation à la mission.

2. Si des activités ou programmes visés à l'article V comportent l'utilisation de lanceurs ou autres systèmes de transport spatiaux, les Etats participants font connaître au Conseil, au moment où le programme en question lui est soumis pour approbation ou acceptation, quel est le lanceur ou le système de transport spatial envisagé. Si, au cours de l'exécution d'un programme, les Etats participants souhaitent recourir à un lanceur ou à un système de transport spatial autre que celui adopté initialement, le Conseil se prononce sur ce changement, en suivant les mêmes règles que pour l'approbation ou l'acceptation initiales du programme.

Article IX

Usage des installations, aide aux Etats membres et fourniture de produits

1. Sous réserve que leur utilisation pour ses propres activités et programmes n'en soit pas compromise, l'Agence met ses installations à la disposition de tout Etat membre qui en fait la demande pour les besoins de son propre programme et aux frais dudit Etat. Le Conseil détermine, à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres, les modalités pratiques relatives à cette mise à disposition.

2. Si, en dehors des activités et programmes visés à l'article V, mais dans le cadre de la mission de l'Agence, un ou plusieurs Etats membres désirent entreprendre un projet, le Conseil peut décider à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres d'accorder l'aide de l'Agence. Les dépenses qui en résultent pour l'Agence sont supportées par l'Etat membre ou les Etats membres intéressés.

3. (a) Products developed under a programme of the Agency shall be supplied to any Member State that has taken part in the funding of the programme in question and asks for such products to be supplied for its own purposes. The Council shall determine by a two-thirds majority of all Member States the practical arrangements under which such products will be supplied and in particular the measures to be taken by the Agency in regard to its contractors to enable the requesting Member State to obtain those products.
- (b) This Member State may ask the Agency to state whether it considers that the prices proposed by the contractors are fair and reasonable and whether, under similar circumstances, it would consider them acceptable for the purposes of its own requirements.
- (c) The fulfilment of the requests referred to in this paragraph shall not involve the Agency in any additional costs, and all costs resulting from such requests shall be borne by the requesting Member State.

Article X

Organs

The organs of the Agency shall be the Council, and the Director General assisted by a staff.

Article XI

The Council

1. The Council shall be composed of representatives of the Member States.
2. The Council shall meet as and when required, either at delegate level or at ministerial level. The meetings shall be held at the Agency's Headquarters unless the Council decides otherwise.
3. (a) The Council shall elect for two years a Chairman and vice-chairmen, who may be re-elected once for a further year. The Chairman shall direct the proceedings of the Council and ensure the preparation of its decisions; he shall inform the Member States of proposals for the execution of an optional programme; he shall assist in coordinating the activities of the organs of the Agency. He shall maintain liaison with the Member States, through their delegates to the Council, on general policy matters affecting the Agency and shall endeavour to harmonise their views thereon.

3. (a) Les produits développés dans le cadre d'un programme de l'Agence sont fournis à tout Etat membre ayant participé au financement de ce programme et qui en fait la demande pour ses propres besoins.
Le Conseil détermine, à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres, les modalités pratiques selon lesquelles de tels produits sont fournis et, en particulier, les mesures à prendre par l'Agence vis-à-vis de ses contractants afin que l'Etat membre demandeur puisse se procurer de tels produits.
- (b) Cet Etat membre peut demander à l'Agence de dire si elle estime que les prix proposés par les contractants sont justes et raisonnables et si elle les considérerait comme acceptables dans les mêmes conditions pour la satisfaction de ses propres besoins.
- (c) La satisfaction des demandes visées au présent paragraphe ne peut entraîner aucun surcroît de coût pour l'Agence, et l'Etat membre demandeur supporte tous les coûts en résultant.

Article X

Organes

Les organes de l'Agence sont le Conseil et le Directeur général, assisté par un personnel.

Article XI

Le Conseil

1. Le Conseil est composé de représentants des Etats membres.
2. Le Conseil se réunit en tant que de besoin, soit au niveau des délégués, soit au niveau des ministres. Sauf décision contraire du Conseil, les réunions ont lieu au siège de l'Agence.
3. (a) Le Conseil élit pour deux ans un Président et des vice-présidents, dont les mandats sont renouvelables une fois pour une période d'un an. Le Président dirige les travaux du Conseil et assure la préparation de ses décisions; il informe les Etats membres des propositions de réalisation d'un programme facultatif; il apporte son concours à la coordination des activités des organes de l'Agence. Il maintient la liaison avec les Etats membres, par l'intermédiaire de leurs délégués au Conseil, au sujet des questions de politique générale relatives à l'Agence et s'efforce

In the interval between meetings, he shall advise the Director General and shall obtain from him all necessary information.

- (b) The Chairman shall be assisted by a Bureau, the composition of which shall be decided by the Council and which shall be convened by the Chairman. The Bureau shall advise the Chairman in the preparation of Council meetings.

4. When the Council meets at ministerial level it shall elect a chairman for the meeting. The next ministerial meeting shall be convened by him.

5. In addition to the functions set forth elsewhere in this Convention and in accordance with its provisions, the Council shall

- (a) as regards the activities and programme referred to in Article V.1 (a) (i) and (ii) –
 - (i) approve the activities and programme by a majority of all Member States; decisions to this effect may only be changed by new decisions adopted by a two-thirds majority of all Member States;
 - (ii) determine, by a unanimous decision of all Member States, the level of resources to be made available to the Agency for the coming five-year period;
 - (iii) determine, by a unanimous decision of all Member States, towards the end of the third year of each five-year period and after a review of the situation, the level of resources to be made available to the Agency for the new five-year period starting at the end of this third year;
- (b) as regards the activities referred to in Article V.1 (a) (iii) and (iv) –
 - (i) define the policy to be followed by the Agency in pursuit of its purpose;
 - (ii) adopt, by a two-thirds majority of all Member States, recommendations addressed to Member States;
- (c) as regards the optional programmes referred to in Article V.1 (b) –
 - (i) accept each programme by a majority of all Member States;

d'harmoniser leurs vues en la matière. Dans l'intervalle des réunions, il conseille le Directeur général et reçoit de lui toutes informations nécessaires.

- (b) Le Président est assisté d'un Bureau dont la composition est décidée par le Conseil et qui se réunit sur convocation du Président. Le Bureau joue auprès du Président un rôle consultatif pour la préparation des réunions du Conseil.

4. Lorsque le Conseil se réunit au niveau des ministres, il élit un Président pour la durée de la session. Celui-ci convoque la session ministérielle suivante.

5. Outre les fonctions définies dans d'autres articles de la présente Convention et conformément à ses dispositions, le Conseil,

- (a) en ce qui concerne les activités et le programme visés à l'article V,1 (a) (i) et (ii) :

- (i) approuve à la majorité de tous les Etats membres ces activités et ce programme; les décisions prises à ce titre ne peuvent être modifiées que par de nouvelles décisions prises à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres;
- (ii) détermine, par une décision unanime de tous les Etats membres, le niveau des ressources devant être mises à la disposition de l'Agence pendant la période quinquennale à venir;
- (iii) détermine, par une décision unanime de tous les Etats membres, vers la fin de la troisième année de chaque période quinquennale et après un ré-examen de la situation, le niveau des ressources devant être mises à la disposition de l'Agence pour une nouvelle période quinquennale commençant à l'expiration de cette troisième année;

- (b) en ce qui concerne les activités visées à l'article V,1 (a) (iii) et (iv) :

- (i) définit une politique de l'Agence qui réponde à sa mission;
- (ii) adopte, à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres, des recommandations à l'adresse des Etats membres;

- (c) en ce qui concerne les programmes facultatifs visés à l'article V,1 (b) :

- (i) accepte, à la majorité de tous les Etats membres, chacun de ces programmes;

- (ii) determine, as appropriate, in the course of their implementation, the order of priority of programmes;
 - (d) adopt the annual work plans of the Agency;
 - (e) as regards the budgets as defined in Annex II –
 - (i) adopt the annual general budget of the Agency by a two-thirds majority of all Member States;
 - (ii) adopt each programme budget by a two-thirds majority of the participating States;
 - (f) adopt, by a two-thirds majority of all Member States, the Financial Regulations and all other financial arrangements of the Agency;
 - (g) keep under review expenditure on the mandatory and optional activities referred to in Article V.1;
 - (h) approve and publish the audited annual accounts of the Agency;
 - (i) adopt the Staff Regulations by a two-thirds majority of all Member States;
 - (j) adopt, by a two-thirds majority of all Member States, rules under which authorisation will be given, bearing in mind the peaceful purposes of the Agency, for the transfer outside the territories of the Member States of technology and products developed under the activities of the Agency or with its help;
 - (k) decide on the admission of new Member States in accordance with Article XXII;
 - (l) decide on the arrangements to be made in accordance with Article XXIV in the event of a Member State's denouncing this Convention or ceasing to be a member under Article XVIII;
 - (m) take all other measures necessary for the fulfilment of the purpose of the Agency within the framework of this Convention.
6. (a) Each Member State shall have one vote in the Council. However, a Member State shall not have the right to vote on matters concerning exclusively an accepted programme in which it does not take part.
- (b) A Member State shall have no vote in the Council if the amount of its arrears of contributions to the Agency in respect of all activities and programmes covered by Article V in which it participates exceeds the assessed amount of its contributions for the current financial year. More-

- (ii) détermine le cas échéant, au cours de leur exécution, l'ordre de priorité entre les programmes;
 - (d) arrête les plans de travail annuels de l'Agence;
 - (e) adopte, en ce qui concerne les budgets tels qu'ils sont définis à l'annexe II:
 - (i) le budget général annuel de l'Agence, à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres;
 - (ii) chaque budget de programme, à la majorité des deux tiers des Etats participants;
 - (f) arrête, à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres, le règlement financier et toutes autres dispositions financières de l'Agence;
 - (g) suit des dépenses relatives aux activités obligatoires et facultatives visées à l'article V,1;
 - (h) approuve et publie les comptes annuels contrôlés de l'Agence;
 - (i) adopte, à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres, le statut du personnel;
 - (j) adopte, à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres, les règles selon lesquelles est autorisé, en tenant compte des buts pacifiques de l'Agence, le transfert hors des territoires des Etats membres des technologies et des produits réalisés dans le cadre des activités de l'Agence ou avec son concours;
 - (k) décide de l'admission de nouveaux Etats membres conformément à l'article XXII;
 - (l) décide des mesures à prendre conformément à l'article XXIV dans le cas où un Etat membre dénonce la présente Convention ou cesse d'être membre en vertu de l'article XVIII;
 - (m) prend toutes autres mesures nécessaires à l'accomplissement de la mission de l'Agence dans le cadre de la présente Convention.
6. (a) Chaque Etat membre dispose d'une voix au Conseil. Toutefois, un Etat membre n'a pas droit de vote sur les questions intéressant exclusivement un programme accepté auquel il ne participe pas.
- (b) Un Etat membre n'a pas droit de vote au Conseil si l'arriéré de ses contributions à l'Agence au titre de l'ensemble des activités et programmes visés à l'Article V auxquels il participe dépasse le montant de ses contributions fixé pour l'exercice financier courant. En outre, si l'arriéré de contri-

over, if the amount of a Member State's arrears of contributions to any one of the programmes under Article V.1 (a) (ii) or V.1 (b) in which it participates exceeds the assessed amount of its contributions to that programme for the current financial year, then that Member State shall have no vote in the Council on questions relating exclusively to that programme. In any such case, the Member State may nevertheless be authorised to vote in the Council if a two-thirds majority of all Member States considers that the non-payment of contributions is due to circumstances beyond its control.

- (c) The presence of delegates from a majority of all Member States shall be necessary to constitute a quorum at any meeting of the Council.
 - (d) Except where this Convention provides otherwise, decisions of the Council shall be taken by a simple majority of Member States represented and voting.
 - (e) In determining the unanimity or majorities provided for in this Convention, account shall not be taken of a Member State which has no vote.
7. The Council shall adopt its own rules of procedure.
8. (a) The Council shall establish a Science Programme Committee, to which it shall refer any matter relating to the mandatory scientific programme under Article V.1 (a) (ii). It shall authorise that Committee to take decisions regarding that programme, subject always to the Council's functions of determining the level of resources and adopting the annual budget. The terms of reference of the Science Programme Committee shall be determined by the Council by a two-thirds majority of all Member States and in accordance with this Article.
- (b) The Council may establish such other subordinate bodies as may be necessary for the purpose of the Agency. The establishment and terms of reference of such bodies, and the cases in which they have powers of decision, shall be determined by the Council by a two-thirds majority of all Member States.
 - (c) When a subordinate body examines a question relating exclusively to one of the optional programmes referred to in Article V.1 (b), non-participating States shall have no vote unless all participating States decide otherwise.

butions dû par un Etat membre au titre de l'un quelconque des programmes visés à l'article V,1 (a) (ii) ou (b) auxquels il participe dépasse le montant de ses contributions à ce programme fixé pour l'exercice financier courant, cet Etat membre n'a pas droit de vote au Conseil pour les questions se rapportant exclusivement à ce programme. En pareil cas, ledit Etat membre peut néanmoins être autorisé à voter au Conseil si la majorité des deux tiers de tous les Etats membres estime que le défaut de paiement est dû à des circonstances indépendantes de sa volonté.

- (c) La présence de délégués de la majorité de tous les Etats membres est nécessaire pour que le Conseil délibère valablement.
- (d) Sauf dispositions contraires de la présente Convention, les décisions du Conseil sont prises à la majorité simple des Etats membres représentés et votants.
- (e) Pour déterminer l'unanimité ou les majorités prévues dans la présente Convention, il n'est pas tenu compte d'un Etat membre n'ayant pas droit de vote.

7. Le Conseil arrête son règlement intérieur.

- 8. (a) Le Conseil crée un Comité du programme scientifique qu'il saisit de toute question relative au programme scientifique obligatoire visé à l'article V,1 (a) (ii). Il l'autorise à prendre des décisions pour ce programme, tout en conservant dans tous les cas la fonction de déterminer le niveau des ressources et d'adopter le budget annuel. Le mandat du Comité du programme scientifique est défini par le Conseil à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres et conformément aux dispositions du présent article.
- (b) Le Conseil peut créer tous autres organes subsidiaires nécessaires à l'accomplissement de la mission de l'Agence. Le Conseil, à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres, décide de la création de ces organes, en définit les attributions et détermine les cas dans lesquels ils sont habilités à prendre des décisions.
- (c) Lorsqu'un organe subsidiaire examine une question se rapportant exclusivement à un seul des programmes facultatifs visés à l'article V,1 (b), les Etats non participants n'ont pas droit de vote, à moins que tous les Etats participants n'en décident autrement.

Article XII

Director General and staff

1. (a) The Council shall, by a two-thirds majority of all Member States, appoint a Director General for a defined period and may, by the same majority, terminate his appointment.
 - (b) The Director General shall be the chief executive officer of the Agency and its legal representative. He shall take all measures necessary for the management of the Agency, the execution of its programmes, the implementation of its policy and the fulfilment of its purpose, in accordance with the directives issued by the Council. He shall have authority over the establishments of the Agency. He shall, in regard to the financial administration of the Agency, act in accordance with the provisions of Annex II. He shall make an annual report to the Council, and this report shall be published. He may also submit proposals concerning activities and programmes as well as measures designed to ensure the fulfilment of the Agency's purpose. He attends meetings of the Agency without the right to vote.
 - (c) The Council may postpone the appointment of the Director General for such period as it considers necessary either upon the entry into force of this Convention or in the event of a subsequent vacancy. In this event, it shall appoint a person to act in his place, who shall have such powers and responsibilities as the Council may determine.
2. The Director General shall be assisted by such scientific, technical, administrative and clerical staff as he may consider necessary, within the limits authorised by the Council.
3. (a) Senior management staff, as defined by the Council, shall be appointed and may be dismissed by the Council on the recommendation of the Director General. Appointments and dismissals made by the Council shall require a two-thirds majority of all Member States.
 - (b) Other staff members shall be appointed and may be dismissed by the Director General, acting on the authority of the Council.
 - (c) All staff shall be recruited on the basis of their qualifications, taking into account an adequate distribution of posts among nationals of the Member States. Appointments and their termination shall be in accordance with the Staff Regulations.

Article XII

Directeur général et personnel

1. (a) Le Conseil nomme un Directeur général à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres, pour une période déterminée, et il peut mettre fin à son mandat à la même majorité.
 - (b) Le Directeur général est le fonctionnaire exécutif supérieur de l'Agence et la représente dans tous ses actes. Il prend toutes mesures nécessaires à la gestion de l'Agence, à l'exécution de ses programmes, à l'application de sa politique et à l'accomplissement de sa mission selon les directives reçues du Conseil. Tous les établissements de l'Agence sont placés sous son autorité. Pour l'administration financière de l'Agence, il se conforme aux dispositions de l'annexe II. Il établit pour le Conseil un rapport annuel qui est publié. Il peut aussi soumettre des propositions d'activités et de programmes ainsi que des mesures propres à assurer l'accomplissement de la mission de l'Agence. Il prend part aux réunions de l'Agence sans droit de vote.
 - (c) Le Conseil peut différer la nomination du Directeur général aussi longtemps qu'il le juge nécessaire après l'entrée en vigueur de la présente Convention ou en cas de vacance ultérieure. Le Conseil désigne alors une personne qui agit aux lieu et place du Directeur général et dont il détermine les pouvoirs et les responsabilités.
2. Le Directeur général est assisté du personnel scientifique, technique, administratif et de secrétariat qu'il juge nécessaire, dans les limites autorisées par le Conseil.
3. (a) Le personnel de direction, tel qu'il est défini par le Conseil, est engagé et licencié par le Conseil sur la proposition du Directeur général. Les engagements et licenciements effectués par le Conseil requièrent une majorité des deux tiers de tous les Etats membres.
 - (b) Les autres membres du personnel sont nommés ou licenciés par le Directeur général, agissant par délégation du Conseil.
 - (c) L'ensemble du personnel est recruté sur la base de ses qualifications en tenant compte d'une répartition adéquate des postes entre les ressortissants des Etats membres. Les engagements sont effectués et prennent fin conformément au statut du personnel.

- (d) Scientists who are not members of the staff and who carry out research in the establishments of the Agency shall be subject to the authority of the Director General and to any general rules adopted by the Council.

4. The responsibilities of the Director General and the staff in regard to the Agency shall be exclusively international in character. In the discharge of their duties they shall not seek or receive instructions from any government or from any authority external to the Agency. Each Member State shall respect the international character of the responsibilities of the Director General and the staff, and shall not seek to influence them in the discharge of their duties.

Article XIII

Financial contributions

1. Each Member State shall contribute to the costs of the activities and programme referred to in Article V.1 (a) and, in accordance with Annex II, to the common costs of the Agency, in accordance with a scale adopted by the Council, by a two-thirds majority of all Member States, either every three years at the time of the review referred to in Article XI.5 (a) (iii), or whenever the Council, by a unanimous vote of all Member States, decides to establish a new scale. The scale of contributions shall be based on the average national income of each Member State for the three latest years for which statistics are available. Nevertheless,

- (a) no Member State shall be required to pay contributions in excess of twenty-five percent of the total amount of contributions assessed by the Council to meet these costs;
- (b) the Council may, by a two-thirds majority of all Member States, decide in the light of any special circumstances of a Member State to reduce its contribution for a limited period. In particular, when the annual per capita income of a Member State is less than an amount to be decided by the Council by the same majority, this shall be considered a special circumstance within the meaning of this provision.

2. Each Member State shall contribute to the costs of each optional programme covered by Article V.1 (b), unless it has formally declared itself not interested in participating therein and is therefore not a participant. Unless all participating States decide otherwise, the scale of contributions to a given programme shall be based on the average national income of each participating State for the three latest years for which statistics are available. This scale shall be revised either every three years or whenever the Council

- (d) Les chercheurs qui ne font pas partie du personnel et qui effectuent des recherches dans les établissements de l'Agence sont placés sous l'autorité du Directeur général et soumis à toutes règles générales adoptées par le Conseil.

4. Les responsabilités du Directeur général et des membres du personnel envers l'Agence sont de caractère exclusivement international. Dans l'accomplissement de leurs devoirs, ils ne doivent demander ni recevoir d'instructions d'aucun gouvernement ni d'aucune autorité étrangère à l'Agence. Les Etats membres sont tenues de respecter le caractère international des responsabilités du Directeur général et des membres du personnel et de ne pas chercher à les influencer dans l'accomplissement de leurs devoirs.

Article XIII

Contributions financières

1. Chaque Etat membre contribue aux frais d'exécution des activités et du programme visés à l'article V,1 (a) et, conformément à l'annexe II, aux frais communs de l'Agence, suivant un barème que le Conseil adopte à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres, soit tous les trois ans au moment du réexamen visé à l'article XI,5 (a) (iii), soit lorsqu'il décide à l'unanimité de tous les Etats membres d'établir un nouveau barème. Le barème des contributions est établi sur la base de la moyenne du revenu national de chaque Etat membre pendant les trois années les plus récentes pour lesquelles des statistiques sont disponibles. Toutefois,

- (a) aucun Etat membre n'est tenu de verser des contributions dépassant vingt-cinq pour cent du montant total des contributions fixées par le Conseil pour couvrir ces frais;
- (b) le Conseil peut décider, à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres, de réduire temporairement la contribution d'un Etat membre en raison de circonstances spéciales. En particulier, lorsque le revenu annuel par habitant d'un Etat membre est inférieur à une certaine somme fixée par le Conseil à la même majorité, cette situation est considérée comme une circonstance spéciale au sens de la présente disposition.

2. Chaque Etat membre contribue aux frais d'exécution de chaque programme facultatif couvert par l'Article V,1 (b), à moins qu'il ne se déclare formellement non intéressé à y participer et, de ce fait, n'y participe pas. Sauf si tous les Etats participants en décident autrement, le barème des contributions à un programme donné est établi sur la base de la moyenne du revenu national de chaque Etat participant pendant les trois années les plus récentes pour lesquelles des statistiques sont disponibles. Ce barème est révisé soit tous les

decides to establish a new scale in accordance with paragraph 1. However, no participating State shall, by the operation of this scale, be required to pay contributions in excess of twenty-five percent of the total amount of contributions to the programme concerned. Nevertheless, the percentage contribution to be made by each participating State shall be equivalent to at least twenty-five percent of its percentage contribution established under the provisions of paragraph 1, unless all the participating States decide otherwise when adopting the programme or during the execution of the programme.

3. The statistical systems to be used for establishing the scales of contribution referred to in paragraphs 1 and 2 shall be the same, and shall be determined in the Financial Regulations.

4. (a) Any State that was not a party to the Convention for the establishment of a European Space Research Organisation or to the Convention for the establishment of a European Organisation for the Development and Construction of Space Vehicle Launchers and which becomes a party to this Convention shall make, in addition to its contributions, a special payment related to the current value of the assets of the Agency. The amount of this special payment shall be fixed by the Council by a two-thirds majority of all Member States.

(b) Payments made in accordance with the provisions of subparagraph (a) shall be used to reduce the contributions of the other Member States unless the Council decides otherwise by a two-thirds majority of all Member States.

5. Contributions due under this Article shall be paid in accordance with Annex II.

6. Subject to any directions given by the Council, the Director General may accept gifts or legacies to the Agency provided that they are not subject to any conditions inconsistent with the purpose of the Agency.

Article XIV

Cooperation

1. The Agency may, upon decisions of the Council taken by unanimous votes of all Member States, cooperate with other international organisations and institutions and with Governments, organisations and institutions of non-member States, and conclude agreements with them to this effect.

2. Such cooperation may take the form of participation by non-member States or international organisations in one or more of the

trois ans, soit lorsque le Conseil décide d'établir un nouveau barème conformément au paragraphe 1. Cependant, aucun Etat participant n'est tenu de verser, par le jeu de ce barème, des contributions dépassant vingt-cinq pour cent du montant total des contributions au programme considéré. Toutefois, le pourcentage de contribution de chaque Etat participant doit être au moins équivalent à vingt-cinq pour cent de son pourcentage de contribution établi selon les modalités visées au paragraphe 1, à moins que tous les Etats participants n'en décident autrement au moment de l'adoption ou au cours de l'exécution du programme.

3. Les systèmes de statistiques utilisés pour l'établissement des barèmes de contributions visés aux paragraphes 1 et 2 sont les mêmes, et ils sont précisés dans le règlement financier.

4. (a) Tout Etat qui n'était pas partie à la Convention portant création d'une Organisation européenne de recherches spatiales ou à la Convention portant création d'une Organisation européenne pour la mise au point et la construction de lanceurs d'engins spatiaux et qui devient partie à la présente Convention est tenu, en sus du versement de ses contributions, d'effectuer un versement spécial en fonction de la valeur actuelle des biens de l'Agence. Le montant de ce versement spécial est fixé par le Conseil à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres.

(b) Les versements effectués conformément à l'alinéa (a) servent à diminuer les contributions des autres Etats membres, à moins que le Conseil, à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres, n'en décide autrement.

5. Les contributions dues en vertu du présent article sont versées conformément à l'annexe II.

6. Le Directeur général peut, sous réserve des instructions éventuelles du Conseil, accepter des dons et legs faits à l'Agence s'ils ne font pas l'objet de conditions incompatibles avec la mission de l'Agence.

Article XIV

Coopération

1. L'Agence peut, en vertu de décisions du Conseil prises à l'unanimité de tous les Etats membres, coopérer avec d'autres organisations et institutions internationales et avec les Gouvernements, organisations et institutions d'Etats non membres et conclure avec eux des accords à cet effet.

2. Cette coopération peut prendre la forme d'une participation d'Etats non membres ou d'organisations internationales à l'un ou à

programmes under Article V.1(a) (ii) and V.1(b). Subject to the decisions to be taken under paragraph 1, the detailed arrangements for such cooperation shall be defined in each case by the Council by a two-thirds majority of the States participating in the programme in question. These arrangements may provide that a non-member State shall have a vote in the Council when the latter examines matters pertaining exclusively to the programme in which that State participates.

3. Such cooperation may also take the form of according associate membership to non-member States which undertake to contribute at least to the studies of future projects under Article V.1(a) (i). The detailed arrangements for each such associate membership shall be defined by the Council by a two-thirds majority of all Member States.

Article XV

Legal status, privileges and immunities

1. The Agency shall have legal personality.
2. The Agency, its staff members and experts, and the representatives of its Member States, shall enjoy the legal capacity, privileges and immunities provided for in Annex I.
3. Agreements concerning the Headquarters of the Agency and the establishments set up in accordance with Article VI shall be concluded between the Agency and the Member States on whose territories the Headquarters and establishments are situated.

Article XVI

Amendments

1. The Council may recommend to Member States amendments to this Convention and to Annex I thereto. Any Member State that wishes to propose an amendment shall notify the Director General thereof. The Director General shall inform the Member States of any amendment so notified at least three months before it is discussed by the Council.
2. Any amendment recommended by the Council shall enter into force thirty days after the Government of France has received notification of acceptance from all Member States. The Government of France shall notify all Member States of the date of entry into force of any such amendment.
3. The Council may, by a unanimous vote of all Member States, amend any of the other Annexes to this Convention, provided that

plusieurs des programmes entrepris au titre de l'article V,1 (a) (ii) ou V,1 (b). Sous réserve des décisions à prendre en vertu du paragraphe 1, les modalités détaillées de cette coopération sont définies dans chaque cas par le Conseil à la majorité des deux tiers des Etats participant au programme considéré. Ces modalités peuvent prévoir que l'Etat non membre dispose du droit de vote au Conseil lorsque celui-ci examine des questions liées exclusivement au programme auquel cet Etat participe.

3. Cette coopération peut également prendre la forme de l'octroi du statut de membre associé aux Etats non membres qui s'engagent à contribuer au minimum aux études de projets futurs entreprises au titre de l'article V,1 (a) (i). Les modalités détaillées de cette association sont définies dans chaque cas par le Conseil à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres.

Article XV

Statut juridique, privilèges et immunités

1. L'Agence a la personnalité juridique.

2. L'Agence, les membres de son personnel et les experts, ainsi que les représentants de ses Etats membres, jouissent de la capacité juridique, des privilèges et des immunités prévus à l'annexe I.

3. Des accords concernant le siège de l'Agence et les établissements créés conformément à l'article VI sont conclus entre l'Agence et les Etats membres sur le territoire desquels sont situés ledit siège et lesdits établissements.

Article XVI

Amendements

1. Le Conseil peut recommander aux Etats membres des amendements à la présente Convention ainsi qu'à son annexe I. Tout Etat membre désireux de proposer un amendement le notifie au Directeur général. Le Directeur général informe les Etats membres de l'amendement ainsi notifié, trois mois au moins avant son examen par le Conseil.

2. Les amendements recommandés par le Conseil entrent en vigueur trente jours après que le Gouvernement français a reçu notification de leur acceptation par tous les Etats membres. Le Gouvernement français notifie à tous les Etats membres la date d'entrée en vigueur de ces amendements.

3. Le Conseil peut, par des décisions prises à l'unanimité de tous les Etats membres, amender les autres annexes de la présente Con-

such amendments do not conflict with the Convention. Any such amendment shall enter into force on a date to be decided by the Council by a unanimous vote of all Member States. The Director General shall inform all Member States of any such amendment and of the date on which it will enter into force.

Article XVII

Disputes

1. Any dispute between two or more Member States, or between any of them and the Agency, concerning the interpretation or application of this Convention or its Annexes, and likewise any dispute referred to in Article XXVI of Annex I, which is not settled by or through the Council, shall, at the request of any party to the dispute, be submitted to arbitration.

2. Unless the parties to the dispute decide otherwise, the arbitration procedure shall be in accordance with this Article and with additional rules to be adopted by the Council by a two-thirds majority of all Member States.

3. The Arbitration Tribunal shall consist of three members. Each party to the dispute shall nominate one arbitrator; the first two arbitrators shall nominate the third arbitrator, who shall be the chairman of the Arbitration Tribunal. The additional rules referred to in paragraph 2 shall determine the procedure to be followed if the nominations have not taken place within a specified time.

4. Member States or the Agency, not being parties to the dispute, may intervene in the proceedings with the consent of the Arbitration Tribunal if it considers that they have a substantial interest in the decision of the case.

5. The Arbitration Tribunal shall determine its seat and establish its own rules of procedure.

6. The award of the Arbitration Tribunal shall be made by a majority of its members, who may not abstain from voting. This award shall be final and binding on all parties to the dispute and no appeal shall lie against it. The parties shall comply with the award without delay. In the event of a dispute as to its meaning or scope, the Arbitration Tribunal shall interpret it at the request of any party to the dispute.

Article XVIII

Non-fulfilment of obligations

Any Member State which fails to fulfil its obligations under this Convention shall cease to be a member of the Agency on a decision

vention, à condition que ces amendements ne soient pas en contradiction avec la Convention. Les amendements entrent en vigueur à une date décidée par le Conseil à l'unanimité de tous les Etats membres. Le Directeur général informe tous les Etats membres des amendements ainsi adoptés et de la date de leur entrée en vigueur.

Article XVII

Différends

1. Tout différend entre deux ou plusieurs Etats membres, ou entre un ou plusieurs Etats membres et l'Agence, au sujet de l'interprétation ou de l'application de la présente Convention ou de ses annexes, ainsi que tout différend visé à l'article XXVI de l'annexe I qui n'auront pas été réglés par l'entremise du Conseil sont soumis à l'arbitrage sur la demande d'une des parties au différend.

2. A moins que les parties au différend n'en disposent autrement, la procédure d'arbitrage est conduite conformément au présent article et à un règlement additionnel qui est adopté par le Conseil à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres.

3. Le tribunal d'arbitrage est composé de trois membres. Chaque partie au différend désigne un arbitre; les deux premiers arbitres désignent le troisième qui assume la présidence du tribunal d'arbitrage. Le règlement additionnel visé au paragraphe 2 détermine la procédure à suivre au cas où ces désignations n'ont pas eu lieu dans un délai déterminé.

4. Tout Etat membre et l'Agence, lorsqu'ils ne sont pas parties à un différend, peuvent intervenir à l'instance avec l'accord du tribunal d'arbitrage si ce dernier considère qu'ils ont un intérêt substantiel au règlement de l'affaire.

5. Le tribunal d'arbitrage détermine le lieu où il siège et fixe lui-même ses règles de procédure.

6. La sentence du tribunal d'arbitrage est rendue à la majorité de ses membres, qui ne peuvent s'abstenir de voter. La sentence est définitive et obligatoire pour toutes les parties au différend et aucun recours ne peut être interjeté contre elle. Les parties se conforment sans délai à la sentence. En cas de contestation sur son sens et sa portée, le tribunal d'arbitrage l'interprète sur la demande d'une des parties au différend.

Article XVIII

Inexécution des obligations

Tout Etat membre qui ne remplit pas les obligations découlant de la présente Convention cesse d'être membre de l'Agence à la

of the Council taken by a two-thirds majority of all Member States. The provisions of Article XXIV shall apply in such a case.

Article XIX

Continuity of rights and obligations

On the date when this Convention enters into force, the Agency shall take over all rights and obligations of the European Space Research Organisation and of the European Organisation for the Development and Construction of Space Vehicle Launchers.

Article XX

Signature and ratification

1. This Convention shall be open until 31 December 1975 for signature by the States which are members of the European Space Conference. The Annexes to this Convention shall form an integral part thereof.

2. This Convention shall be subject to ratification or acceptance. Instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Government of France.

3. After the entry into force of the Convention and pending the deposit of its instrument of ratification or acceptance, a signatory State may take part in the meetings of the Agency, without the right to vote.

Article XXI

Entry into force

1. This Convention shall enter into force when the following States, being members of the European Space Research Organisation or the European Organisation for the Development and Construction of Space Vehicle Launchers, have signed it and have deposited with the Government of France their instruments of ratification or acceptance: the Kingdom of Belgium, the Kingdom of Denmark, the French Republic, the Federal Republic of Germany, the Italian Republic, the Kingdom of the Netherlands, Spain, the Kingdom of Sweden, the Swiss Confederation and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland. For any State ratifying, accepting or acceding to this Convention after its entry into force, the Convention shall become effective on the date of deposit by such State of its instrument of ratification, acceptance or accession.

2. The Convention for the establishment of a European Space Research Organisation and the Convention for the establishment of

suite d'une décision du Conseil prise à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres. Les dispositions de l'article XXIV sont applicables dans ce cas.

Article XIX

Continuité de droits et d'obligations

A la date d'entrée en vigueur de la présente Convention, l'Agence reprend l'ensemble des droits et obligations de l'Organisation européenne de recherches spatiales et de l'Organisation européenne pour la mise au point et la construction de lanceurs d'engins spatiaux.

Article XX

Signature et ratification

1. La présente Convention est ouverte jusqu'au 31 décembre 1975 à la signature des Etats qui sont membres de la Conférence spatiale européenne. Les annexes de la présente Convention en forment partie intégrante.

2. La présente Convention est soumise à ratification ou à acceptation. Les instruments de ratification ou d'acceptation sont déposés auprès du Gouvernement français.

3. Après l'entrée en vigueur de la Convention et en attendant le dépôt de son instrument de ratification ou d'acceptation, un Etat signataire peut participer aux réunions de l'Agence, sans droit de vote.

Article XXI

Entrée en vigueur

1. La présente Convention entre en vigueur lorsque les Etats suivants, qui sont membres de l'Organisation européenne de recherches spatiales ou de l'Organisation européenne pour la mise au point et la construction de lanceurs d'engins spatiaux, l'ont signée et ont déposé leurs instruments de ratification ou d'acceptation auprès du Gouvernement français: la République fédérale d'Allemagne, le Royaume de Belgique, le Royaume du Danemark, l'Espagne, la République française, la République italienne, le Royaume des Pays-Bas, le Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord, le Royaume de Suède et la Confédération suisse. A l'égard de tout Etat qui ratifie la Convention, l'accepte ou y adhère après son entrée en vigueur, la Convention prend effet à la date du dépôt par cet Etat de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion.

2. La Convention portant création d'une Organisation européenne de recherches spatiales et la Convention portant création d'une Or-

a European Organisation for the Development and Construction of Space Vehicle Launchers shall terminate on the date of the entry into force of this Convention.

Article XXII

Accession

1. After the entry into force of this Convention, any State may accede thereto following a decision of the Council taken by a unanimous vote of all Member States.

2. A State that wishes to accede to this Convention shall notify the Director General, who shall inform the Member States of this request at least three months before it is submitted to the Council for decision.

3. Instruments of accession shall be deposited with the Government of France.

Article XXIII

Notifications

The Government of France shall notify all signatory and acceding States of

- (a) the date of deposit of each instrument of ratification, acceptance or accession,
- (b) the date of entry into force of this Convention and of amendments covered by Article XVI.2,
- (c) the denunciation of the Convention by a Member State.

Article XXIV

Denunciation

1. After this Convention has been in force for six years, any Member State may denounce it by notifying the Government of France, which shall notify the other Member States and the Director General. The denunciation shall take effect at the end of the financial year following that during which it was notified to the Government of France. After the denunciation has taken effect, the State concerned shall remain bound to honour its due share of the payment appropriations corresponding to approved contract authority used both under the budgets to which it was contributing for the year in which the denunciation was notified to the Government of France, and under previous budgets.

ganisation européenne pour la mise au point et la construction de lanceurs d'engins spatiaux prennent fin à la date d'entrée en vigueur de la présente Convention.

Article XXII

Adhésion

1. A partir de la date d'entrée en vigueur de la présente Convention, tout Etat peut adhérer à celle-ci à la suite d'une décision du Conseil prise à l'unanimité de tous les Etats membres.

2. Un Etat désireux d'adhérer à la présente Convention le notifie au Directeur général, qui informe les Etats membres de cette demande au moins trois mois avant que celle-ci soit soumise au Conseil pour décision.

3. Les instruments d'adhésion sont déposés auprès du Gouvernement français.

Article XXIII

Notifications

Le Gouvernement français notifie à tous les Etats signataires et adhérents:

- (a) la date du dépôt de chaque instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion,
- (b) la date d'entrée en vigueur de la présente Convention et des amendements couverts par l'article XVI,2,
- (c) la dénonciation de la Convention par un Etat membre.

Article XXIV

Dénonciation

1. A l'expiration d'un délai de six ans à compter de son entrée en vigueur, la présente Convention peut être dénoncée par tout Etat membre par une notification au Gouvernement français, qui la notifie aux autres Etats membres et au Directeur général. La dénonciation prend effet à la fin de l'exercice financier suivant celui au cours duquel elle a été notifiée au Gouvernement français. Après que la dénonciation a pris effet, l'Etat intéressé reste tenu de financer sa quote-part des crédits de paiement correspondant aux crédits d'engagement votés et utilisés tant au titre des budgets, auxquels il participait, de l'exercice en cours au moment où la notification de la dénonciation a été faite au Gouvernement français, qu'au titre des budgets des exercices antérieurs.

2. A Member State denouncing the Convention shall indemnify the Agency for any loss of property on its territory, unless a special agreement can be concluded with the Agency for the continued use of this property by the Agency or the continuation of certain activities of the Agency on the territory of the said State. Any such special agreement shall determine in particular to what extent and on what conditions the provisions of this Convention shall continue to apply, after the denunciation has taken effect, to the continued use of this property and the continuation of these activities.

3. A Member State denouncing the Convention, and the Agency, shall jointly determine any additional obligations to be borne by the said State.

4. The State concerned shall retain the rights it has acquired up to the date on which the denunciation takes effect.

Article XXV

Dissolution

1. The Agency shall be dissolved if the number of Member States becomes less than five. It may be dissolved at any time by agreement between the Member States.

2. In the event of dissolution the Council shall appoint a liquidation authority, which will negotiate with the States on whose territories the Headquarters and establishments of the Agency are situated at the time. The legal personality of the Agency shall subsist for the purposes of the liquidation.

3. Any surplus shall be distributed among those States that are members of the Agency at the time of the dissolution, in proportion to the contributions actually made by them from the dates of their becoming parties to this Convention. In the event of a deficit, this shall be met by the same States in proportion to their contributions as assessed for the financial year then current.

Article XXVI

Registration

Upon the entry into force of this Convention, the Government of France shall register it with the Secretariat of the United Nations in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

2. Un Etat membre dénonçant la Convention doit indemniser l'Agence pour toute perte de biens subie sur son territoire, à moins qu'un accord spécial ne puisse être conclu avec l'Agence, assurant à celle-ci la continuation de l'usage de ces biens ou la poursuite de certaines de ses activités sur le territoire dudit Etat. Cet accord spécial détermine notamment dans quelle mesure et à quelles conditions, pour la continuation de l'usage de ces biens et la poursuite desdites activités, les dispositions de la présente Convention continuent à s'appliquer après que la dénonciation a pris effet.

3. L'Etat membre dénonçant la Convention et l'Agence déterminent en commun les obligations supplémentaires qui peuvent être mises à la charge dudit Etat.

4. L'Etat intéressé conserve les droits qu'il a acquis à la date de la prise d'effet de la dénonciation.

Article XXV

Dissolution

1. L'Agence est dissoute si le nombre des Etats membres se réduit à moins de cinq. Elle peut être dissoute à tout moment par accord des Etats membres.

2. En cas de dissolution, le Conseil désigne un organe de liquidation qui traite avec les Etats sur le territoire desquels le siège et les établissements de l'Agence sont situés à ce moment. La personnalité juridique de l'Agence subsiste pour les besoins de la liquidation.

3. L'actif est réparti entre les Etats qui sont membres de l'Agence au moment de la dissolution, au prorata des contributions effectivement versées par eux depuis qu'ils sont parties à la présente Convention. S'il existe un passif, celui-ci est pris en charge par ces mêmes Etats au prorata des contributions fixées pour l'exercice financier en cours.

Article XXVI

Enregistrement

Dès l'entrée en vigueur de la présente Convention, le Gouvernement français la fait enregistrer auprès du Secrétariat des Nations Unies, conformément à l'article 102 de la Charte des Nations Unies.

ANNEX I*Privileges and immunities***Article I**

The Agency shall have legal personality. It shall in particular have the capacity to contract, to acquire and dispose of movable and immovable property, and to be a party to legal proceedings.

Article II

Without prejudice to Articles XXII and XXIII, the buildings and premises of the Agency shall be inviolable.

Article III

The archives of the Agency shall be inviolable.

Article IV

1. The Agency shall have immunity from jurisdiction and execution, except

- (a) to the extent that it shall, by decision of the Council, have expressly waived such immunity in a particular case; the Council has the duty to waive this immunity in all cases where reliance upon it would impede the course of justice and it can be waived without prejudicing the interests of the Agency;
- (b) in respect of a civil action by a third party for damage arising from an accident caused by a motor vehicle belonging to, or operated on behalf of, the Agency, or in respect of a motor traffic offence involving such a vehicle;
- (c) in respect of an enforcement of an arbitration award made under either Article XXV or Article XXVI;
- (d) in the event of the attachment, pursuant to a decision by the judicial authorities, of the salaries and emoluments owed by the Agency to a staff member.

2. The Agency's property and assets, wherever situated, shall be immune from any form of requisition, confiscation, expropriation and sequestration. They shall also be immune from any form of administrative or provisional judicial constraint, except insofar as may be temporarily necessary in connection with the prevention

ANNEXE I

Privilèges et immunités

Article premier

L'Agence a la personnalité juridique. Elle a notamment la capacité de contracter, d'acquérir et d'aliéner des biens immobiliers et mobiliers ainsi que d'ester en justice.

Article II

Les bâtiments et locaux de l'Agence sont inviolables, compte tenu des articles XXII et XXIII.

Article III

Les archives de l'Agence sont inviolables.

Article IV

1. L'Agence bénéficie de l'immunité de juridiction et d'exécution sauf

- (a) dans la mesure où, par décision du Conseil, elle y renonce expressément dans un cas particulier; le Conseil a le devoir de lever cette immunité dans tous les cas où son maintien est susceptible d'entraver l'action de la justice et où elle peut être levée sans porter atteinte aux intérêts de l'Agence;
- (b) en cas d'action civile intentée par un tiers pour les dommages résultant d'un accident causé par un véhicule à moteur appartenant à l'Agence ou circulant pour son compte, ou en cas d'infraction à la réglementation de la circulation automobile intéressant un tel véhicule;
- (c) en cas d'exécution d'une sentence arbitrale rendue en application soit de l'article XXV, soit de l'article XXVI;
- (d) en cas de saisie, ordonnée par décision des autorités judiciaires, sur les traitements et émoluments dus par l'Agence à un membre de son personnel.

2. Quel que soit le lieu où ils se trouvent, les propriétés et biens de l'Agence bénéficient de l'immunité à l'égard de toutes formes de réquisition, confiscation, expropriation et séquestre. Ils bénéficient également de l'immunité à l'égard de toutes formes de contrainte administrative ou des mesures préalables à un jugement, sauf dans

and investigation of accidents involving motor vehicles belonging to, or operated on behalf of, the Agency.

Article V

1. Within the scope of its official activities, the Agency, its property and income shall be exempt from direct taxes.

2. When purchases or services of substantial value and strictly necessary for the exercise of the official activities of the Agency are made or used by or on behalf of the Agency, and when the price of such purchases or services includes taxes or duties, appropriate measures shall, whenever possible, be taken by the Member States to grant exemption from such taxes or duties or to provide for their reimbursement.

Article VI

Goods imported or exported by the Agency or on its behalf, and strictly necessary for the exercise of its official activities, shall be exempt from all import and export duties and taxes and from all import or export prohibitions and restrictions.

Article VII

1. For the purpose of Articles V and VI, the official activities of the Agency shall include its administrative activities, including its operations in connection with the social security scheme, and activities undertaken in the field of space research and technology and their space applications in pursuance of the purpose of the Agency as defined in the Convention.

2. The extent to which other applications of such research and technology and activities carried out under Articles V.2 and IX of the Convention may be considered part of the Agency's official activities shall be decided in each case by the Council after consultation with the competent authorities of the Member States concerned.

3. The provisions of Articles V and VI shall not apply to taxes and duties that are no more than charges for public utility services.

le cas où le nécessitent temporairement la prévention des accidents mettant en cause des véhicules à moteur appartenant à l'Agence ou circulant pour le compte de celle-ci, et les enquêtes auxquelles peuvent donner lieu de tels accidents.

Article V

1. Dans le cadre de ses activités officielles, l'Agence, ses biens et ses revenus sont exonérés des impôts directs.

2. Lorsque des achats ou services d'un montant important qui sont strictement nécessaires pour l'exercice des activités officielles de l'Agence sont effectués ou utilisés par l'Agence ou pour son compte, et lorsque le prix de ces achats ou services comprend des taxes ou droits, des dispositions appropriées sont prises par les Etats membres, chaque fois qu'il est possible, en vue de l'exonération des taxes ou droits de cette nature ou en vue du remboursement de leur montant.

Article VI

Les produits importés ou exportés par l'Agence ou pour son compte, et strictement nécessaires pour l'exercice de ses activités officielles, sont exonérés de toutes taxes et tous droits d'importation ou d'exportation et de toutes prohibitions et restrictions à l'importation ou à l'exportation.

Article VII

1. Pour l'application des articles V et VI, les activités officielles de l'Agence comprennent ses activités administratives, y compris ses opérations relatives au régime de prévoyance sociale, et les activités entreprises dans le domaine de la recherche et de la technologie spatiales et de leurs application spatiales, conformément à la mission de l'Agence telle qu'elle est définie dans la Convention.

2. La mesure dans laquelle les autres applications de cette recherche et de cette technologie et les activités exécutées au titre des articles V,2 et IX de la Convention peuvent être considérées comme faisant partie des activités officielles de l'Agence est déterminée dans chaque cas par le Conseil après consultation des autorités compétentes des Etats membres intéressés.

3. Les dispositions prévues aux articles V et VI ne s'appliquent pas aux impôts, droits et taxes qui ne constituent que la simple rémunération de services d'utilité publique.

Article VIII

No exemption shall be granted under Articles V or VI in respect of goods purchased or imported, or services provided, for the personal benefit of the staff members of the Agency.

Article IX

1. Goods acquired under Article V or imported under Article VI shall not be sold or given away except in accordance with conditions laid down by the Member States which have granted exemptions.

2. The transfer of goods and services between the Headquarters and the establishments of the Agency, and between its various establishments, or, for the purpose of implementing a programme of the Agency, between them and a national institution of a Member State, shall be free of charges or restrictions of any kind; if necessary, the Member States shall take all appropriate measures to grant exemption from or reimbursement of such charges or to lift such restrictions.

Article X

The circulation of publications and other information material sent by or to the Agency shall not be restricted in any way.

Article XI

The Agency may receive and hold any kind of funds, currency, cash or securities; it may dispose of them freely for any purpose provided for in the Convention and hold accounts in any currency to the extent required to meet its obligations.

Article XII

1. For its official communications and the transfer of all its documents, the Agency shall enjoy treatment not less favourable than that accorded by each Member State to other international organisations.

2. No censorship shall be applied to official communications of the Agency by whatever means of communication.

Article XIII

Member States shall take all appropriate measures to facilitate the entry into, stay in, or departure from their territories of staff members of the Agency.

Article VIII

Aucune exonération n'est accordée, au titre des articles V ou VI, en ce qui concerne les achats et importations de biens ou la fourniture de services destinés aux besoins propres des membres du personnel de l'Agence.

Article IX

1. Les biens acquis conformément à l'article V ou importés conformément à l'article VI ne peuvent être vendus ou cédés qu'aux conditions fixées par les Etats membres qui ont accordé les exonérations.

2. Les transferts de biens ou de prestations de services opérés soit entre le siège et les établissements de l'Agence, soit entre ses divers établissements, soit, dans le but d'exécuter un programme de l'Agence, entre ceux-ci et une institution nationale d'un Etat membre, ne sont soumis à aucune charge ni restriction; les Etats membres prennent, le cas échéant, toutes mesures appropriées en vue de l'exonération ou du remboursement de telles charges ou en vue de la levée de telles restrictions.

Article X

La circulation des publications et autres matériels d'information expédiés par l'Agence ou à celle-ci n'est soumise à aucune restriction.

Article XI

L'Agence peut recevoir et détenir tous fonds, devises, numéraires ou valeurs mobilières; elle peut en disposer librement pour tous usages prévus par la Convention et avoir des comptes en n'importe quelle monnaie dans la mesure nécessaire pour faire face à ses engagements.

Article XII

1. Pour ses communications officielles et le transfert de tous ses documents, l'Agence bénéficie d'un traitement non moins favorable que celui accordé par chaque Etat membre aux autres organisations internationales.

2. Aucune censure ne peut être exercée à l'égard des communications officielles de l'Agence, quel que soit le moyen de communication utilisé.

Article XIII

Les Etats membres prennent toutes mesures utiles pour faciliter l'entrée ou le séjour sur leur territoire, ainsi que la sortie de leur territoire, des membres du personnel de l'Agence.

Article XIV

1. Representatives of Member States shall, while exercising their functions and in the course of their journeys to and from the place of meeting, enjoy the following privileges and immunities:

- (a) immunity from arrest and detention, and from seizure of their personal luggage;
- (b) immunity from jurisdiction, even after the termination of their mission, in respect of acts, including words spoken and written, done by them in the exercise of their functions; this immunity shall not apply, however, in the case of a motor traffic offence committed by a representative of a Member State, nor in the case of damage caused by a motor vehicle belonging to or driven by him;
- (c) inviolability for all their official papers and documents;
- (d) the right to use codes and to receive documents or correspondence by special courier or sealed bag;
- (e) exemption for themselves and their spouses from all measures restricting entry and from aliens' registration formalities;
- (f) the same facilities in the matter of currency and exchange control as are accorded to the representatives of foreign governments on temporary official missions;
- (g) the same customs facilities as regards their personal luggage as are accorded to diplomatic agents.

2. Privileges and immunities are accorded to representatives of Member States, not for their personal advantage, but in order to ensure complete independence in the exercise of their functions in connection with the Agency. Consequently, a Member State has the duty to waive the immunity of a representative wherever retaining it would impede the course of justice and it can be waived without prejudicing the purposes for which it was accorded.

Article XV

In addition to the privileges and immunities provided for in Article XVI, the Director General of the Agency and, when the office is vacant, the person appointed to act in his place, shall enjoy the privileges and immunities to which diplomatic agents of comparable rank are entitled.

Article XIV

1. Les représentants des Etats membres jouissent, dans l'exercice de leurs fonctions et au cours de leurs voyages à destination ou en provenance du lieu des réunions, des privilèges et immunités suivants:

- (a) immunité d'arrestation et de détention, ainsi que de saisie de leurs bagages personnels;
- (b) immunité de juridiction, même après la fin de leur mission, pour les actes, y compris leurs paroles et écrits, accomplis par eux dans l'exercice de leurs fonctions; cette immunité ne joue cependant pas dans le cas d'infraction à la réglementation de la circulation des véhicules à moteur commise par un représentant d'un Etat membre ou de dommage causé par un véhicule à moteur lui appartenant ou conduit par lui;
- (c) inviolabilité pour tous leurs papiers et documents officiels;
- (d) droit de faire usage de codes et de recevoir des documents ou de la correspondance par courrier spécial ou par valises scellées;
- (e) exemption pour eux-mêmes et pour leurs conjoints de toute mesure limitant l'entrée et de toutes formalités d'enregistrement des étrangers;
- (f) mêmes facilités, en ce qui concerne les réglementations monétaires ou de change, que celles accordées aux représentants de gouvernements étrangers en mission officielle temporaire;
- (g) mêmes facilités douanières en ce qui concerne leurs bagages personnels que celles accordées aux agents diplomatiques.

2. Les privilèges et immunités sont accordés aux représentants des Etats membres, non pour leur bénéfice personnel, mais pour qu'ils puissent exercer en toute indépendance leurs fonctions auprès de l'Agence. En conséquence, un Etat membre a le devoir de lever l'immunité d'un représentant dans tous les cas où son maintien est susceptible d'entraver l'action de la justice et où elle peut être levée sans compromettre les fins pour lesquelles elle a été accordée.

Article XV

Outre les privilèges et immunités prévus à l'article XVI, le Directeur général de l'Agence, ainsi que, pendant la vacance de son poste, la personne désignée pour agir en son lieu et place, jouissent des privilèges et immunités reconnus aux agents diplomatiques de rang comparable.

Article XVI

The staff members of the Agency

- (a) shall have, even after they have left the service of the Agency, immunity from jurisdiction in respect of acts, including words written and spoken, done by them in the exercise of their functions; this immunity shall not apply, however, in the case of a motor traffic offence committed by a staff member of the Agency, nor in the case of damage caused by a motor vehicle belonging to or driven by him;
- (b) shall be exempt from all obligations in respect of military service;
- (c) shall enjoy inviolability for all their official papers and documents;
- (d) shall enjoy the same facilities as regards exemption from all measures restricting immigration and governing aliens' registration as are normally accorded to staff members of international organisations, and members of their families forming part of their households shall enjoy the same facilities;
- (e) shall enjoy the same privileges in respect of exchange regulations as are normally accorded to staff members of international organisations;
- (f) shall, in time of international crisis, enjoy the same facilities as to repatriation as diplomatic agents, and the members of their families forming part of their households shall enjoy the same facilities;
- (g) shall have the right to import duty-free their furniture and personal effects at the time of first taking up their post in the Member State concerned, and the right on the termination of their functions in that Member State to export free of duty their furniture and personal effects, subject, in both cases, to the conditions considered necessary by the Member State on whose territory the right is exercised.

Article XVII

Experts other than the staff members referred to in Article XVI, in the exercise of their functions in connection with the Agency or in carrying out missions for the Agency, shall enjoy the following privileges and immunities, to the extent that these are necessary for the exercise of their functions, including during journeys made in the exercise of their functions and in the course of such missions:

- (a) immunity from jurisdiction in respect of acts, including words written and spoken, done by them in the exercise of their

Article XVI

Les membres du personnel de l'Agence:

- (a) jouissent, même après qu'ils ont cessé d'être au service de l'Agence, de l'immunité de juridiction pour les actes, y compris leurs paroles et écrits, accomplis dans l'exercice de leurs fonctions; cette immunité ne joue cependant pas dans le cas d'infraction à la réglementation de la circulation des véhicules à moteur commise par un membre du personnel de l'Agence ou de dommage causé par un véhicule à moteur lui appartenant ou conduit par lui;
- (b) sont exempts de toute obligation relative au service militaire;
- (c) jouissent de l'inviolabilité pour tous leurs papiers et documents officiels;
- (d) jouissent, avec les membres de leur famille vivant à leur foyer, des mêmes exceptions aux dispositions limitant l'immigration et réglant l'enregistrement des étrangers que celles généralement reconnues aux membres du personnel des organisations internationales;
- (e) jouissent, en ce qui concerne les réglementations de change, des mêmes privilèges que ceux généralement reconnus aux membres du personnel des organisations internationales;
- (f) jouissent, en période de crise internationale, ainsi que les membres de leur famille vivant à leur foyer, des mêmes facilités de rapatriement que les agents diplomatiques;
- (g) jouissent du droit d'importer en franchise leur mobilier et leurs effets personnels, à l'occasion de leur première installation dans l'Etat membre intéressé, et du droit, à la cessation de leurs fonctions dans ledit Etat membre, d'exporter en franchise leur mobilier et leurs effets personnels sous réserve, dans l'un et l'autre cas, des conditions jugées nécessaires par l'Etat membre sur le territoire duquel le droit est exercé.

Article XVII

Les experts autres que les membres du personnel visés à l'article XVI, lorsqu'ils exercent des fonctions auprès de l'Agence ou accomplissent des missions pour cette dernière, jouissent des privilèges et immunités ci-après, dans la mesure où ceux-ci leur sont nécessaires pour l'exercice de leurs fonctions, y compris durant les voyages effectués dans l'exercice de ces fonctions ou au cours de ces missions:

- (a) immunité de juridiction pour les actes accomplis dans l'exercice de leurs fonctions, y compris leurs paroles et écrits, sauf

functions, except in the case of a motor traffic offence committed by an expert, or in the case of damage caused by a motor vehicle belonging to or driven by him; experts shall continue to enjoy this immunity after they have ceased to be employed by the Agency;

- (b) inviolability for all their official papers and documents;
- (c) the same facilities as regards monetary and exchange regulations and as regards their personal luggage as are accorded to the officials of foreign governments on temporary official missions.

Article XVIII

1. Subject to the conditions and following the procedure laid down by the Council, the Director General and the staff members of the Agency shall be subject to a tax, for the benefit of the Agency, on salaries and emoluments paid by the Agency. Such salaries and emoluments shall be exempt from national income tax; but the Member States shall retain the right to take these salaries and emoluments into account for the purpose of assessing the amount of taxation to be applied to income from other sources.

2. The provisions of paragraph 1 shall not apply to annuities and pensions paid by the Agency to its former Directors General and staff members.

Article XIX

Articles XVI and XVIII shall apply to all categories of staff members to which the Staff Regulations of the Agency apply. The Council shall decide the categories of experts to which Article XVII shall apply. The names, titles and addresses of the staff members and experts referred to in the present Article shall be communicated from time to time to the Member States.

Article XX

In the event that it establishes its own social security scheme, the Agency, its Director General and staff members shall be exempt from all compulsory contributions to national social security bodies, subject to agreements concluded with the Member States in accordance with Article XXVIII.

Article XXI

1. The privileges and immunities provided for in this Annex are not granted to the Director General, staff members and experts of

dans le cas d'infraction à la réglementation de la circulation des véhicules à moteur commise par un expert ou de dommage causé par un véhicule à moteur lui appartenant ou conduit par lui; les experts continuent à bénéficier de cette immunité après la cessation de leurs fonctions auprès de l'Agence;

- (b) inviolabilité pour tous leurs papiers et documents officiels;
- (c) mêmes facilités, en ce qui concerne les réglementations monétaires ou de change et en ce qui concerne leurs bagages personnels, que celles accordées aux agents de gouvernements étrangers en mission officielle temporaire.

Article XVIII

1. Dans les conditions et suivant la procédure fixées par le Conseil, le Directeur général et les membres du personnel de l'Agence sont soumis, au profit de celle-ci, à un impôt sur les traitements et émoluments versés par elle. Lesdits traitements et émoluments sont exempts d'impôts nationaux sur le revenu; mais les Etats membres se réservent la possibilité de faire état de ces traitements et émoluments pour le calcul du montant de l'impôt à percevoir sur les revenus d'autres sources.

2. Les dispositions du paragraphe 1 ne sont pas applicables aux rentes et pensions payées par l'Agence à ses anciens Directeurs généraux et aux anciens membres de son personnel.

Article XIX

Les articles XVI et XVIII s'appliquent à toutes les catégories de personnel régies par le statut du personnel de l'Agence. Le Conseil détermine les catégories d'experts auxquelles l'article XVII est applicable. Les noms, qualités et adresses des membres du personnel et experts visés par le présent article sont communiqués périodiquement aux Etats membres.

Article XX

Dans le cas où elle établit un régime propre de prévoyance sociale, l'Agence, son Directeur général et les membres du personnel sont exemptés de toutes contributions obligatoires à des organismes nationaux de prévoyance sociale, sous réserve des accords conclus avec les Etats membres conformément à l'article XXVIII.

Article XXI

1. Les privilèges et immunités prévus par la présente annexe ne sont pas accordés au Directeur général, aux membres du personnel

the Agency for their personal advantage. They are provided solely to ensure, in all circumstances, the unimpeded functioning of the Agency and the complete independence of the persons to whom they are accorded.

2. The Director General has the duty to waive any relevant immunity in all cases wherever retaining it would impede the course of justice and it can be waived without prejudicing the interests of the Agency. In the case of the Director General, the Council is competent to waive such immunity.

Article XXII

1. The Agency shall cooperate at all times with the competent authorities of Member States in order to facilitate the proper administration of justice, to ensure the observance of police regulations and regulations concerning the handling of explosives and inflammable material, public health, labour inspection or other similar national legislation, and to prevent any abuse of the privileges, immunities and facilities provided for in this Annex.

2. The procedure for the cooperation referred to in paragraph 1 may be laid down in the complementary agreements referred to in Article XXVIII.

Article XXIII

Each Member State shall retain the right to take all precautionary measures in the interests of its security.

Article XXIV

No Member State shall be obliged to accord the privileges and immunities referred to in Articles XIV, XV, XVI(b), (e) and (g) and XVII(c) to its own nationals or persons who, at the moment of taking up their duties in that Member State, are permanent residents thereof.

Article XXV

1. When concluding written contracts, other than those concluded in accordance with the Staff Regulations, the Agency shall provide for arbitration. The arbitration clause or the special arbitration agreement concluded to this end shall specify the law applicable and the country where the arbitrators sit. The arbitration procedure shall be that of that country.

2. The enforcement of the arbitration award shall be governed by the rules in force in the State on whose territory the award is to be executed.

et aux experts de l'Agence pour leur bénéfice personnel. Ils sont institués uniquement afin d'assurer, en toutes circonstances, le libre fonctionnement de l'Agence et la complète indépendance des personnes auxquelles ils sont accordés.

2. Le Directeur général a le devoir de lever toute immunité dans tous les cas où son maintien est susceptible d'entraver l'action de la justice et où elle peut être levée sans porter atteinte aux intérêts de l'Agence. A l'égard du Directeur général, le Conseil a compétence pour lever cette immunité.

Article XXII

1. L'Agence coopère en tout temps avec les autorités compétentes des Etats membres en vue de faciliter une bonne administration de la justice, d'assurer l'observation des règlements de police et de ceux qui concernent la manipulation d'explosifs et de matières inflammables, la santé publique et l'inspection du travail ou autres lois nationales de nature analogue, et d'empêcher tout abus des privilèges, immunités et facilités prévus par la présente annexe.

2. Les modalités de la coopération mentionnée au paragraphe 1 peuvent être précisées dans les accords complémentaires visés à l'article XXVIII.

Article XXIII

Chaque Etat membre conserve le droit de prendre toutes les précautions utiles dans l'intérêt de sa sécurité.

Article XXIV

Aucun Etat membre n'est tenu d'accorder les privilèges et immunités mentionnés aux articles XIV, XV, XVI (b), (e), (g) et XVII (c) à ses propres ressortissants ou aux personnes qui, au moment de prendre leurs fonctions dans cet Etat membre, y sont résidents permanents.

Article XXV

1. Lors de la conclusion de tous contrats écrits, autres que ceux conclus conformément au statut du personnel, l'Agence est tenue de prévoir le recours à l'arbitrage. La clause d'arbitrage, ou l'accord particulier conclu à cet effet, spécifie la loi applicable et le pays dans lequel siègent les arbitres. La procédure de l'arbitrage est celle de ce pays.

2. L'exécution de la sentence arbitrale est régie par les règles en vigueur dans l'Etat sur le territoire duquel la sentence est exécutée.

Article XXVI

Any Member State may submit to the international Arbitration Tribunal referred to in Article XVII of the Convention any dispute

- (a) arising out of damage caused by the Agency;
- (b) involving any other non-contractual responsibility of the Agency;
- (c) involving the Director General, a staff member or an expert of the Agency and in which the person concerned can claim immunity from jurisdiction under Articles XV, XVI(a) or XVII(a), if this immunity is not waived in accordance with Article XXI. In such disputes where the claim for immunity from jurisdiction arises under Articles XVI(a) or XVII(a), the responsibility of the Agency shall in such arbitration be substituted for that of the persons referred to in those Articles.

Article XXVII

The Agency shall make suitable provisions for the satisfactory settlement of disputes arising between the Agency and the Director General, staff members or experts in respect of their conditions of service.

Article XXVIII

The Agency may, on a decision of the Council, conclude with one or more Member States complementary agreements to give effect to the provisions of this Annex as regards such State or States, and other arrangements to ensure the efficient functioning of the Agency and the safeguarding of its interests.

Article XXVI

Tout Etat membre peut saisir le tribunal d'arbitrage international visé à l'article XVII de la Convention de tout différend:

- (a) relatif à un dommage causé par l'Agence;
- (b) impliquant toute autre responsabilité non contractuelle de l'Agence;
- (c) mettant en cause le Directeur général, un membre du personnel ou un expert de l'Agence et pour lequel l'intéressé peut se réclamer de l'immunité de juridiction conformément aux articles XV, XVI (a) ou XVII (a), si cette immunité n'est pas levée conformément à l'article XXI. Dans les différends où l'immunité de juridiction est réclamée conformément aux articles XVI (a) ou XVII (a), la responsabilité de l'Agence est substituée, pour cet arbitrage, à celle des personnes visées auxdits articles.

Article XXVII

L'Agence prend les dispositions appropriées en vue du règlement satisfaisant des différends s'élevant entre l'Agence et le Directeur général, les membres du personnel ou les experts au sujet de leurs conditions de service.

Article XXVIII

L'Agence peut, sur décision du Conseil, conclure avec un ou plusieurs Etats membres des accords complémentaires en vue de l'exécution des dispositions de la présente annexe en ce qui concerne cet Etat ou ces Etats, ainsi que d'autres arrangements en vue d'assurer le bon fonctionnement de l'Agence et la sauvegarde de ses intérêts.

ANNEX II*Financial provisions***Article I**

1. The financial year of the Agency shall run from the first of January to the thirty-first of December following.
2. The Director General shall, not later than the first of September of each year, forward to the Member States
 - (a) a draft general budget,
 - (b) draft programme budgets.
3. The general budget shall comprise
 - (a) an expenditure part, showing the estimated expenditure relating to the activities referred to in Article V.1(a) (i), (iii) and (iv) of the Convention, including the fixed common costs, as well as to the non-fixed common costs and the support costs concerning the programmes referred to in Article V.1(a) (ii) and V.1 (b) of the Convention; the fixed and non-fixed common costs and the support costs shall be defined in the Financial Regulations; the estimates shall be broken down by type of activity and by general heading;
 - (b) an income part, showing
 - (i) the contributions of all Member States towards the expenditure relating to the activities referred to in Article V.1(a) (i), (iii) and (iv) of the Convention, including the fixed common costs;
 - (ii) the contributions of participating States to the non-fixed common costs and support costs allocated, in accordance with the Financial Regulations, to the programmes referred to in Article V.1(a) (ii) and V.1(b) of the Convention;
 - (iii) other income.
4. Each programme budget shall comprise
 - (a) an expenditure part, showing
 - (i) the estimated direct expenditure relating to the programme and broken down by general heading as defined in the Financial Regulations;
 - (ii) the estimated non-fixed common costs and support costs allocated to the programme;
 - (b) an income part, showing
 - (i) the contributions of participating States to the direct expenditure referred to in sub-paragraph (a) (i);

ANNEXE II*Dispositions financières*

Article premier

1. L'exercice financier de l'Agence court du premier janvier jusqu'au trente et un décembre de la même année.

2. Le Directeur général envoie aux Etats membres, au plus tard le premier septembre de chaque année:

- (a) un projet de budget général,
- (b) des projets de budgets de programme.

3. Le budget général comprend:

- (a) une partie „Dépenses” où sont inscrites les prévisions de dépenses afférentes aux activités visées à l'article V,1 (a) (i), (iii) et (iv) de la Convention, frais communs fixes compris, ainsi qu'aux frais communs non fixes et aux frais de soutien concernant les programmes visés à l'article V,1 (a) (ii) et V,1 (b) de la Convention; les frais communs fixes et non fixes et les frais de soutien sont définis dans le règlement financier; les prévisions de dépenses sont réparties par types d'activité et par grands titres;

(b) une partie „Recettes” où sont inscrites:

- (i) les contributions de tous les Etats membres aux dépenses afférentes aux activités visées à l'article V,1 (a) (i), (iii) et (iv) de la Convention, frais communs fixes compris;

- (ii) les contributions des Etats participants aux frais communs non fixes et aux frais de soutien affectés, conformément au règlement financier, aux programmes visés à l'article V,1 (a) (ii) et V,1 (b) de la Convention;

(iii) les recettes diverses.

4. Chaque budget de programme comprend:

(a) une partie „Dépenses”, où sont inscrites:

- (i) les prévisions de dépenses directes afférentes au programme, réparties par grands titres tels qu'ils sont définis dans le règlement financier;
- (ii) les prévisions de frais communs non fixes et de frais de soutien affectés au programme;

(b) une partie „Recettes”, où sont inscrites:

- (i) les contributions des Etats participants aux dépenses directes visées à l'alinéa (a) (i);

- (ii) other income;
- (iii) for information, the contributions of participating States to the non-fixed common costs and the support costs referred to in sub-paragraph (a) (ii), as provided for in the general budget.

5. The approval of the general budget and of each programme budget by the Council shall take place before the beginning of each financial year.

6. The general budget and the programme budgets shall be prepared and executed in accordance with the Financial Regulations.

Article II

1. If circumstances so require, the Council may ask the Director General to present a revised budget to it.

2. No decision involving additional expenditure shall be deemed to have been approved until the Council has approved the Director General's estimate of the additional expenditure involved.

Article III

1. The Director General shall, if so requested by the Council, include in the general budget or in the programme budget concerned the estimates of expenditure for subsequent years.

2. In connection with the adoption of the annual budgets of the Agency the Council shall re-examine the level of resources and make the necessary adjustments in the light of price-level variations and any unforeseen changes during the execution of the programmes.

Article IV

1. The expenditure approved for activities covered by Article V of the Convention shall be met by contributions assessed in accordance with Article XIII of the Convention.

2. When a State accedes to the Convention in accordance with Article XXII thereof, the contributions of the other Member States shall be reassessed. A new scale, which shall take effect on a date to be decided by the Council, shall be established on the basis of the national income statistics for the years used in calculating the existing scale. Where appropriate, reimbursements shall be made to ensure that the contributions paid by all Member States for the current year are in accordance with the decision of the Council.

- (ii) les recettes diverses;
- (iii) pour mémoire, les contributions des Etats participants aux frais communs non fixes et aux frais de soutien visés à l'alinéa (a) (ii), telles qu'elles sont prévus au budget général.

5. L'approbation du budget général et de chaque budget de programme par le Conseil intervient avant le début de chaque exercice.

6. La préparation et l'exécution du budget général et des budgets de programme s'effectuent conformément au règlement financier.

Article II

1. Si les circonstances l'exigent, le Conseil peut demander au Directeur général de lui soumettre un budget révisé.

2. Aucune décision entraînant des dépenses supplémentaires n'est réputée approuvée tant que le Conseil n'a pas donné son accord aux prévisions de dépenses nouvelles présentées par le Directeur général.

Article III

1. Le Directeur général est tenu, si le Conseil le demande, de faire figurer au budget général ou au budget du programme considéré les prévisions de dépenses pour les exercices suivants.

2. Lors de l'adoption des budgets annuels de l'Agence, le Conseil réexamine le niveau des ressources et procède aux ajustements nécessaires, compte tenu des variations du niveau des prix et des changements imprévus survenant au cours de l'exécution des programmes.

Article IV

1. Les dépenses autorisées au titre des activités visées à l'article V de la Convention sont couvertes par des contributions qui sont déterminées conformément à l'article XIII de la Convention.

2. Lorsqu'un Etat adhère à la Convention conformément à son article XXII, il est procédé à une nouvelle détermination des contributions des autres Etats membres. Un nouveau barème, qui prend effet à une date fixée par le Conseil, est établi sur la base des statistiques du revenu national relatives aux mêmes années de référence que pour le barème existant. Des remboursements sont effectués, le cas échéant, afin que les contributions versées par tous les Etats membres pour l'exercice en cours soient conformes à la décision du Conseil.

3. (a) The arrangements by which contributions are to be made, which shall ensure the proper financing of the Agency shall be determined in the Financial Regulations.
- (b) The Director General shall notify Member States of the amount of their contributions and of the dates on which payments shall be made.

Article V

1. The budgets of the Agency shall be expressed in accounting units. The accounting unit is defined by 0.88867088 gramme of fine gold; the Council may, by a unanimous decision of all Member States, adopt another definition of the accounting unit.
2. Each Member State shall pay its contributions in its own currency.

Article VI

1. The Director General shall keep an accurate account of all income and expenditure. At the end of each financial year the Director General shall, in accordance with the Financial Regulations, draw up separate annual accounts for each programme covered by Article V of the Convention.
 2. Budgetary accounts, the budget and the financial management, as well as any other measure having financial implications, shall be examined by an Audit Commission. The Council shall designate, by a two-thirds majority of all Member States, the Member States which, in rotation on an equitable basis, shall be invited to nominate, preferably from among their own senior officials, auditors to serve on this Commission, and shall nominate by the same majority, from among the auditors, a Chairman of the Commission for a period not exceeding three years.
 3. The purpose of the audit, which shall be based on records and, if necessary, done on the spot, shall be to verify that expenditure has conformed with the budget estimates and that the records are lawful and correct. The Commission shall also report on the economic management of the Agency's financial resources. At the end of each financial year, the Commission shall draw up a report, which shall be adopted by the majority of its members and thereupon transmitted to the Council.
 4. The Audit Commission shall discharge such other functions as are set out in the Financial Regulations.
 5. The Director General shall furnish the auditors with such information and help as they may require to carry out their duties.
-

3. (a) Les modalités de versement des contributions propres à assurer la trésorerie de l'Agence sont déterminées par le règlement financier.
- (b) Le Directeur général communique aux Etats membres le montant de leurs contributions et les dates auxquelles les versements doivent être effectués.

Article V

1. Les budgets de l'Agence sont exprimés en unités de compte. L'unité de compte est définie par un poids de 0,88867088 gramme d'or fin; le Conseil peut, par décision prise à l'unanimité de tous les Etats membres, adopter une autre définition de l'unité de compte.

2. Chaque Etat membre verse le montant de ses contributions dans sa propre monnaie.

Article VI

1. Le Directeur général tient un compte exact de toutes les recettes et dépenses. A la clôture de l'exercice, le Directeur général établit, conformément au règlement financier, des comptes annuels distincts pour chacun des programmes visés à l'article V de la Convention.

2. Les comptes budgétaires, le budget et la gestion financière, ainsi que tous autres actes ayant des incidences financières, sont examinés par une commission de vérification des comptes. Le Conseil désigne, à la majorité des deux tiers de tous les Etats membres, les Etats membres qui, par rotation sur une base équitable, sont invités à nommer, de préférence parmi leurs propres fonctionnaires de rang élevé, des commissaires aux comptes, et nomme, parmi ceux-ci, à la même majorité et pour une période ne dépassant pas trois ans, le Président de la commission.

3. La vérification, qui a lieu sur pièces et au besoin sur place, a pour objet de s'assurer que les dépenses sont conformes aux prévisions budgétaires et de constater la légalité et la régularité des écritures. La commission fait également rapport sur la gestion économique des ressources financières de l'Agence. Après la clôture de chaque exercice, la commission établit un rapport qu'elle adopte à la majorité de ses membres et adresse ensuite au Conseil.

4. La commission de vérification des comptes accomplit toutes autres fonctions prescrites par le règlement financier.

5. Le Directeur général fournit aux commissaires aux comptes toute information et assistance dont ils peuvent avoir besoin pour s'acquitter de leur tâche.

ANNEX III*Optional programmes covered by Article V.1 (b)
of the Convention***Article I**

1. If a proposal for the carrying out of an optional programme covered by Article V.1 (b) of the Convention is made, the Chairman of the Council shall communicate it to all Member States for examination.

2. Once the Council has, in accordance with Article XI.5 (c) (i) of the Convention, accepted the carrying out of an optional programme within the framework of the Agency, any Member State that does not intend to take part in the programme shall, within three months, formally declare that it is not interested in participating therein; the participating States shall draw up a Declaration which, subject to Article III.1, shall set out their undertaking in respect of

- (a) the Phases of the programme;
- (b) the conditions under which it is to be carried out, including the timing, the indicative financial envelope and sub-envelopes relating to Phases of the programme, and any other provisions for its management and execution;
- (c) the scale of contributions determined in accordance with Article XIII.2 of the Convention;
- (d) the duration and amount of the first binding financial commitment.

3. The Declaration shall be transmitted to the Council for information, together with draft implementing rules submitted to it for approval.

4. If a participating State is unable to accept the provisions set out in the Declaration and implementing rules within the time limit laid down in the Declaration, it shall cease to be a participating State. Other Member States may subsequently become participating States by accepting these provisions in accordance with conditions to be determined with the participating States.

Article II

1. The programme shall be executed in accordance with the provisions of the Convention and, unless otherwise stipulated in this Annex or in the implementing rules, with the rules and procedures

ANNEXE III

Programmes facultatifs couverts par l'article V, 1 (b) de la Convention

Article premier

1. Lorsqu'une proposition tendant à la réalisation d'un programme facultatif couvert par l'article V,1 (b) de la Convention est présentée, le Président du Conseil la communique à tous les Etats membres pour examen.

2. Lorsque le Conseil, conformément à l'article XI,5 (c) (i) de la Convention, a accepté la réalisation d'un programme facultatif dans le cadre de l'Agence, tout Etat membre qui n'a pas l'intention d'y participer doit, dans un délai de trois mois, se déclarer formellement non intéressé à y participer; les Etats participants établissent une déclaration qui, sous réserve de l'article III,1, précise leurs engagements en ce qui concerne:

- (a) les Phases du programme;
- (b) les conditions de sa réalisation, notamment le calendrier, l'enveloppe financière indicative et les sous-enveloppes indicatives relatives aux phases du programme, ainsi que toute autre disposition concernant sa gestion et son exécution;
- (c) le barème des contributions fixé conformément à l'article XIII, 2 de la Convention;
- (d) la durée et le montant du premier engagement financier ferme.

3. La déclaration est transmise au Conseil pour information, en même temps qu'un projet de règlement d'exécution soumis à son approbation.

4. Si un Etat participant n'est pas en mesure de souscrire aux dispositions énoncées dans la déclaration et le règlement d'exécution dans le délai que fixe la déclaration, il cesse d'être Etat participant. Les autres Etats membres peuvent par la suite devenir Etats participants en souscrivant à ces dispositions dans des conditions à déterminer avec les Etats participants.

Article II

1. Le programme est exécuté conformément aux dispositions de la Convention et, sauf stipulation contraire de la présente annexe ou du règlement d'exécution, aux règles et procédures en vigueur à

in force in the Agency. Decisions of the Council shall be taken in accordance with this Annex and the implementing rules. Failing any specific provisions in this Annex or in the implementing rules, the voting rules laid down in the Convention or the rules of procedure of the Council shall apply.

2. Decisions on the start of a new Phase shall be taken by a two-thirds majority of all participating States, provided that this majority represents at least two-thirds of the contributions to the programme. If the decision to start a new Phase cannot be taken, the participating States that wish, nevertheless, to continue with the Programme shall consult among themselves and determine arrangements for such continuation. They shall report accordingly to the Council, which shall take any measures that may be required.

Article III

1. If the programme includes a project definition phase, the participating States shall, at the end of the phase, reassess the cost of the programme. If the reassessment shows that there is a cost overrun greater than 20% of the indicative financial envelope referred to in Article I, any participating State may withdraw from the programme. The participating States that wish, nevertheless, to continue with the programme shall consult among themselves and determine the arrangements for such continuation. They shall report accordingly to the Council, which shall take any measures that may be required.

2. During each Phase, as defined in the Declaration, the Council shall, by a two-thirds majority of all participating States, adopt annual budgets within the relevant financial envelope or sub-envelopes.

3. The Council shall lay down a procedure enabling the financial envelope or sub-envelopes to be revised in the event of price-level variations.

4. When the financial envelope or a financial sub-envelope has to be revised for reasons other than those referred to in paragraphs 1 and 3, the participating States shall apply the following procedure:

- (a) No participating State shall be entitled to withdraw from the programme unless the cumulative cost overrun is greater than 20% of the initial financial envelope, or of the revised envelope defined in accordance with the procedure laid down in paragraph 1.
- (b) If the cumulative cost overrun is greater than 20% of the relevant financial envelope, any participating State may

l'Agence. Les décisions du Conseil sont prises conformément à la présente annexe et au règlement d'exécution. A défaut de dispositions expresses de la présente annexe ou du règlement d'exécution, les règles de vote fixées par la Convention ou le règlement intérieur du Conseil s'appliquent.

2. Les décisions relatives au démarrage d'une nouvelle Phase sont prises à la majorité des deux tiers de tous les Etats participants, à condition que cette majorité représente au moins les deux tiers des contributions au programme. Si la décision d'entreprendre une nouvelle Phase ne peut être prise, les Etats participants qui désirent néanmoins poursuivre l'exécution du programme se consultent et fixent les modalités de sa continuation. Ils en informent le Conseil qui prend, le cas échéant, toutes dispositions nécessaires.

Article III

1. Lorsque le programme comprend une phase de définition de projet, les Etats participants procèdent, au terme de celle-ci, à une nouvelle évaluation du coût du programme. Si cette nouvelle évaluation fait apparaître un dépassement de plus de 20% de l'enveloppe financière indicative visée à l'article premier, tout Etat participant peut se retirer du programme. Les Etats participants qui désirent néanmoins en poursuivre l'exécution se consultent et fixent les modalités de sa continuation. Ils en informent le Conseil qui prend, le cas échéant, toutes dispositions nécessaires.

2. Au cours de chacune des Phases définies dans la déclaration, le Conseil, à la majorité des deux tiers de tous les Etats participants, adopte les budgets annuels à l'intérieur de l'enveloppe ou des sous-enveloppes financières considérées.

3. Le Conseil fixe une procédure permettant de réviser l'enveloppe ou les sous-enveloppes financières en cas de variation du niveau des prix.

4. Lorsque l'enveloppe ou une sous-enveloppe financière doit être révisée pour des motifs autres que ceux visés aux paragraphes 1 et 3, les Etats participants appliquent la procédure suivante:

- (a) Nul Etat participant ne peut se retirer du programme s'il n'y a pas de dépassements cumulatifs de coût supérieurs à 20% du montant de l'enveloppe financière initiale ou de la nouvelle enveloppe financière définie conformément à la procédure fixée au paragraphe 1.
- (b) En cas de dépassements cumulatifs de coût supérieurs à 20% du montant de l'enveloppe considérée, chaque Etat partici-

withdraw from the programme. Those States that wish, nevertheless, to continue with the programme shall consult among themselves, determine the arrangements for such continuation and report accordingly to the Council, which shall take any measures that may be required.

Article IV

The Agency, acting on behalf of the participating States, shall be the owner of the satellites, space systems and other items produced under the programme as well as of the facilities and equipment acquired for its execution. Any transfer of ownership shall be decided on by the Council.

Article V

1. Denunciation of the Convention by a Member State shall entail the withdrawal of that Member State from all the programmes in which it participates. Article XXIV of the Convention shall apply to the rights and obligations arising out of these programmes.

2. Discontinuations under Article II.2 and withdrawals under Article III.1 and III.4(b), shall retain the rights acquired by the Council receives the information referred to in those Articles.

3. A participating State that decides not to continue with a programme under Article II.2, or withdraws from a programme under Article III.1 and III.4 (b), shall retain the rights acquired by the participating States up to the effective date of its withdrawal. Thereafter, no further right or obligation shall arise from the remaining part of the programme in which it no longer participates. It shall remain bound to finance its share of the payment appropriations corresponding to contract authority approved under the budget for the current or previous financial years and relating to the programme Phase whose execution is in progress. However, the participating States may unanimously agree, in the Declaration, that a State which decides not to continue with, or withdraws from, a programme shall be bound to finance its total share of the initial envelope or the sub-envelopes of the programme.

Article VI

1. The participating States may decide to discontinue a programme by a two-thirds majority of all participating States representing at least two-thirds of the contributions to the programme.

2. The Agency shall notify the participating States of the completion of the programme in accordance with the implementing rules; these implementing rules shall cease to be in force upon receipt of such notification.

pant peut se retirer du programme. Les Etats qui désirent néanmoins en poursuivre l'exécution se consultent, fixent les modalités de sa continuation et informent le Conseil qui prend, le cas échéant, toutes dispositions nécessaires.

Article IV

L'Agence, agissant pour le compte des Etats participants, est propriétaire des satellites, systèmes spatiaux et autres biens produits dans le cadre du programme ainsi que des installations et équipements acquis pour son exécution. Toute cession de propriété est décidée par le Conseil.

Article V

1. La dénonciation de la Convention par un Etat membre entraîne le retrait de celui-ci de tous les programmes auxquels il participe. L'article XXIV de la Convention s'applique aux droits et obligations résultant de ces programmes.

2. La décision de ne pas continuer à participer à un programme en application de l'article II, 2 ou de s'en retirer en application de l'article III, 1 et III, 4 (b) prend effet à la date à laquelle le Conseil a reçu les informations visées dans lesdits articles.

3. L'Etat participant qui décide de ne pas continuer à participer à un programme en application de l'article II, 2 ou qui s'en retire en application de l'article III, 1 et III, 4 (b) conserve les droits acquis aux Etats participants au jour de la prise d'effet du retrait. A partir de cette date, aucun droit ou obligation le concernant ne peut naître de la partie du programme à laquelle il ne participe plus. Il reste tenu de financer sa quote-part des crédits de paiement correspondant aux crédits d'engagement votés au titre du budget de l'exercice en cours ou des exercices antérieurs et relatifs à la Phase du programme dont l'exécution est en cours. Toutefois, les Etats participants peuvent convenir à l'unanimité, dans la déclaration, qu'un Etat qui décide de ne pas continuer à participer à un programme ou qui s'en retire reste tenu de financer la totalité de sa quote-part de l'enveloppe initiale ou des sous-enveloppes du programme.

Article VI

1. Les Etats participants peuvent décider d'arrêter l'exécution d'un programme à la majorité des deux tiers de tous les Etats participants représentant au moins les deux tiers des contributions au programme.

2. L'Agence notifie aux Etats participants l'achèvement du programme conformément au règlement d'exécution; celui-ci cesse d'être en vigueur dès réception de cette notification.

ANNEX IV

Internationalisation of national programmes

Article I

The principal objective of the internationalisation of national programmes shall be that each Member State shall make available for participation by other Member States, within the framework of the Agency, any new civil space project which it intends to undertake, either alone or in collaboration with another Member State. With this end in view:

- (a) each Member State shall notify to the Director General of the Agency any such project before the beginning of its phase B (project definition phase);
- (b) the timing and content of proposals for participation in a project should make it possible for other Member States to undertake a significant share of the work involved; an early indication shall be given to the Agency of any reasons which make this impracticable and of any conditions which the initiating Member State may wish to place on the allocation of work to other Member States;
- (c) the initiating Member State shall explain the arrangements it proposes for the technical management of the project and indicate the reasons for them;
- (d) the initiating Member State shall use its best endeavours to accommodate all reasonable responses, subject to agreements being reached, within the timescale demanded by project decisions, on the level of the cost and the way in which the cost and work are shared; it shall subsequently submit a formal proposal under Annex III where the project is to be executed in accordance with the terms of that Annex;
- (e) the execution of a project within the framework of the Agency shall not be excluded merely because that project has failed to attract the participation of other Member States to the extent originally proposed by the initiating Member State.

Article II

Member States shall use their best endeavours to ensure that the bilateral and multilateral space projects which they undertake with non-member States do not prejudice the scientific, economic or industrial objectives of the Agency.

ANNEXE IV*Internationalisation des programmes nationaux***Article premier**

L'objectif principal de l'internationalisation des programmes nationaux est que chaque Etat membre offre aux autres Etats membres la possibilité de participer, au sein de l'Agence, à tout nouveau projet spatial civil qu'il se propose d'entreprendre, soit seul, soit en collaboration avec un autre Etat membre. A cette fin:

- (a) chaque Etat membre notifie au Directeur général de l'Agence tout projet de ce genre avant le début de sa phase B (phase de définition détaillée);
- (b) le calendrier et la teneur de la proposition de participation doivent permettre aux autres Etats membres d'entreprendre une part appréciable des travaux relatifs au projet; l'Agence doit être promptement informée des raisons qui peuvent s'y opposer et des conditions éventuelles dont l'Etat membre qui prend l'initiative du projet peut souhaiter assortir l'attribution de travaux à d'autres Etats membres;
- (c) l'Etat membre qui prend l'initiative du projet précise les modalités qu'il propose pour sa gestion technique et indique en même temps les motifs sur lesquels il se fonde;
- (d) l'Etat membre qui prend l'initiative du projet fait ce qui est en son pouvoir pour intégrer dans le cadre dudit projet toutes les réponses raisonnables, sous réserve qu'un accord sur le niveau des dépenses et le mode de répartition de ces dépenses et des travaux intervienne dans les limites du calendrier imposé par les décisions relatives au projet; il présente ensuite une proposition formelle au titre de l'annexe III, lorsque le projet doit être exécuté conformément à ladite annexe;
- (e) l'exécution d'un projet dans le cadre de l'Agence n'est pas exclue du seul fait que ce projet ne suscite pas la participation d'autres Etats membres dans la mesure proposée à l'origine par l'Etat membre qui prend l'initiative du projet.

Article II

Les Etats membres font ce qui est en leur pouvoir afin que les projets spatiaux bilatéraux ou multilatéraux qu'ils entreprennent en coopération avec des Etats non membres ne portent pas préjudice aux objectifs scientifiques, économiques ou industriels de l'Agence.

In particular, they shall

- (a) inform the Agency of such projects, in so far as they judge that this would not prejudice the projects;
 - (b) discuss with the other Member States projects so communicated, with the object of establishing the scope for wider participation. If wider participation proves possible, the procedures laid down in Article I(b) to (e) shall apply.
-

En particulier:

- (a) ils en informent l'Agence dans la mesure où ils estiment que cette communication ne porte pas préjudice auxdits projets;
 - (b) ils discutent les projets ainsi communiqués avec les autres Etats membres en vue d'établir le cadre d'une participation plus étendue. Si une participation plus étendue s'avère possible, les procédures prévues à l'article I (b) à (e) s'appliquent.
-

ANNEX V*Industrial policy***Article I**

1. In implementing the industrial policy referred to in Article VII of the Convention, the Director General shall act in conformity with the provisions of this Annex and with the directives of the Council.

2. The Council shall keep under review the industrial potential and industrial structure in relation to the Agency's activities, and in particular

- (a) the general structure of industry, and industrial groupings,
- (b) the degree of specialisation desirable in industry and methods of achieving it,
- (c) the coordination of relevant national industrial policies,
- (d) interaction with any relevant industrial policies of other international bodies,
- (e) the relationship between industrial production capacity and potential markets,
- (f) the organisation of contacts with industry,

in order to be able to monitor and, where appropriate, adapt the Agency's industrial policy.

Article II

1. In the placing of all contracts, the Agency shall give preference to industry and organisations of the Member States. However, within each optional programme covered by Article V.1 (b) of the Convention, particular preference shall be given to industry and organisations in the participating States.

2. The Council shall determine whether and to what extent the Agency may derogate from the above preference clause.

3. The question whether an enterprise should be considered to belong to one of the Member States shall be settled in the light of the following criteria: location of the enterprise's registered office, decision-making centres and research centres and territory on which the work is to be carried out. In doubtful cases the Council shall decide whether an enterprise shall be considered to belong to one of the Member States, or not.

ANNEXE V*Politique industrielle*

Article premier

1. Pour l'application de la politique industrielle visée à l'article VII de la Convention, le Directeur général agit en se conformant aux dispositions de la présente annexe et aux directives du Conseil.

2. Le Conseil examine le potentiel et la structure de l'industrie en fonction des activités de l'Agence, et notamment:

- (a) la structure générale de l'industrie et les groupements industriels,
- (b) le degré de spécialisation souhaitable dans l'industrie et les moyens de l'atteindre,
- (c) la coordination des politiques industrielles nationales pertinentes,
- (d) l'interaction avec les politiques industrielles pertinentes d'autres organismes internationaux,
- (e) les relations entre la capacité de production industrielle et les possibilités de débouchés,
- (f) l'organisation du dialogue avec les industriels,

afin d'être en mesure de suivre et, le cas échéant, d'adapter la politique industrielle de l'Agence.

Article II

1. Dans la passation de tous les contrats, l'Agence donne la préférence à l'industrie et aux organisations des Etats membres. Cependant, à l'intérieur de chaque programme facultatif couvert par l'article V, 1 (b) de la Convention, une préférence particulière est donnée à l'industrie et aux organisations des Etats participants.

2. Le Conseil détermine si et dans quelle mesure l'Agence peut déroger à la clause de préférence ci-dessus.

3. L'appartenance d'une entreprise à l'un des Etats membres est jugée à la lumière des critères suivants: localisation de son siège social, de ses centres de décision et de ses centres de recherche, et territoire sur lequel les travaux doivent être exécutés. Dans les cas douteux, le Conseil décide si une entreprise doit être considérée comme relevant ou non de l'un des Etats membres.

Article III

1. The Director General shall, at an early stage in the contract action and before invitations to tender are sent out, submit for the approval of the Council his proposal on the procurement policy to be followed, for any contract which either

- (a) has an estimated value above limits which shall be defined in the rules concerning industrial policy and which will depend on the nature of the work; or
- (b) is, in the opinion of the Director General, not adequately covered by the rules concerning industrial policy or by additional guidelines established by the Council, or might give rise to a conflict with those rules or guidelines.

2. The additional guidelines referred to in paragraph 1(b) shall be established from time to time by the Council if it considers them helpful for the purpose of distinguishing those areas where prior submission under paragraph 1 is necessary.

3. The Agency's contracts shall be awarded directly by the Director General without further reference to the Council except in the following cases:

- (a) when the evaluation of the offers received suggests a recommendation for the choice of a contractor which would be contrary either to the prior instructions issued by the Council under the terms of paragraph 1, or to any general guidelines on industrial policy adopted as a result of the Council's studies under Article I.2; the Director General shall then submit the case to the Council for decision, explaining why he considers a deviation to be necessary and indicating also whether another decision by the Council would constitute, technically, operationally or otherwise, an advisable alternative;
- (b) where the Council has decided for specific reasons to undertake a review before a contract is awarded.

4. The Director General shall report to the Council, at regular intervals to be specified, on the contracts awarded during the previous period, and on the contract actions planned for the subsequent period, in order that the Council may monitor the implementation of the Agency's industrial policy.

Article IV

The geographical distribution of all the Agency's contracts shall be governed by the following general rules:

Article III

1. Le Directeur général doit, pendant le stade initial de l'action conduisant à l'attribution du contrat et avant l'envoi des appels d'offres, soumettre à l'approbation du Conseil la politique d'approvisionnement qu'il se propose de suivre pour tout contrat:

- (a) dont le montant estimatif est supérieur à certaines limites qui sont fixées par les règlements relatifs à la politique industrielle et qui dépendent de la nature des travaux;
- (b) ou qui, de l'avis du Directeur général, n'est pas suffisamment couvert par les règlements relatifs à la politique industrielle ou par les directives supplémentaires établies par le Conseil ou qui pourrait donner lieu à conflit avec ces règlements ou directives.

2. Les directives supplémentaires mentionnées au paragraphe 1 (b) sont établies périodiquement par le Conseil s'il les juge utiles afin de préciser les domaines pour lesquels il y a lieu de lui en référer préalablement ainsi qu'il est prévu au paragraphe 1.

3. Le Directeur général attribue directement les contrats de l'Agence sans autre recours au Conseil, sauf dans les cas suivants:

- (a) lorsqu'il ressort de l'évaluation des soumissions qu'il y a lieu de recommander un contractant dont le choix va à l'encontre soit des instructions préalables données par le Conseil en application du paragraphe 1, soit des directives générales sur la politique industrielle adoptées à la suite des études du Conseil visées à l'article I, 2; le Directeur général soumet alors le cas au Conseil pour décision en exposant les raisons pour lesquelles il estime qu'une dérogation est nécessaire et en indiquant également si une autre décision du Conseil constituerait, sur le plan technique, opérationnel ou autre, une alternative recommandable;
- (b) lorsque, pour des raisons spécifiques, le Conseil a décidé de procéder à un nouvel examen avant l'attribution d'un contrat.

4. Le Directeur général fait rapport au Conseil, à intervalles réguliers à définir, sur les contrats attribués au cours de la période écoulée ainsi que sur les actions conduisant à l'attribution de contrats qui sont prévues pour la période suivante, afin de permettre au Conseil de suivre la mise en oeuvre de la politique industrielle de l'Agence.

Article IV

La répartition géographique de l'ensemble des contrats de l'Agence est régie par les règles générales suivantes:

1. A Member State's overall return coefficient shall be the ratio between its percentage share of the total value of all contracts awarded among all Member States and its total percentage contributions. However, in the calculation of this overall return coefficient, no account shall be taken of contracts placed in, or contributions made by, Member States in a programme undertaken

- (a) under Article VIII of the Convention for the establishment of a European Space Research Organisation, provided that the relevant Arrangement contains provisions to this effect or that all participating States subsequently unanimously so agree;
- (b) under Article V.1 (b) of the present Convention provided that all original participating States unanimously so agree.

2. For the purpose of calculating return coefficients, weighting factors shall be applied to the value of contracts on the basis of their technological interest. These weighting factors shall be defined by the Council. Within a single contract having a significant value, more than one weighting factor may be applied.

3. Ideally the distribution of contracts placed by the Agency should result in all countries having an overall return coefficient of 1.

4. The return coefficients shall be computed quarterly and shown cumulatively for the purpose of the formal reviews referred to in paragraph 5.

5. Formal reviews of the situation of geographical distribution of contracts shall take place every three years.

6. The distribution of contracts between formal reviews of the situation should be such that, at the time of each formal review, the cumulative overall return coefficient of each Member State does not substantially deviate from the ideal value. For the first three-year period, the lower limit for the cumulative return coefficient is fixed at 0.8. At the time of each formal review, the Council may revise the value of this lower limit for the subsequent three-year period, provided that it shall never be lower than 0.8.

7. Separate assessments shall be made, and reported to the Council, of the return coefficients for various categories of contract to be defined by it, in particular advanced research and development contracts and contracts for project-related technology. The Director General shall discuss these assessments with the Council, at regular

1. Le coefficient de retour global d'un Etat membre est défini comme le rapport entre le pourcentage des contrats qu'il a reçus, calculé par rapport au montant total des contrats passés dans l'ensemble des Etats membres, et son pourcentage total de contribution. Toutefois, dans le calcul de ce coefficient de retour global, il n'est pas tenu compte des contrats passés ni des contributions versées par les Etats membres dans le cadre d'un programme entrepris:

- (a) au titre de l'article VIII de la Convention portant création d'une Organisation européenne de recherches spatiales, sous réserve que l'arrangement pertinent contienne des dispositions à cet effet ou que tous les Etats participants donnent ultérieurement leur accord à l'unanimité;
- (b) au titre de l'article V, 1 (b) de la présente Convention, sous réserve que tous les Etats participants initiaux donnent leur accord à l'unanimité.

2. Pour le calcul des coefficients de retour, le montant de chaque contrat est pondéré en fonction de son intérêt technologique. Les facteurs de pondération sont définis par le Conseil. Plusieurs facteurs de pondération peuvent être appliqués pour un même contrat lorsque son montant est important.

3. La répartition des contrats passés par l'Agence doit tendre vers une situation idéale dans laquelle tous les coefficients de retour global sont égaux à 1.

4. Les coefficients de retour sont calculés trimestriellement et cumulés en vue des examens formels prévus au paragraphe 5.

5. Des examens formels de la situation de la répartition géographique des contrats ont lieu tous les trois ans.

6. Pour chaque Etat membre, la répartition des contrats entre deux examens formels de la situation doit être telle que, lors de chaque examen formel, le coefficient de retour global cumulé ne s'écarte pas sensiblement de la valeur idéale. Pour les trois premières années, la limite inférieure du coefficient de retour cumulé est fixée à 0,8. Lors de chaque examen formel, le Conseil peut réviser la valeur de cette limite inférieure pour la période triennale suivante, étant entendu qu'elle ne doit jamais descendre au-dessous de 0,8.

7. Des évaluations distinctes des coefficients de retour sont faites et communiquées au Conseil pour des catégories de contrats à définir par celui-ci, en particulier les contrats de recherche et de développement de pointe et les contrats portant sur les technologies liées aux projets. Le Directeur général discute ces évaluations avec

intervals to be specified, with the aim of identifying the action needed to redress any imbalances.

Article V

1. If, at one of the formal reviews to be held at the end of each three-year period, the overall return coefficient of any Member State is found to be below the lower limit defined in Article IV.6, the Director General shall submit to the Council proposals designed to redress the situation within one year. These proposals shall keep within the Agency's rules governing the placing of contracts.

2. If, after this period of one year, the imbalance still persists, the Director General shall submit to the Council proposals in which the need to remedy the situation takes precedence over the Agency's rules governing the placing of contracts.

Article VI

Any decision taken on industrial policy grounds which has the effect of excluding a particular firm or organisation of a Member State from competing for the Agency's contracts in a particular field shall require the agreement of that Member State.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries, having been duly authorised thereto, have signed this Convention.

DONE at Paris, on 30 May 1975, in the German, English, Spanish, French, Italian, Dutch and Swedish languages, all these texts being equally authentic, in a single original, which shall be deposited in the archives of the Government of France, which shall transmit certified copies to all signatory and acceding States.

Texts of this Convention drawn up in other official languages of the Member States of the Agency shall be authenticated by a unanimous decision of all Member States. Such texts shall be deposited in the archives of the Government of France, which shall transmit certified copies to all signatory and acceding States.

(Voor de ondertekeningen zie blz. 44 van dit Tractatenblad.)

le Conseil, à intervalles réguliers à définir, en vue de déterminer les mesures nécessaires pour corriger les déséquilibres éventuels.

Article V

1. Si, à l'occasion de l'un des examens formels prévus pour la fin de chaque période triennale, le coefficient de retour global d'un Etat membre se situe au-dessous de la limite inférieure définie à l'article IV, 6, le Directeur général soumet au Conseil des propositions visant à redresser la situation dans un délai d'un an. Ces propositions s'inscrivent dans le cadre des règles de l'Agence régissant la passation des contrats.

2. Si, après ce délai d'un an, le déséquilibre persiste, le Directeur général soumet au Conseil des propositions dans lesquelles la nécessité de redresser la situation l'emporte sur les règles de l'Agence régissant la passation des contrats.

Article VI

Toute décision prise pour des raisons de politique industrielle et ayant pour effet d'exclure une entreprise donnée ou une organisation d'un Etat membre des soumissions en vue de l'attribution des contrats de l'Agence dans un domaine donné requiert l'accord de cet Etat membre.

EN FOI DE QUOI les plénipotentiaires soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

FAIT à Paris, le 30 mai 1975, dans les langues allemande, anglaise, espagnole, française, italienne, néerlandaise et suédoise, tous ces textes faisant également foi, en un exemplaire original unique qui sera déposé dans les archives du Gouvernement français, lequel en délivrera des copies certifiées conformes à tous les Etats signataires ou adhérents.

Des textes de la présente Convention rédigés en d'autres langues officielles des Etats membres seront authentifiés par décision unanime de tous les Etats membres. Ces textes seront déposés dans les archives du Gouvernement français, lequel en délivrera des copies certifiées conformes à tous les Etats signataires ou adhérents.

(Voor de ondertekeningen zie blz. 44 van dit Tractatenblad.)

D. PARLEMENT

Het Verdrag behoeft ingevolge artikel 60, tweede lid, van de Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal alvorens te kunnen worden aanvaard.

E. BEKRACHTIGING

Bekrachtiging of aanvaarding van het Verdrag is voorzien in artikel XX, tweede lid, van het Verdrag.

G. INWERKINGTREDING

Ingevolge artikel XXI, eerste lid, van het Verdrag zullen de bepalingen van het Verdrag, met Bijlagen, in werking treden wanneer België, Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, Italië, het Koninkrijk der Nederlanden, Spanje, Zweden en Zwitserland, leden van ESRO en ELDO, het Verdrag hebben ondertekend en hun akten van bekrachtiging of aanvaarding hebben nedergelegd bij de Franse Regering.

J. GEGEVENS

Van het op 29 maart 1962 te Londen tot stand gekomen Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor de ontwikkeling en de vervaardiging van dragers voor ruimtevoertuigen, met financieel Protocol en Protocol betreffende zekere verantwoordelijkheden met betrekking tot het aanvangsprogramma, naar welk Verdrag onder meer wordt verwezen in artikel XIII, vierde lid, letter *a*, van het onderhavige Verdrag, is de tekst geplaatst in *Trb.* 1962, 131. Voor de vertaling in het Nederlands zie *Trb.* 1963, 18. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1971, 196.

Van het op 14 juni 1962 te Parijs tot stand gekomen Verdrag tot oprichting van een Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek, met Financieel Protocol en Protocol betreffende de financiering der Organisatie gedurende de eerste acht jaren van haar bestaan, naar welk Verdrag onder meer wordt verwezen in artikel XIII, vierde lid, letter *a*, van het onderhavige Verdrag, is de tekst geplaatst in *Trb.* 1963, 2. Voor de vertaling in het Nederlands zie *Trb.* 1963, 20. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1969, 53.

De Europese Ruimteconferentie, naar welke Conferentie onder meer wordt verwezen in de preambule tot het onderhavige Verdrag, kwam voor de eerste maal bijeen te Parijs op 13 december 1966. Bij Resolutie no. 4 inzake de institutionalisering van de Europese Ruimteconferentie, aangenomen tijdens de bijeenkomst van de Con-

ferentie te Rome op 13 juli 1967, kreeg die Conferentie een permanent karakter. Zie voor de tekst van die resolutie *Trb.* 1969, 51. Zie ook *Trb.* 1974, 103.

Van het op 26 juni 1945 te San Francisco tot stand gekomen Handvest der Verenigde Naties, naar welk Handvest wordt verwezen in artikel XXVI van het onderhavige Verdrag, zijn de Engelse tekst en de vertaling in het Nederlands geplaatst in *Stb.* F 321. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1973, 156.

Het onderhavige Verdrag is voor ondertekening opengesteld tijdens een op uitnodiging van de Franse Regering op 30 mei 1975 te Parijs bijeengekomen Conferentie van Gevolmachtigden tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap. De Nederlandse tekst van de Slotakte van die Conferentie, alsmede de Nederlandse tekst van de aan die Slotakte gehechte resoluties, luidt als volgt ¹⁾:

Slotakte van de Conferentie van Gevolmachtigden tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap

1. De Europese Ruimteconferentie heeft op haar vergadering van 20 december 1972 besloten dat een nieuwe organisatie, „het Europese Ruimte-Agentschap” genaamd, zal worden gevormd uit de Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek (ESRO) en de Europese Organisatie voor de ontwikkeling en de vervaardiging van dragers voor ruimtevoertuigen (ELDO). Het Comité van Plaatsvervangers van de Europese Ruimteconferentie heeft een Werkgroep „Europees Ruimte-Agentschap” ingesteld, met de opdracht de uitvoering van dit besluit te bestuderen. Op basis van de besprekingen gehouden in het Comité van Plaatsvervangers van de Europese Ruimteconferentie en in de Werkgroep „Europees Ruimte-Agentschap”, heeft het Secretariaat van de Europese Ruimteconferentie een Ontwerp-Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap opgesteld.

2. De Europese Ruimteconferentie heeft op haar vergadering van 31 juli 1973 haar besluit van 20 december 1972 bevestigd en haar goedkeuring gehecht aan de hoofdlijnen die bij de studies zijn gevolgd. Zij heeft op 15 april 1975 een Ontwerp-Verdrag goedgekeurd.

3. Op uitnodiging van de Franse regering en na overleg met de Voorzitter van de Europese Ruimteconferentie is te Parijs in het Ministerie van Buitenlandse Zaken op 30 mei 1975 bijeengekomen

¹⁾ De Duitse, de Engelse, de Franse, de Italiaanse, de Spaanse en de Zweedse tekst van Slotakte en Resoluties zijn niet afgedrukt.

een Conferentie van Gevolmachtigden tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap.

4. Waren vertegenwoordigd:

(a) de regeringen van de volgende Staten:

- door vertegenwoordigers: het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Franse Republiek, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, Ierland, de Italiaanse Republiek, het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk Noorwegen, Spanje, het Koninkrijk Zweden en de Zwitserse Bondsstaat;
- door waarnemers: het Australische Gemenebest en de Oostenrijkse Republiek;

(b) de volgende internationale organisaties:

de Raad van Europa, de Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek en de Europese Organisatie voor de ontwikkeling en de vervaardiging van dragers voor ruimtevoertuigen.

5. De Conferentie heeft haar Bureau als volgt samengesteld:

President: Mijnheer M. d'Ornano (Frankrijk)

Secretaris: Mijnheer R. Gibson, Directeur Generaal van ESRO

en heeft een Commissie voor het onderzoek van de Geloofsbrieven ingesteld, voorgezeten door Mijnheer P. Creola (Zwitserland), bijgestaan door Mijnheer C. Fernandez-Espeso (Spanje) en Mijnheer E. Winther (Denemarken).

De Conferentie heeft het verslag van de Commissie voor het onderzoek van de Geloofsbrieven aangenomen.

6. De Conferentie heeft een verslag aangehoord van de Voorzitter van de Europese Ruimteconferentie inzake de maatregelen die zijn getroffen voor de tenuitvoerlegging van de door de Europese Ruimteconferentie op 20 december 1972 en op 31 juli 1973 genomen besluiten. Zij heeft in het bijzonder kennisgenomen van de vorderingen van de programma's in gezamenlijk Europees verband in uitvoering genomen: het programma voor het ruimtelaboratorium Spacelab, het programma voor de maritieme satelliet Marots en het programma voor de draagraket Ariane. Zij heeft tevens kennis genomen van de Resoluties van de ESRO-Raad en de ELDO-Raad en van de andere reeds genomen of nog te nemen maatregelen betreffende de overdracht van het vermogen en het personeel aan het Europese Ruimte-Agentschap, ten einde dit in staat te stellen de werkzaamheden en lopende programma's voort te zetten.

7. Op basis van de resolutie aangenomen door de Europese Ruimteconferentie op 15 april 1975 heeft de Conferentie van Ge-

volmachtigden de tekst van het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap aangenomen. Bij dit Verdrag behoren vijf Bijlagen, die een integrerend deel daarvan vormen.

8. Bovendien heeft de Conferentie de tien aangehechte Resoluties aangenomen.

9. De Conferentie heeft besloten dat het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap zal worden opgesteld voor ondertekening op 30 mei 1975 en tot 31 december 1975 voor ondertekening opgesteld zal blijven.

10. De Conferentie heeft kennisgenomen van het feit dat het Verdrag overeenkomstig artikel XXI in werking treedt wanneer de volgende Staten, die lid zijn van ESRO of ELDO, het hebben ondertekend en hun akte van bekrachtiging of aanvaarding hebben nedergelegd bij de Franse regering:

het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Franse Republiek, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, de Italiaanse Republiek, het Koninkrijk der Nederlanden, Spanje, het Koninkrijk Zweden en de Zwitserse Bondsstaat.

RESOLUTIE 1

Het „de facto” functioneren van het Europese Ruimte-Agentschap

De Conferentie

Beveelt aan dat de vertegenwoordigers van de Lid-Staten bij de ESRO-Raad en de ELDO-Raad gezamenlijk zitting houden vanaf de datum volgend op die van de ondertekening van de Slotakte, aldus vooruitlopend op de instelling van de Raad van het Europese Ruimte-Agentschap,

Beveelt aan, ten einde het Europese Ruimte-Agentschap in staat te stellen „de facto” te functioneren met ingang van bovengenoemde datum, bij de toepassing van de Verdragen tot oprichting van ESRO en ELDO zoveel mogelijk rekening te houden met de bepalingen van het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap,

Nodigt de Franse regering, als depositaris, uit alle maatregelen te nemen, die nodig zijn om de eerste vergadering van de Raad van het Europese Ruimte-Agentschap bijeen te roepen binnen een maand na de inwerkingtreding van het Verdrag.

RESOLUTIE 2*Het overnemen van de rechten en verplichtingen van ELDO*

De Conferentie,

Overwegende dat enerzijds volgens het bepaalde in artikel XIX van het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap, dit Agentschap alle rechten en verplichtingen van ESRO en ELDO overneemt en dat anderzijds de thans plaatsvindende liquidatie van de ELDO-programma's voortgang vindt,

Beveelt aan dat de ESRO-Raad en de ELDO-Raad die vooruitlopend op de instelling van de Raad van het Europese Ruimte-Agentschap gezamenlijk bijeenkomen, zo spoedig mogelijk, in ieder geval voor de inwerkingtreding van het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap, een gedetailleerde lijst van de rechten en verplichtingen van ELDO aan een onderzoek onderwerpen, die van nut zouden kunnen zijn voor de werkzaamheden en programma's van het Europese Ruimte-Agentschap en derhalve zouden kunnen worden overgenomen door ESRO, die haar werkzaamheden voortzet onder de naam „Europees Ruimte-Agentschap”, in afwachting van de inwerkingtreding van het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap;

Neemt kennis van het feit dat die rechten en verplichtingen van ELDO die niet zijn opgenomen op bovenbedoelde gedetailleerde lijst, niet door ESRO worden overgenomen en dat alle daaruit voortvloeiende kosten worden gedragen door die Lid-Staten van het Europees Ruimte-Agentschap die als Lid-Staten van ELDO deze kosten dragen op het tijdstip dat het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap in werking treedt.

RESOLUTIE 3*Ondergeschikte organen van het Europese Ruimte-Agentschap*

De Conferentie,

Neemt kennis van het feit dat de Raad van het Europese Ruimte-Agentschap, gezien het belang van de hem opgedragen taken, op een aantal terreinen door ondergeschikte organen dient te worden bijgestaan;

Is van mening dat de door deze organen aan de Raad te verlenen medewerking met name dient plaats te vinden op het gebied van het beheer en van de financiën, in het bijzonder ten aanzien van de

economische en financiële aspecten van de programma's, alsmede op het gebied van de basiswerkzaamheden, van het wetenschappelijke programma en van het industriële beleid;

Verzoekt de Raad de noodzakelijke ondergeschikte organen in te stellen, naast de in het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap bedoelde Commissie voor het Wetenschappelijke Programma;

Neemt kennis van het feit dat er programmaraden bestaan die bevoegd zijn voor de lopende niet-verplichte programma's, doch dat het Verdrag de verplichting tot oprichting van zodanige raden, wat betreft toekomstige niet-verplichte programma's, niet voorschrijft;

Verzoekt de Raad, alsmede de aan de lopende niet-verplichte programma's deelnemende Staten, op korte termijn gezamenlijk na te gaan of er wijzigingen wenselijk zijn in de werkwijzen voor het houden van toezicht op deze programma's; deze wijzigingen moeten verenigbaar zijn zowel met de geest van het Verdrag als met de rechten die de deelnemende Staten krachtens de bestaande Overeenkomsten genieten;

Is van mening dat de Raad passende maatregelen zal moeten treffen voor het toezicht op toekomstige niet-verplichte programma's, waarbij hij met name rekening dient te houden met de belangen van de gebruikers.

RESOLUTIE 4

Niet-verplichte programma's van het Europese Ruimte-Agentschap

De Conferentie,

Neemt met voldoening kennis van de mate waarin de Lid-Staten thans de lopende niet-verplichte programma's steunen;

Is van mening dat, wil het Europese Ruimte-Agentschap levensvatbaar zijn, er een ruime mate van deelname aan het geheel van de niet-verplichte programma's moet blijven bestaan;

Neemt kennis van het feit dat het in het voornemen van de Lid-Staten ligt het in december 1971 in de ESRO-Raad bereikte akkoord over de programma's niet opnieuw ter discussie te stellen;

Beveelt dientengevolge aan dat de Regeringen ervoor zorg dragen dat het Agentschap voldoende niet-verplichte programma's in uitvoering neemt om zijn levensvatbaarheid te waarborgen, alsmede dat elk van deze programma's wordt gefinancierd door een zo groot mogelijk aantal Lid-Staten.

RESOLUTIE 5*Applicatieprogramma's*

De Conferentie,

Bevestigt haar vaste wil, Europa zijn eigen plaats op de markt van de ruimte-applicaties te zien innemen door middel van de ontwikkeling van passende systemen;

Is van mening dat de programma's van het Europese Ruimte-Agentschap de ontwikkeling dienen te vergemakkelijken van operationele systemen die voor de gebruikers aanvaardbaar zullen zijn en door hen zullen worden geëxploiteerd;

Erkent de noodzaak van overleg tussen de gebruikers met het oogmerk tijdig die organen in te stellen, die voor het bereiken van dit doel noodzakelijk zijn;

Verzoekt het Agentschap te dien einde met de gebruikers in overleg te treden, en wel vanaf de definitiefase van de produkten die het in ontwikkeling neemt, ten einde zodoende de voorwaarden te scheppen voor het welslagen van een beleid van de ruimte-applicaties.

RESOLUTIE 6*Draagraketten en andere ruimtetransportsystemen*

De Conferentie,

In herinnering brengend het door de Europese Ruimteconferentie op 20 december 1972 genomen besluit de Ariane- en Spacelab-programma's in uitvoering te nemen,

In aanmerking nemend de daaruit voortvloeiende door de Lid-Staten ten behoeve van de ontwikkeling van deze draagraketten en ruimtetransportsystemen gedane aanzienlijke investeringen,

Bevestigt dat de Lid-Staten het onderling eens zijn, de voorkeur te geven aan en het gebruik te bevorderen van produkten ontwikkeld in het kader van de programma's van de Europese Organisatie voor Ruimte-onderzoek en van het Europese Ruimte-Agentschap;

Beveelt dientengevolge aan dat het Agentschap overeenkomstig de bepalingen van artikel VIII van het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap ernaar dient te streven zijn missies op te zetten en de technische hoedanigheden van de satellieten en andere ruimtesystemen die het ontwikkelt vast te stellen op een zodanige wijze dat van de in Europa aanwezige draagraketten en andere ruimtetransportsystemen een zo ruim mogelijk gebruik wordt gemaakt.

RESOLUTIE 7*Gebruik van het potentieel en van de installaties
van de Lid-Staten*

De Conferentie,

Erkennend de noodzaak, de voorkeur te geven aan het gebruik van het potentieel en van de installaties ontwikkeld door of toebehorende aan het Europese Ruimte-Agentschap, alsmede de noodzaak de oprichting van overbodige installaties in Europa te vermijden,

Verzoekt het Agentschap, wanneer dit daaraan behoefte heeft, gebruik te maken van het potentieel en van de installaties van de Lid-Staten, mits overwegingen van economische aard zulks rechtvaardigen;

Aanvaardt het beginsel dat, in de gevallen waarin bij de werkzaamheden of een programma van het Agentschap gebruik wordt gemaakt van dit potentieel en van deze installaties, de daaruit voortvloeiende kosten voor rekening komen van de desbetreffende begroting van het Agentschap, waarbij over de samenstelling en wijze van berekening van die kosten voor ieder geval afzonderlijk door de deelnemende Staten in onderlinge overeenstemming wordt beslist:

Verzoekt het Agentschap de daartoe passende maatregelen te nemen.

RESOLUTIE 8*Gebruik van de talen*

De Conferentie,

Overwegende de noodzaak voor de ondertekening van het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap een regeling te treffen voor het toekomstige gebruik van de talen in dit Agentschap;

Rekening houdend met de wens enerzijds het naar voren brengen van de gezichtspunten van de Lid-Staten in de bestuurslichamen van het Agentschap te vergemakkelijken en anderzijds ten behoeve van het Agentschap praktische regels op te stellen ter waarborging van de doeltreffendheid van zijn werkzaamheden en het economische gebruik van zijn financiën,

Komt overeen dat de volgende regels in het Agentschap van kracht zullen zijn:

1. Wat betreft de vergaderingen van een orgaan, commissie of werkgroep van het Agentschap, kan gebruik worden gemaakt van

de Duitse, en Engelse en de Franse taal en zullen de diensten van tolken voor deze drie talen ter beschikking zijn.

2. Wat de documenten betreft, zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- (a) Officiële documenten van het Agentschap die een codenummer hebben, dat betrekking heeft op de Raad, een van zijn ondergeschikte organen of een werkgroep worden gepubliceerd in het Duits, het Engels en het Frans.
- (b) Alle andere documenten van het Agentschap worden in het Engels en het Frans gepubliceerd.
- (c) Documenten afkomstig van de Lid-Staten van wetenschappelijke, technische, juridische of administratieve aard dienen bij voorkeur aan het Agentschap in het Engels of het Frans te worden voorgelegd, doch mogen evenwel aan het Agentschap in iedere andere taal die een taal van een Lid-Staat is, worden toegezonden.

3. Bovendien mag tijdens vergaderingen van de Raad of van een van zijn ondergeschikte organen, waar zaken die betrekking hebben op het Spacelab-programma worden besproken, van de Italiaanse taal gebruik worden gemaakt en zullen de diensten van tolken ter beschikking zijn; officiële documenten van het Agentschap die een codenummer hebben van de Raad of van een van zijn ondergeschikte organen en die handelen over dit programma worden eveneens in het Italiaans gepubliceerd.

4. Op verzoek van een delegatie van een Lid-Staat worden voorzieningen getroffen voor het gebruik van de taal van die Lid-Staat niet zijnde een van de talen vermeld in het eerste lid, het tweede lid, letter a, en het tweede lid, letter b, tijdens een in het eerste lid bedoelde vergadering of voor de vertaling in die taal van een document bedoeld in het tweede lid, letter a, of in het tweede lid, letter b, met dien verstande dat zulk een verzoek slechts wordt gedaan met betrekking tot een vergadering of een document waarbij die Lid-Staat bijzonder belang heeft.

5. Wat de correspondentie betreft, deze wordt door het Agentschap gewoonlijk in het Engels of het Frans gevoerd. De delegaties dienen aan het Agentschap bij voorkeur in het Engels of het Frans te schrijven, doch wanneer zij van oordeel zijn dat zulks nodig is, mogen zij in iedere andere taal die een taal van een Lid-Staat is, schrijven.

Beklemtont het feit dat het niet in de bedoeling ligt dat de toepassing van bovengenoemde regels leidt tot vermeerdering van het aantal vertalingen voor intern gebruik binnen het Agentschap;

Spreekt nadrukkelijk de wens uit dat de Lid-Staten, zoals in het verleden steeds het geval is geweest, van deze voorzieningen op een zodanige wijze gebruik maken dat extra kosten en complicaties van administratieve aard tot een minimum worden beperkt;

Beveelt aan dat de regeling betreffende het gebruik van de talen door de Raad van het Agentschap aan een onderzoek wordt onderworpen, indien te eniger tijd mocht blijken dat de delegaties onevenredig veel gebruik maken van de bovenbedoelde voorzieningen.

RESOLUTIE 9

Fiscale bepalingen betreffende het personeel van het Europese Ruimte-Agentschap

De Conferentie,

Beveelt aan dat het Agentschap, met het oog op de tenuitvoerlegging van artikel XVIII van Bijlage I bij het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimte-Agentschap, aan de Directeur-Generaal en aan de personeelsleden ieder jaar ten behoeve van de dienst der belastingen waaronder zij ressorteren, een officiële opgave doet toekomen van het hun aan salaris betaalde bedrag en dat mutatis mutandis dezelfde regeling wordt toegepast ten aanzien van aan voormalige Directeuren-Generaal en voormalige personeelsleden betaalde pensioenen en jaargelden.

RESOLUTIE 10

Betrekkingen met de Raad van Europa

De Conferentie,

Kennis genomen hebbende van de door de Raad van Europa geuite wens betrekkingen met het Europese Ruimte-Agentschap aan te knopen ter voortzetting van die welke met ESRO en ELDO zijn onderhouden,

Beveelt aan dat de Raad van het Europese Ruimte-Agentschap het Jaarverslag van het Agentschap ter informatie aan de Raad van Europa doet toekomen.

TEN BLIJKE WAARVAN de gevolmachtigden deze Slotakte hebben ondertekend.

GEDAAN te Parijs, op 30 mei 1975, in de Duitse, Engelse, Franse, Italiaanse, Nederlandse, Spaanse en Zweedse taal, zijnde al deze teksten gelijkelijk authentiek, in één enkel exemplaar, dat zal worden nedergelegd in het archief van de Franse Regering, die daarvan ge-

waarmerkte afschriften doet toekomen aan de Staten die deze Slot-akte ondertekenen, alsmede aan de Staten die zich bij het Verdrag aansluiten.

Voor de Bondsrepubliek Duitsland

(w.g.) H. MATTHÖFER

(w.g.) S. VON BRAUN

Voor het Koninkrijk België

(w.g.) CH. DE KERCHOVE DE DENTERGHEM

Voor het Koninkrijk Denemarken

(w.g.) P. FISHER

Voor Spanje

(w.g.) MIGUEL MARIA DE LOJENDEO

Voor de Franse Republiek

(w.g.) M. D'ORNANO

Voor Ierland

(w.g.) H. MCCANN

Voor de Italiaanse Republiek

(w.g.) M. PEDINI

Voor het Koninkrijk Noorwegen

(w.g.) HAAKON NORD

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

(w.g.) DE RANITZ

Voor het Verenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Noord-Ierland

(w.g.) LORD BESWICK

Van de op 15 februari 1973 te Neuilly-sur-Seine tot stand gekomen Overeenkomst tussen bepaalde Lid-Staten van de Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek en de Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek betreffende de uitvoering van het ruimte-laboratoriumprogramma, naar welk programma onder meer wordt verwezen in artikel 6 van de onderhavige Slotakte, zijn de Engelse en de Franse tekst, alsmede de vertaling in het Nederlands, geplaatst in *Trb.* 1974, 104. Vergelijk ook *Trb.* 1974, 105.

Van de op 21 september 1973 te Neuilly-sur-Seine tot stand gekomen Overeenkomst tussen bepaalde Europese Regeringen en de Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek betreffende de uitvoering van het Ariane-draagruketprogramma, naar welk programma onder meer wordt verwezen in artikel 6 van de onderhavige Slotakte, zijn de Engelse en de Franse tekst, alsmede de vertaling in het Nederlands, geplaatst in *Trb.* 1974, 192.

Van de op 21 september 1973 te Neuilly-sur-Seine tot stand gekomen Overeenkomst tussen bepaalde Lid-Staten van de Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek en de Europese Organisatie voor Ruimteonderzoek betreffende de uitvoering van een programma voor een maritieme satelliet, naar welk programma onder meer wordt verwezen in artikel 6 van de onderhavige Slotakte, zijn de Engelse en de Franse tekst, alsmede de vertaling in het Nederlands, geplaatst in *Trb.* 1975, 77.

Uitgegeven de twaalfde november 1975.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
M. VAN DER STOEL.